

KARABÜK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
COĞRAFYA ANABİLİMDALI

FONKSİYONEL ÖZELLİKLERİ YÖNÜNDEN POZANTI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Şeyda GÜRER

Tez Danışmanı

Doç. Dr. Ünal Özdemir

KARABÜK

Haziran, 2015

TEZ KURULU ONAY SAYFASI

Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Şeyda GÜRER'e ait "Fonksiyonel Özellikleri Yönünden Pozantı" adlı bu tez çalışması Tez Kurulumuz tarafından COĞRAFYA YÜKSEK LİSANS programı tezi olarak oybirliği/oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Akademik Unvanı, Adı ve Soyadı

İmzası

Tez Kurulu Başkanı

(Danışman) : Doç. Dr. Ünal ÖZDEMİR

Üye : Yard. Doç. Dr. Güzin KANTÜRK YİĞİT

Üye : Doç. Dr. Turhan ÇETİN

Tez Sınavı Tarihi: 15.06.2015

TEZ DOĞRULUK BEYANI

KARABÜK ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

COĞRAFYA YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

DOĞRULUK BEYANI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden olduğunu ve bu eserleri her kullanışımda alıntı yaparak yararlandığımı belirtir; bunu onurumla doğrularım.

Enstitü tarafından belli bir zamana bağlı olmaksızın, tezimle ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

15.06.2015

şeyda GÜNER

İmzası

ÖNSÖZ

Ülkemizde 20. yüzyılın ikinci yarısıyla birlikte ortaya çıkan kentleşme hareketi, hem kırsal kesimi hem de şehirleri etkilemiştir. Yerleşim yerleri hızla değişmiş, kırsal kesimdeki sosyal ve ekonomik organizasyonlar şehrin yaşam tarzına yenilmiştir. Kırsal kesimde aradığını bulamayan insanlar şehre göç etmeye başlamıştır. Pozantı ve daha birçok şehir bu sürecin ürünüdür. Pozantı'da ulaşım fonksiyonuna bağlı olarak meydana gelen canlanma, sosyal ve ekonomik hayatı değiştirmiştir.

Ülkemizin önemli ulaşım yolları üzerinde yer alan Pozantı, 1950'den önce küçük bir köy yerleşmesi iken, ekonomik fonksiyonlara bağlı olarak gelişmeye başlamış ve ilçe merkezi olmuştur. Sahip olduğu özelliklerden dolayı şehirleşme sürecine girmiş bir yerleşme olan saha, bu nedenle dikkat çekmiş ve incelenmeye değer bulunmuştur. İlgili literatür ışığında, arazi çalışma ve gözlemleri ile meydana gelen değişmelerin analizi ve gelecekte olabilecek unsurların izahı, coğrafi bir yaklaşım ile ele alınmıştır. Olaylar beşeri coğrafya sistemi içerisinde değerlendirilip analizler yapılmaya çalışılmış, konulara yaklaşımda ve çözüm önerilerinde insan-mekan ilişkisi ön planda tutulmuştur.

Çalışma aşamasında farklı şekillerde yardımlarını gördüğüm ve bu nedenle teşekkür etmek istediğim kişiler bulunmaktadır. Öncelikle tez konusunun seçilmesi, çalışmanın yönlendirilmesi ve yazılan metinlerin düzeltilmesi hususunda yaptığı katkılardan dolayı danışman hocam Doç. Dr. Ünal ÖZDEMİR'e teşekkürlerimi sunuyorum. Ayrıca veri toplama esnasında yardımlarını esirgemeyen Yard. Doç. Dr. Tülay Öcal hocama; Pozantı Kaymakamı Sayın Bilal Özkan ve kaymakamlık çalışanlarına; Pozantı Belediye Başkanı Mustafa Çay ve belediye çalışanlarına; Mahmut Hop, Harun Yücel ve Vedat Akbaş'a; tez boyunca yardımlarını ve desteklerini esirgemeyen Bünyamin Durna, Mesut Gök ve aileme teşekkür ederim.

Şeyda GÜRER

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	İ
HARİTALAR LİSTESİ.....	V
TABLolar LİSTESİ.....	VI
GRAFİKLER LİSTESİ.....	VIII
FOTOĞRAFLAR LİSTESİ.....	IX

GİRİŞ

Araştırma Sahasının Konumu, Sınırları ve Başlıca Özellikleri.....	1
Araştırmanın Amacı ve Metodu.....	3

1. BÖLÜM

FİZİKİ COĞRAFYA

1. 1. FİZİKİ COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ	5
1.1.1. Jeolojik Özellikler	5
1.1.2. Jeomorfolojik Özellikleri.....	9
1.1.2.1. Toros Aladağları.....	10
1.1.2.2. Ecemiş-Tekir Grabeni.....	11
1.1.2.3. Pozantı (Kırkpınar) Dağı-Ulukışla Depresyonu-Bolkar Dağları.....	11
1.1.3. İklim Özellikleri.....	14
1.1.4. Hidrografya Özellikleri	20
1.1.5. Toprak Özellikleri	23
1.1.6. Bitki Örtüsü Özellikleri	25

2. BÖLÜM

BEŞERİ COĞRAFYA

2.1. YERLEŞME COĞRAFYASI ÖZELLİKLERİ	30
2.1.1. Yerleşmenin Kuruluşu ve Tarihi Gelişimi	30
2.1.2. Yerleşmenin Gelişimi.....	35
2.1.2.1. Yatay ve Dikey Gelişim	35
2.2. NÜFUS COĞRAFYASI ÖZELLİKLERİ	41

2.2.1. Nüfus Gelişimi.....	41
2.2.2. Nüfus Hareketleri.....	42
2.2.2.1. Doğumlar ve Ölümler	43
2.2.2.2. Göçler.....	44
2.2.3. Nüfusun Cinsiyet ve Yaş Yapısı	46
2.2.4. Nüfusun Eğitim Durumu	51
2.2.5. Nüfusun Hanehalkı Büyüklüğü	52
2.2.6. Nüfus Dağılışı ve Yoğunluğu	54

3. BÖLÜM

İKTİSADİ COĞRAFYA

3.1. FONKSİYONEL ÖZELLİKLER.....	59
3.1.1. Fonksiyon Kavramı ve Şehirsal Fonksiyonlar.....	59
3.1.2. Pozantı'nın Fonksiyonel Özellikleri	61
3.1.2.1. Tarım Fonksiyonu.....	62
3.1.2.2. Sanayi Fonksiyonu.....	64
3.1.2.2.1. Atölye Tipi (İmalat) Sanayi	64
3.1.2.2.2. Modern Sanayi	66
3.1.2.3. Hizmet Fonksiyonu.....	70
3.1.2.3.1. Yönetim Fonksiyonu	70
3.1.2.3.2. Eğitim Fonksiyonu	74
3.1.2.3.3. Sağlık Fonksiyonu.....	81
3.1.2.3.4. Ticaret Fonksiyonu.....	83
3.1.2.3.5. Ulaşım Fonksiyonu	88
3.1.2.3.6. Turizm Fonksiyonu	95
3.1.2.3.7. İnşaat Fonksiyonu	98

3.1.3. Pozantı'da Fonksiyonel Arazi Kullanımı	99
3.1.4. Pozantı'nın Fonksiyonel Sınıflandırmadaki Yeri	102
SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	105
ÖZET	131
ABSTRACT.....	132

HARİTALAR LİSTESİ

Harita 1: Pozantı'nın Lokasyon Haritası	1
Harita 2: Pozantı'nın Topografya Haritası	2
Harita 3: Pozantı'nın Jeoloji Haritası	8
Harita 4: Pozantı'nın Fiziki Haritası	10
Harita 5: Pozantı'nın Jeomorfoloji Haritası.....	13
Harita 6: Pozantı'nın Eğim Haritası	14
Harita 7: Pozantı'nın Hidrografya Haritası.....	21
Harita 9: Pozantı'nın Orman Haritası.....	28
Harita 10: Pozantı'nın Tarihi Gelişim Haritası.....	33
Harita 11: Pozantı'nın Göç Haritası	45
Harita 12: Pozantı'nın Nüfus Dağılışı Haritası	55
Harita 13: Pozantı'nın Nüfus Yoğunluk Haritası.....	57
Harita 14: Pozantı'nın İlçe Sınırı (Pozantı Belediyesi'nden Alınmıştır).....	72
Harita 15: Pozantı'nın İlköğretim Etki Sahası Haritası.....	77
Harita 16: Pozantı'nın Sağlık Etki Sahası Haritası	83
Harita 17: Pozantı ve Çevresinin Ulaşım Haritası	93
Harita 18: Pozantı'nın Şehir İçi Arazi Kullanım Haritası	101

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Pozantı'nın Yıllık Ortalama Sıcaklık Tablosu (1970-2013).....	15
Tablo 2: Pozantı'nın Yıllık Ortalama Yağış Tablosu (1970-2005)	16
Tablo 3: Pozantı'da Yıllık Yağışın Mevsimlere Göre Dağılışı	16
Tablo 4: Pozantı'nın Thornthwaite Metoduna Göre Su Bilançosu	18
Tablo 5: Çakıt Çayı'nın Ortalama Yıllık Akım Tablosu (1993-2013).....	22
Tablo 6: Pozantı'da Nüfusun Gelişim Tablosu.....	41
Tablo 7: Pozantı'da Nüfusun Doğum ve Ölüm Oranları (2014)	44
Tablo 8: Pozantı'da Nüfusun Göç Durumu (2014).....	44
Tablo 9: Pozantı'da Nüfusun Cinsiyet Yapısı	47
Tablo 10: Pozantı'da Nüfusun Dar Aralıklı Yaş Yapısı (2014)	48
Tablo 11: Pozantı'da Nüfusun Geniş Aralıklı Yaş Yapısı (2014)	50
Tablo 12: Pozantı'da Nüfusun Eğitim Durumu	52
Tablo 13: Pozantı'da Nüfusun Hanehalkı Büyüklüğü (2014)	53
Tablo 14: Pozantı'da Nüfusun Mahallelere Göre Dağılışı	55
Tablo 15: Pozantı'da Nüfusun Mahallelere Göre Yoğunluğu	58
Tablo 16: Pozantı'da İktisaden Faal Nüfusun Sektörel Dağılımı (2014)	62
Tablo 17: Pozantı'da Atölye Tipi Sanayi ile İlgili Kurumlar ve İstihdam Durumları (2014)	65
Tablo 18: Pozantı'da Sanayi Faaliyetleri ile İlgili Kurumlar ve İstihdam Durumları (2014)	67
Tablo 19: Pozantı'da Yönetim Fonksiyonu ile İlgili Kurumlar ve İstihdam Durumları	71
Tablo 20: Pozantı'nın Yönetim Bölgesi'ndeki Köyler.....	72
Tablo 21: Pozantı'da Eğitim Fonksiyonu ile İlgili Kurumlar ve İstihdam Durumları (2014)	75

Tablo 22: Pozantı'daki Eğitim Kurumları, İstihdam Durumu ve Öğrenci Sayısı (2014)	76
Tablo 23: Pozantı'da Taşımalı Eğitim Tablosu (2014)	77
Tablo 24: Pozantı'da Sağlık Fonksiyonu ile İlgili Kurumlar ve İstihdam Durumları (2014)	81
Tablo 25: Pozantı'da Ticaret Fonksiyonu ile İlgili Kurumlar ve İstihdam Durumları (2014)	84
Tablo 26: Pozantı'da Ulaşım Fonksiyonu ile İlgili Kurumlar ve İstihdam Durumları (2014)	95
Tablo 27: Pozantı'da İktisaden Faal Nüfusun Sektörel Dağılımı	103

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1: Pozantı'nın Yıllık Ortalama Sıcaklık Grafiği	15
Grafik 2: Pozantı'nın Yıllık Ortalama Yağış Grafiği.....	16
Grafik 3: Pozantı'da Yıllık Yağışın Mevsimlere Göre Dağılım Grafiği	17
Grafik 4: Pozantı'nın Thornthwaite Metoduna Göre Su Bilançosu Grafiği.....	19
Grafik 5: Çakıt Çayı'nın Yıllık Akım Grafiği	22
Grafik 6: Pozantı'da Nüfusun Gelişim Grafiği.....	42
Grafik 7: Pozantı'nın Dar Aralıklı Nüfus Piramidi.....	49
Grafik 8: Pozantı'nın Geniş Aralıklı Nüfus Piramidi.....	51
Grafik 9: Pozantı'da Nüfusun Eğitim Durumu Grafiği.....	52
Grafik 10: Pozantı'da İktisaden Faal Nüfusun Sektörel Dağılım Grafiği	103

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

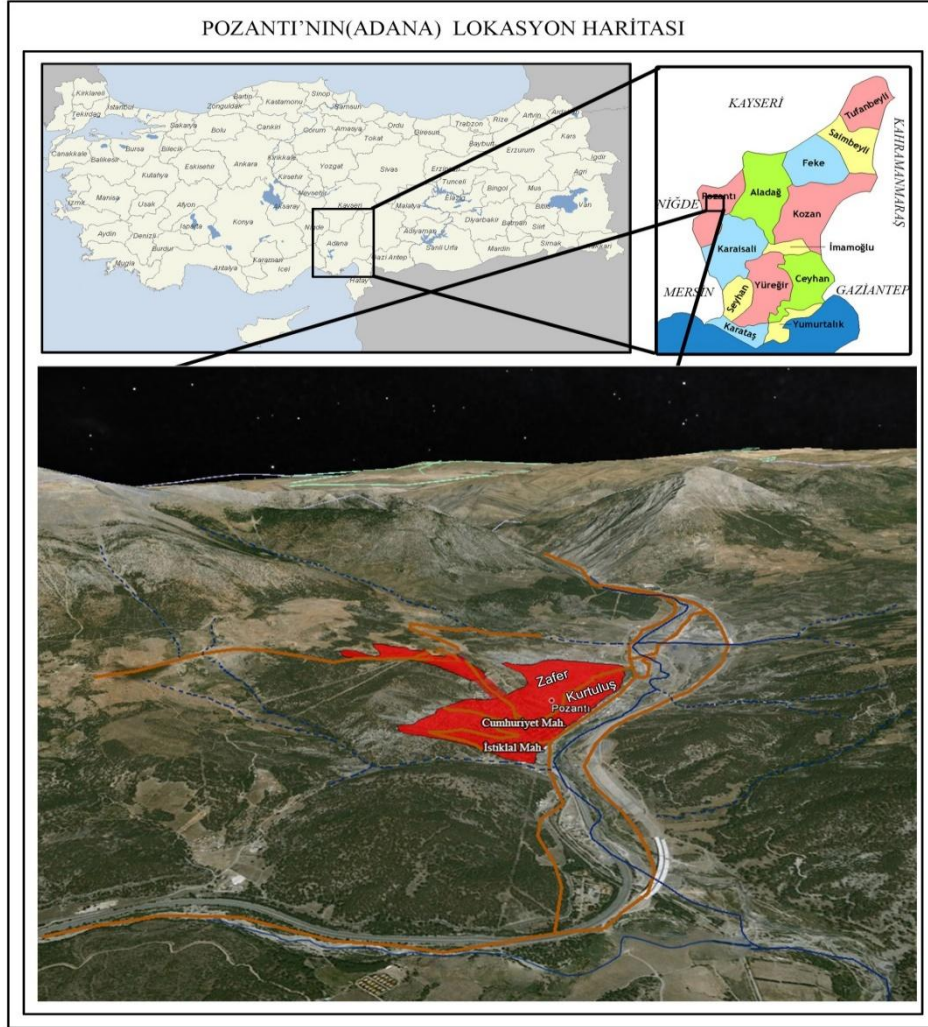
Fotoğraf 1: Pozantı'nın Genel Görünümü	3
Fotoğraf 2: Çakıt Çayı.....	23
Fotoğraf 3: Anahşa Kalesi	31
Fotoğraf 4: Varda Köprüsü	33
Fotoğraf 5: Pozantı'nın 1970'li Yıllardaki Görüntüsü	34
Fotoğraf 6: 1980'li Yıllarda Pozantı İstasyonu'na Ait Bir Fotoğraf.....	35
Fotoğraf 7: Günümüzde Pozantı İstasyonu'na Ait Bir Fotoğraf.....	36
Fotoğraf 8: Cumhuriyetin İlk Yıllarında Atatürk Caddesi	36
Fotoğraf 9: Atatürk Caddesi'nin Günümüzdeki Durumu	37
Fotoğraf 10: Cumhuriyet İlkokulu'nun 1935'li Yıllara Ait Bir Fotoğrafı	37
Fotoğraf 11: Cumhuriyet İlkokulu'nun Günümüzdeki Durumu.....	38
Fotoğraf 12: 1960'lı Yıllarda Pozantı Belediyesi Hizmet Binası	38
Fotoğraf 13: Pozantı Belediye Binası'nın Günümüzdeki Durumu	39
Fotoğraf 14: Pozantı'da Yerleşmenin Gelişim Yönü	40
Fotoğraf 15: Pozantı'da Nüfusun Dağılışı Yönü	56
Fotoğraf 16: Zafer Mahallesi'ndeki Üzüm Bağlarından Bir Görünüm.....	63
Fotoğraf 17: D750 Karayolu Üzerinde Bulunan Küçük Sanayi Merkezi	66
Fotoğraf 18: D750 Karayolu Üzerinde Bulunan Şalgam Tezgahlarından Biri	66
Fotoğraf 19: Şekerpınarı'nın Su Kaynağı.....	68
Fotoğraf 20: Pozantı Hükümet Konağı.....	73
Fotoğraf 21: Pozantı Belediye Binası.....	74
Fotoğraf 22: Pozantı Meslek Yüksek Okulu'nun Atatürk Caddesi Üzerindeki Eğitim Binası.....	78
Fotoğraf 23: Pozantı Meslek Yüksek Okulu'nun İnönü Caddesi Üzerindeki Eğitim Binası.....	78

Fotoğraf 24: Gençlik Evi	79
Fotoğraf 25: Pozantı Yarı Olimpik Yüzme Havuzu.....	80
Fotoğraf 26: 80.Yıl Pozantı Devlet Hastanesi	82
Fotoğraf 27: Atatürk Caddesi Üzerindeki Merkezi İş Sahası.....	85
Fotoğraf 28: Pozantı Merkezi İş Sahası.....	86
Fotoğraf 29: Zafer Mahallesi'nde Kurulan Pazartesi Pazarı	87
Fotoğraf 30: İstiklal Mahallesi'nde Kurulan Cuma Pazarı.....	88
Fotoğraf 31: Pazarlarda Satılan Yöresel Ürünler	88
Fotoğraf 32: Gülek Boğazı	90
Fotoğraf 33: Tarihi Akköprü.....	91
Fotoğraf 34: Yeni Yapılan Otoyoldan Bir Görünüm	92
Fotoğraf 35: Pozantı'nın Yol Varlığı	94
Fotoğraf 36: Akköprü Mesire Alanı.....	97
Fotoğraf 37: Pozantı Çarşısı Merkezi'nde Bulunan Aile Çay Bahçesi.....	97
Fotoğraf 38: Pozantı'da İnşaat Halindeki Toplu Konutlardan Bir Görünüm	99

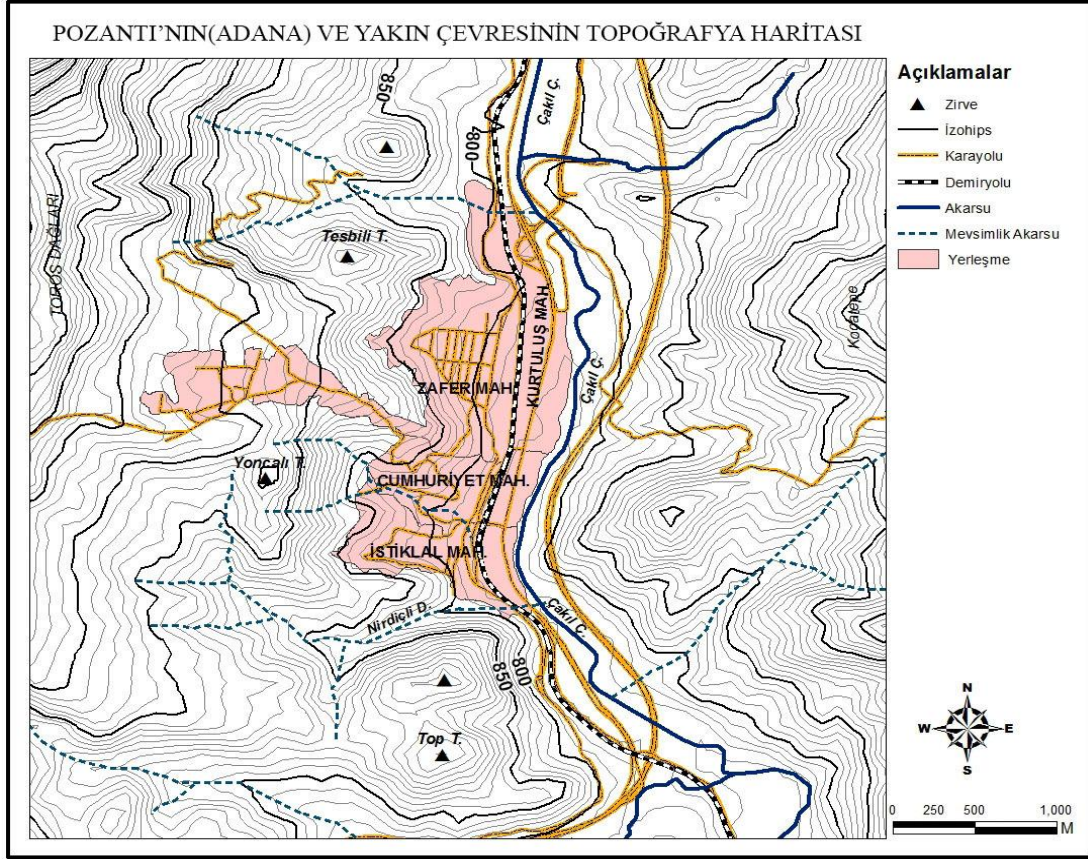
GİRİŞ

Araştırma Sahasının Konumu, Sınırları ve Başlıca Özellikleri

Pozantı, Akdeniz Bölgesi'nin Adana Bölümü'nün Toroslar yöresinde, Bolkar Dağları ile Aladağları birbirinden ayıran Tekir ve Ecemiş grabenlerinin içinde yer alan (Öcal, 2015, s.1) bir ilçe merkezidir. Adana ilinin kuzeybatısında bulunan 772 km²'lik ilçenin yönetim merkezi olup, ortalama yükseltisi 860 m'dir. Ayrıca Akdeniz ile İç Anadolu Bölgesi'ni birbirine bağlayan yolların kesiştiği Orta Toroslar üzerinde yer alan Pozantı; doğuda Aladağ ve Karaisalı (Adana), batıda Ulukışla (Niğde), kuzeyde Çamardı (Niğde), güneyde Tarsus (Mersin) ile komşudur (Harita 1).

Harita 1: Pozantı'nın Lokasyon Haritası

Harita 2: Pozantı ve Yakın Çevresinin Topografya Haritası

Pozantı ilçe merkezi güneyden Top Tepe (941 m), batıdan Yoncalı Tepe (1.015 m), doğudan Kara Tepe (962 m) ile çevrilidir (Harita 2). Sahanın en önemli akarsuyu Çakıt Çayı'dır. Bu çay Seyhan Baraj Gölü'ne dökülmektedir. Çakıt Çayı'nın rejimi düzensiz olup, bahar aylarında karların erimesiyle birlikte debisi artarken, yaz aylarında kurumaktadır. Pozantı, Akdeniz Bölgesi'nde yer almasına rağmen Akdeniz iklim özelliklerini tam olarak yansıtmaz. Sahada yaz ayları sıcak ve kurak, kış ayları soğuk ve yağışlıdır. Kışın kar yağışı, ilkbaharda ise yağmur etkili olur. İlkbahar ve sonbahar serin olup, yazın sıcaklık yüksektir. Akdeniz ikliminin etkisiyle birlikte Akdeniz bölgesinin vejetasyon formasyonu görülmektedir. Meşçere tiplerinin oluşturduğu saf ve karışık yapıda verimli ve bozuk ormanlardan oluşan yapı mevcuttur. Pozantı'nın etrafı kızılçam ormanları, yükseklerle doğru karaçam karışımı ve saf karaçam ağaçları ile çevrilmiştir. Daha yükseklerde ise sedir (Cedrus), göknar (Abies) bulunmaktadır.

Fotoğraf 1: Pozantı'nın Genel Görünümü

Araştırmanın Amacı ve Metodu

Pozantı'nın araştırma konusu olarak seçilmesindeki amaç, idari açıdan 1950'lere kadar köy statüsünde olan sahanın geçmişten günümüze kadar geçirmiş olduğu gelişim ve değişim sürecini coğrafi yöntemlerle açıklamak ve gelecekteki durumu hakkında öngörüler sunmaktır.

Bir sahanın coğrafi yönden incelemesi yapılırken coğrafyacıların kendine özgü araştırma yöntemleri vardır. Bu yöntemler, çalışılacak sahanın sınırlandırılmasıyla başlar. Mekânın saptanmasından sonra ise hipotezin tanımı, yayınlanmış malzemenin analizi, çeşitli alan tekniklerinin kullanılmasıyla iç içe olan veri toplanması, toplanan verilerin analiz edilmesi ve işlenmesi şeklinde devam eden bir süreci kapsar (Özgüç, 1984, s.4).

Çalışma esnasındaki işlemler; saha sınırlandırmasından sonra konunun hangi yönleriyle ele alınacağı belirlenmesi, literatür taraması, verilerin saptanması ve toplanması şeklinde bir sıralamayı takip etmiştir. Daha sonra inceleme alanıyla ilgili topografya ve jeoloji haritaları, imar plânı temin edilmiştir. Ofis çalışması olarak nitelendirilen bu işlemler gerçekleştikten sonra sahayla ilgili gözlemlere çıkılmış ve bu gözlemler sırasında fiziki ve beşeri çevre hakkında bilgi edinilmiştir. Bu aşamada ihtiyaç duyulan çeşitli veriler, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarından temin edilmiştir. Çevreyi tanıma bağlamında yapılan bu aktiviteler sahanın fotoğraflanması ve bilirkişilerle yapılan mülakatlar gibi yöntemlerin uygulanmasıyla sonlandırılmıştır.

Araştırma sahası sınırları dâhilinde yapılacak olan incelemelerin gerçekleşmesi için yukarıdaki esaslara bağlı olarak, elde edilen materyallerin tasniflendirilmesi yapılmış, daha sonrasında da elde edilen bilgiler yorumlanıp sistematik yazım aşamasına geçilmiştir. Yapılan çalışmanın metodolojisinde klasik coğrafya yöntemlerinin yanı sıra bilgisayar programları da kullanılmıştır. Günümüzde coğrafi bilgi sistemlerinin ileri düzeyde olması nedeniyle elde edilen veya oluşturulan veriler sayısallaştırılarak bilimsel hale getirilmiş, buna ek olarak Arcgis, Envi, Global Mapper, Adobe Photoshop ve Microsoft Office gibi birçok programdan yararlanılmıştır.

1. BÖLÜM

FİZİKİ COĞRAFYA

1. 1. FİZİKİ COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ

1.1.1. Jeolojik Özellikler

Çalışma sahamız olan Pozantı ilçesi dahilinde bulunan yerleşme birimleri jeolojik olarak Alp Himalaya Orojenez kuşağında Anadolu'nun Güney Toroslar kuşağı içinde yer alan, Bolkar Dağları ve Aladağlar'ın jeolojik oluşumları sayesinde graben sahaları içindeki akarsuların da oluşmasına neden olduğu vadiler üzerinde kurulmuştur. Burası Toros kuşağı içinde Ecemiş fay hattı ve Akçatekir fay hattı kuşağı içinde yer almaktadır. Bolkar Dağları'nı Aladağlar'dan ayıran Ecemiş ve Tekir grabeni Çakıt Vadisi'ne yerleşerek Pozantı ve Akçatekir yayla yerleşmesinin gelişimini sağlamıştır. Aladağlar üzerinde Körkün Çayı da akmaktadır (Öcal, 2015, s.23).

Çalışma sahamızda yer alan Toroslar bölgesinde ilk alpin orojenik hareketler hafif olmakla birlikte, Kimmericien safhası ile başlamış ve bunu mahalli olarak Austroid safhası takip etmiştir. Torosların şiddetli ve kapsamlı orojenik hareketleri Kretase sonunda, Laramien safhası esnasında olmuştur. Alt Eosen her tarafta, belirgin bir taban konglomerası ile daha eski formasyonlar üzerinde diskordan vaziyette durur. Çakılları Üst Kretase ve eski kayaçları ihtiva eder. Eosen sonunda Oligosen esnasında paroksizma hareketleri hüküm sürmüş, mühim kısmı su üzerine yükselmiştir. Bunu takiben Miosen sonunda Toroslar tüm olarak deniz sathı üzerine çıkmışlardır. Bu suretle Torosların orojenik gelişmesi Miosen esnasında tamamlanmış bulunuyordu. Esasen denizel Miosen ancak hafif bir deformasyona maruz kalmış ve Miyosen'den sonra da yükselme hareketleri devam etmiştir. Magmatik bakımından Torosların özelliği, bu ünite içerisinde geniş sahalar kaplayan peridotit-serpantin kitleleri ile doğu iç kısımlardaki granitik-siyenik intruzyonların Kretase esnasında, bilhassa Turonien ve Senonien'den oluşmasıdır. Ecemiş çukurundaki Kretase yaşlı serpantinlerin, Pozantı-Çakıt Çayı bölgesindeki Orta ve

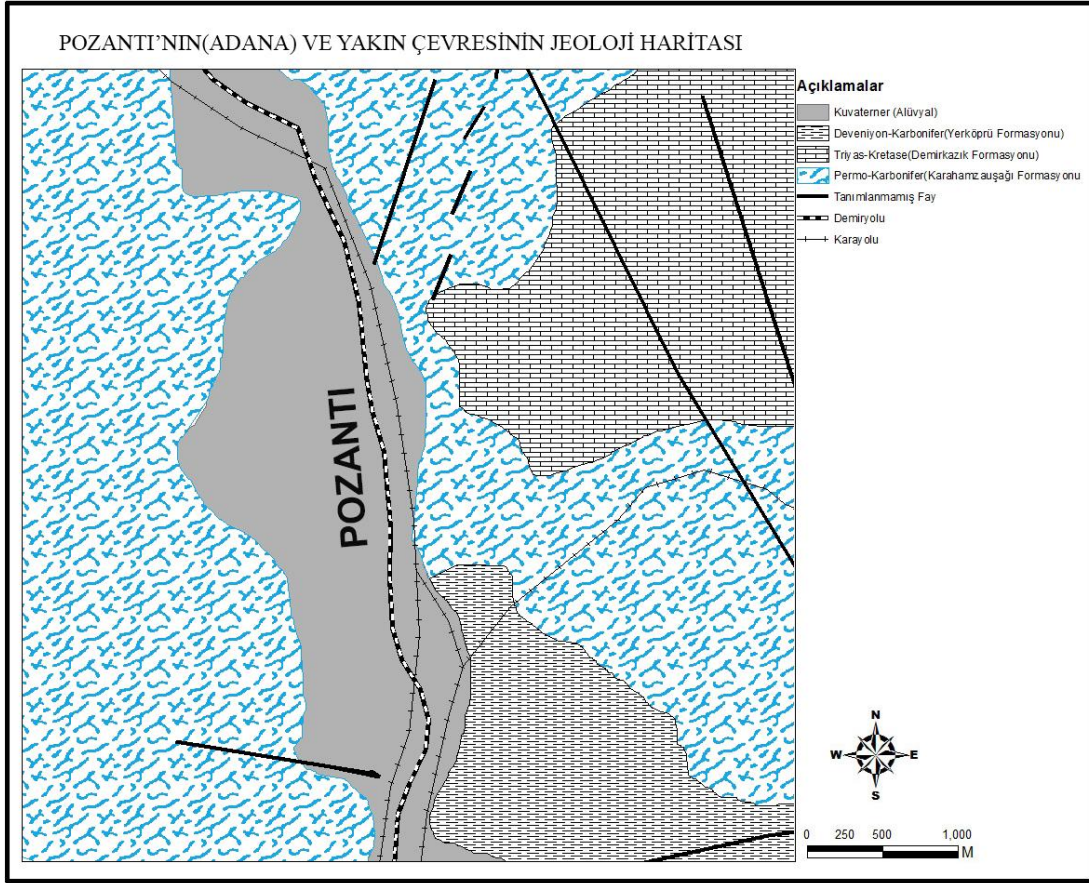
Üst Kretase yaşlı peridotit ve serpantinleri söyleyebiliriz. Toroslardaki peridotit-serpantinler Paleozoik olarak kabul ederler ve tektonik yolu ile Kretase içerisine sonradan sokulmuş oldukları ileri sürülür (Ketin, 1965, s.29-30; Aktaran, Öcal, 2015, s.23-24).

Alp kıvrımları içinde sıkışmış daha eski formasyonları ufki bir şekilde örten Neojen tabakaları, Adana Torosları'nın kenar bölgesinde bariz olarak ikiye ayrılır. Alttaki kalker kısım dağların içlerine doğru masa şeklinde tepeler halinde yükselen aşınım artıkları meydana gelir. Bununla beraber alp kıvrımlarının bu ana safhasını bölgeye göre az veya çok önemli hareket safhaları takip etmiştir. Böylece, Ecemiş koridoru evvelce söylendiği gibi geniş yarıçaplı bir kubbe (antiklinal) halinde yükselmiş ve kendi içinde ancak daha ziyade tali dalgalanmalar ve kıvrımlar meydana getirmiştir. Bununla beraber bu gibi postmiosen hareketler, kıvrımlı bölgeye yaklaştıkça önem kazanır ve kıvrılmanın bir ana safhası karakterini alır (Blumenthal, 1944; Aktaran, Öcal, 2015, s.24).

Toros Dağları'nın orta çizgisinin biraz yukarısında enine olarak uzanan Çakıt hattına, Bolkar Dağı'nın kuzey ucunu doğudaki Aladağ'ın kalker yamaçlarından ayıran güney istikametli boyuna bir depresyon olan Ecemiş koridorunu meydana getirdiği oluk açılır. Tekir Grabeni diye tanınan bu boyuna olukta sularını güneye doğru Çakıt hattına boşaltan eski bir vadinin mevcut olduğunu kabul edebiliriz. Fakat bu vadinin Çakıt sistemine bağlılığı, aynı zamanda enine doğrultuda etki yapan aşınım kuvvetinin bu eski Ecemiş'i müsadere etmesi ve Adana Torosları'nın kalker sıralarını kesen bir doğrultu vermesiyle ortadan kalkmıştır. Küçük Çakıt Boğazı adı altında, Belemelik ve Pozantı arasındaki kıra yarma bitişmiştir. Her iki Çakıt Boğazı, Aladağ'ın devamını teşkil eden ve Torosların bu kesiminde Akdağ (Pozantı Dağı), öncülerinin yüksek kütleleriyle muazzam bir kalker yığını halinde transversal doğrultuda uzanan Aladağ kalker bölgesini yaklaştırma 16 km boyunca devam eder. Daha ziyade plastik rüsuplarla dolu olan geniş Pozantı vadisi bu kalker bölgesini Bolkar Dağı'ndan ayırır. Aladağ bölgesinde Permo-karbon temel metamorfik bir şekilde mevcut olmadığı halde, Bolkar Dağı bölgesinde kalker bakımından daha zengin olan formasyonlar metamorfik bir fasiyeste bulunmaktadır (Blumenthal, 1944; Aktaran, Öcal, 2015, s.24).

Orta Toroslar'ın doğu kesiminde yer alan Aladağlarda, Üst Devoniyen-Üst Kretase aralığında oluşmuş karbonat ve kırıntılı kayaları kaplayan yüzeylemelerinin tümü alloktondur. Üst Devoniyen yaşta şeyil, kumtaşı, kuvarsit ve resifal kireçtaşı bu birliğin en yaşlı birimini oluşturur. Karbonifer benzer fasiyestedir. Permiyen kuvarsit arakatkılı algılı kireçtaşıyla temsil edilmiştir. Permiyen'in tabanında yer alan 20-30 m kalınlıkta ve yüzlerce kilometre yanal devamlılık gösteren Girvenallalı kireçtaşı bu birlik için ayırtman bir kılavuz seviye oluşturur. Trias çoğunlukla olitli kireçtaşı ile başlar, Sitiyen, Aniziyen yaşta alacalı renkli, şeyil-killi kireçtaşı-kumtaşı ve Noriyen-Resiyen yaşta çakıltaşı ve kireçli kil taşı birimlerini kapsar. Jürasit ve Kretase Bolkar Dağı Birliği'nde olduğu gibi karbonatlı kayalarla temsil edilmiştir. Doğu Toroslar'da Bolkar Dağı, Aladağ, Geyik Dağı ve Bozkır Birlikleri yer almaktadır. Yahyalı ilçesinden geçen vadi kabaca Bolkar Dağı ve Aladağ birliklerini ayırmaktadır. Vadinin doğu yamacında Aladağ Birliği'nin en yağlı birimini oluşturan Üst Devoniyen yaşta kırıntılı ve karbonatlı kayalar Bolkar Dağı Birliği'nin şistleri üzerinde yer almaktadır. Aladağ'ın büyük bir kısmı Aladağ Birliği'nin ayırtman kaya birimlerini kapsamaktadır. Aladağların yapısal evriminde üç farklı dönem etkin olmuştur. Bunlar sırasıyla; Üst Trias-Alt Kretase zaman aralığını kapsayan duraylı kıta kenar dönemi, Senoniyen'de kıta kenarının bozulması ve ilk ofiyolit yerleşmesi, Maestrihtiyen'de allokton ofiyolit naplarının yerleşmesiyle ve kıta kenarının naplanmasıyla sonuçlanan dağ oluşum dönemidir (Özgül, 1976; Aktaran, Öcal, 2015, s.24-25).

Aladağlar kütlesi Tekir grabeni ya da Ecemiş koridoru ile batıdaki Bolkar Dağları'ndan ayrılır. Aladağlar, kuzeyde Perm ve Alt Karbonifer'e ait kalkerlerden oluşan "Siyah Aladağ" ve güneyde Jura Kretase yaşlı kalkerlerden oluşan "Beyaz Aladağ" olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Bu iki bölüm birbirinden Maden Boğazı ve Başyayla çukurluğu ile ayrılmaktadır. En yüksek zirvesi Demirkazık Tepesi 3.756 m olan Aladağlar, NE-SW yönlerinde uzanış göstermektedir (Toroğlu ve Ünalı, 2008; Aktaran, Öcal, 2015, s.27). Jura-Üst Kretase aralığında kireçtaşı ve dolomitli kireçtaşından oluşan Demirkazık formasyonu, Üst Paleozoik yaşlı birimler üzerinde diskordanslı olarak gözlenmektedir (Demirkol, 1989; Aktaran, Öcal, 2015, s.27).

Harita 3: Pozanti ve Yakın Çevresinin Jeoloji Haritası

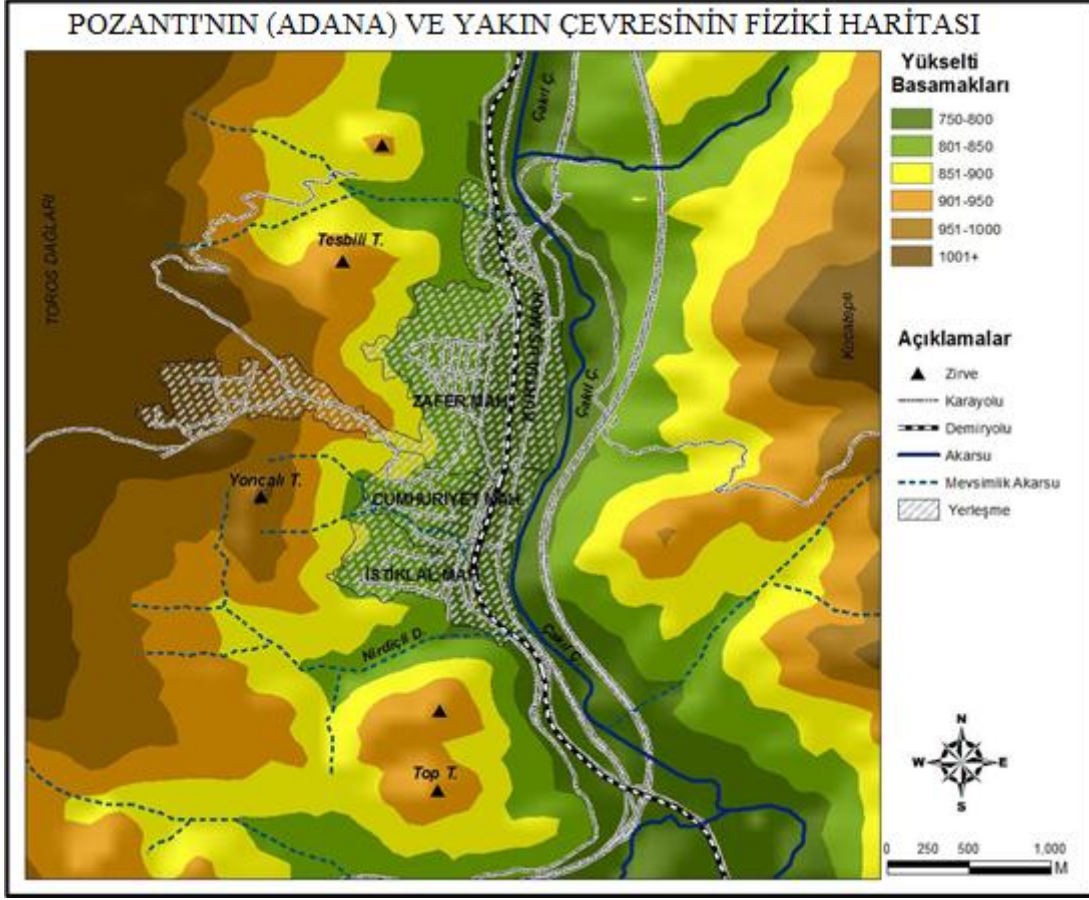
İnceleme alanında özellikle Ecemiş fay kuşağı boyunca Pozanti ilçesinin batı ve kuzeybatısında taraçalar görülmektedir. Ofiyolit kompleksi ve Oligo-Miyosen çökellerini açılı uyumsuzluk ile örtmekte üzerlerinde ise başka birim görülmemektedir. Stratigrafik konumuna göre yaşı Pliyosen olarak kabul edilmiştir. Birim genellikle kahverengimsi-kırmızı gri ve sarımsı renklerde, çakıltaşı, ince çakıllı kumtaşı ve nadiren kumtaşından oluşmaktadır. Tabanda çakıltaşı ile başlayıp kumtaşı seviyeleri ile devam ederek üste doğru kalın tabakalı marn ile devam eder. En üstte ise orta-kalın tabakalı kireçtaşları ile biter. Taraçalardaki çakıl boyu bileşenler çoğunlukla kireçtaşı, dolomitik kireçtaşı, dolomit, mermer, şist, harzburjit, granit ve kuvars parçalarından türemiştir. Taneler özellikle az-orta, yer yer iyi derecede pekişmiş ve kayaç yeterince olgunlaşmamıştır. Çok değişken tane boyutuna sahip olan birimde maksimum çakıl boyutu 60-70 cm'ye ulaşabilmektedir. Gözeneklilik oldukça fazladır. Taraçalar üzerinde birçok önemli tektonik hareketler

gözenmiştir. Bu tektonik aktiviteler özellikle düşey fay eğim atımlı normal ve ters fay niteliğindedir. Güncel alüvyonlar (Qal) ise Çakıt suyu boyunca görülmektedir. Alüvyonlar orta-iyi derecede yuvarlak ve az-orta derecede boylanmalıdır. Bunlar genellikle çakıl, kum, silt ve seyrek olarak kil bileşenlerinden oluşmaktadır. Bu bileşenler genellikle mermer, kireçtaşı, granit ve ultrabazik-bazik kökenli magmatik kayalar parçalarından türemiştir (Yaşar, 2002, s.10).

1.1.2. Jeomorfolojik Özellikleri

Yerkabuğu üzerinde görülen topografik şekillerin oluşumu; yapının rolü, süreç ve etkenler ile zaman faktörünün karşılıklı etkileşimi sonucu gelişme göstermiştir (Erinç, 2000, s.3; Aktaran, Tuysuz, 2010, s.7). Yeryüzünün jeomorfolojik evriminde etkili olan bu unsurlar daha açık bir ifadeyle, kayaların cinsi, fiziksel ve kimyasal özellikleri ile bunların meydana getirdikleri tabaka durumlarının zaman içerisindeki gelişimi şeklinde açıklanır (Hoşgören, 2007, s.47; Aktaran, Tuysuz, 2010, s.7).

Akdeniz Bölgesi'nin fiziki yapısı oldukça dağlık ve engebelidir. Bölgede yüzey şekillerinin ana hatlarını Toros Dağları belirler. Bu dağlar, III. Jeolojik zamanda oluşmuş Alp-Himalaya sistemine bağlı genç kıvrım dağlarıdır. Batı ve Orta Toroslar bölge içinde geniş yer tutar. Orta Toroslar, GB-KD yönlü uzanan dağ kütlelerinden meydana gelir. Bunlar; Bolkar Dağları, Aladağlar, Tahtalı ve Binboğa Dağları'dır. Aladağlar ve Bolkar Dağları çalışma sahasının yüzey şekillerinin oluşmasında etkili olmuştur (Harita 4).

Harita 4: Pozanti ve Yakın Çevresinin Fiziki Haritası

Pozanti'nin yüzey şekillerini daha iyi anlayabilmek için ünitelere ayırarak incelemek mümkündür.

1.1.2.1. Toros Aladağları

Aladağlar, kuzeydoğu yönüne doğru yaklaşık 100 km uzanır. Genişliği ise 40 km kadardır. Batıda Çakıt Suyu vadisi ile Pozanti ve Kırkpınar Dağları'dan, Ecemiş Koridoru ile Bolkar Dağları'ndan ayrılır. Aladağlar; Zamantı Suyu, Eğlence Deresi, Çakıt Suyu ve bunların kolları tarafından parçalanmıştır. Yoğun ormanlar ve çeşitli bitki katlarıyla Aladağların görkemli bir görüntüsü vardır. Bu dağlar üzerinde yer alan Pozanti, Çamalan, Tekir, Bürücek yaylaları bir plato özelliği gösterir. Aladağlar üzerindeki başlıca yükselti; Demirkazık Tepesi (3.600 m), Karanfil Dağı (3.085 m), Torosan Dağı (3.374 m) ve Kol Tepesi (3.588 m)'dir. Demirkazık Tepesi aynı zamanda Toros Dağları'nın doruğudur (İl Çevre Durum Raporu, 2011, s.17).

Adana Ovası kuzeyinde Zamantı Irmağı batısında GB-KD doğrultusunda uzanan Aladağlar, serpantinlerin geniş yer kapladığı ve esas itibariyle kalkerlerden oluşan büyük bir küttedir. Aladağların kuzey kesimine Siyah Aladağ, güney kesimine ise Beyaz Aladağ denir. Karstik şekillerin yaygın olduğu Beyaz Aladağlar üzerine IV. Zaman buzullarının izlerine rastlanır. Beyaz Aladağlar, Çakıt ve Körkün çayları tarafından enine yarılmıştır. Çakıt Çayı derinliği 1.300 m'yi bulan bir kanyonun tabanından akar. Demiryolu bu kanyonun yamacını izlemektedir (Özçağlar, Ders Notu, s.28). II. Zaman kalkerleriyle kaplı güneydeki Beyaz Aladağlar I. Zamana ait siyah kalkerlerden oluşan kuzeydeki Siyah Aladağlar üzerine bir fay boyunca şarye olmuştur (bindirmiştir). Yükseltisi 2.700 m'yi geçmeyen Siyah Aladağlar daha yuvarlak şekillere sahiptir (Özçağlar, Ders Notu, s.28).

1.1.2.2. Ecemiş-Tekir Grabeni

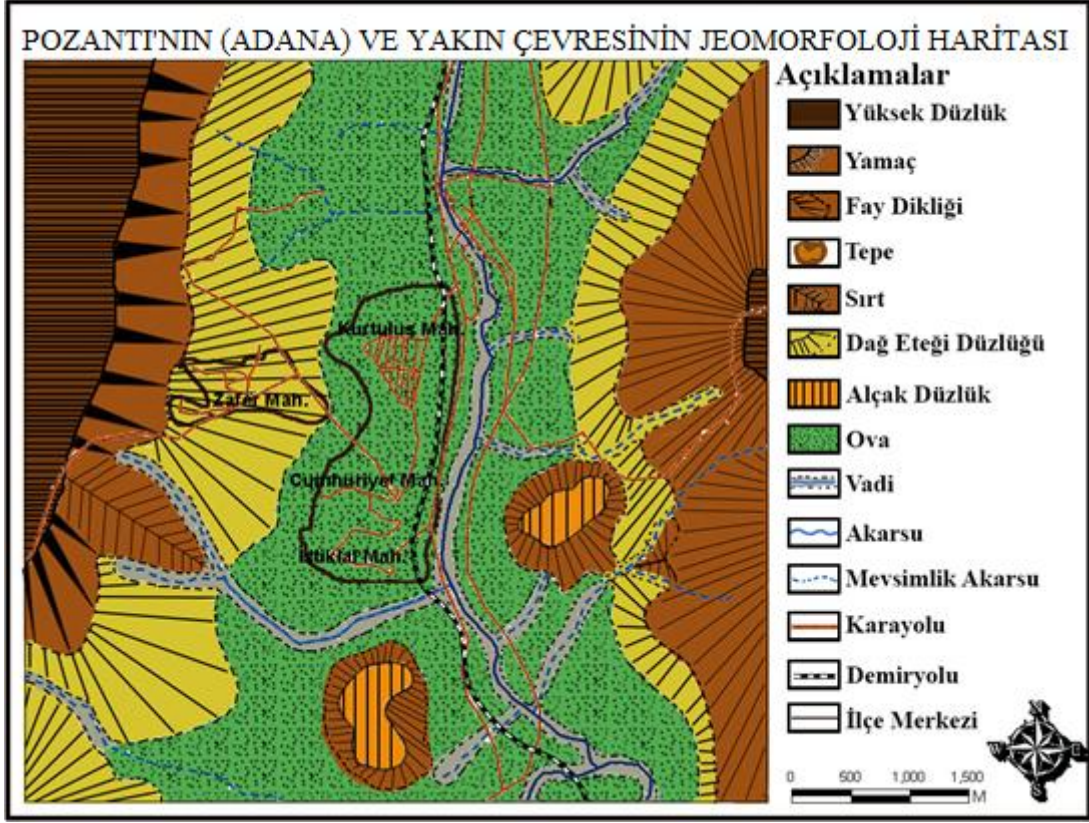
Erciyes Dağı'nın güneybatısında Yeşilhisar Kasabası'nın güneyinden başlayarak Kırkpınar Dağları'nı K-G doğrultusunda kesip, Çamardı Kasabası doğusunda Körkün Irmağı'nın yukarı çığırını (Ecemiş Suyu'nu) izleyip Pozantı'ya kavuşan ve buradan sonra Gülek Boğazı'nı içine alıp Adana Ovası'nda son bulan 120 km uzunluktaki bir çukurluktur. Bu çukurluğa Alman Jeolog Blumenthal, Körkün Irmağı'nın yukarı çığırına verilen Ecemiş adından dolayı "Ecemiş Grabeni" demiştir. Alman Jeolog Frech ise Gülek Boğazı'ndaki Tekir Köyü'nden esinlenerek bu çukurluğa "Tekir Grabeni" adını vermiştir. Bu nedenle söz konusu çukurluk iki ayrı isimle anılmaktadır. Ecemiş-Tekir yöresinin başlıca yerleşim yerleri kuzeyde Çamardı (Niğde) ile güneyde Pozantı'dır (Özçağlar, Ders Notu, s.30).

1.1.2.3. Pozantı (Kırkpınar) Dağı-Ulukışla Depresyonu-Bolkar Dağları

Bolkar Dağları ile Aladağların sınırı olan Çakıt Vadisi'ndeki Pozantı, Toros Sıradağları içinde en önemli yerleşim merkezlerinden biridir. Yeryüzü şekillerinin oluşmasında akarsular, buzullar ve karstik erimeler etkili olmuştur (Anonim, 2012 b). Arazinin geneli yüksek eğimli ve kırıklıdır. Arazinin dağlık olması nedeniyle pek çok tepe ve sırt mevcuttur. Ortalama yükseltisi 860 m'dir.

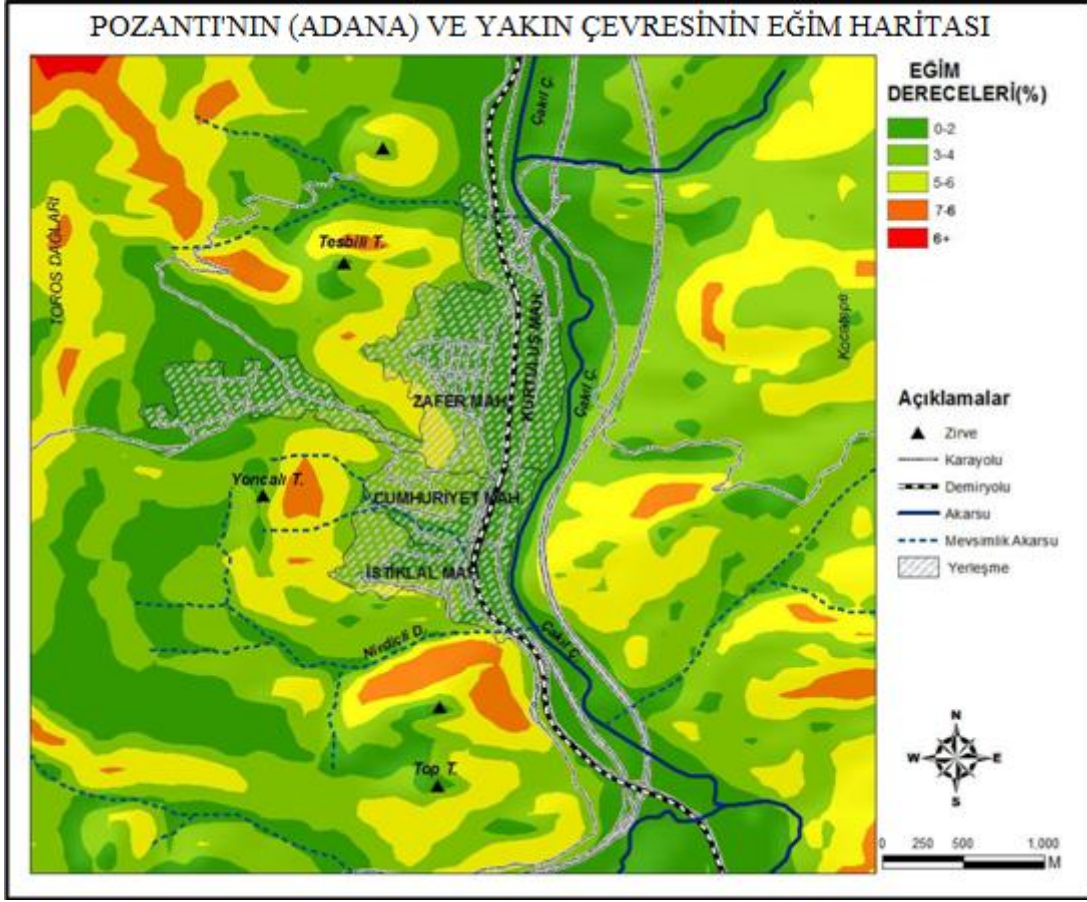
Bolkar Dağları; batıda Taşeli Platosu, doğuda uzun bir oluk biçiminde uzanan ve jeologların Ecemiş Koridoru adını verdikleri derin bir kanyon ile sınırlanır. Batıda tepeliklerle başlayan Bolkar Dağları kuzeydoğuya doğru gidildikçe yükselerek belirgin bir dağ sırası haline gelir. Yükselti, kütlenin batısında 2.500 m geçmezken; orta kesimlerde 3.000 m aşar. Kuzeydoğuya doğru gidildikçe 3.550 m aşan dağların en yüksek tepesi olan Medetsiz Tepesi (3.585 m) bu kesimdedir. KD-GB doğrultusunda uzanan Bolkar Dağları'nın uzunluğu yaklaşık 150 km genişliği ise yer yer 40-50 km'yi bulur ve Ereğli Ovası ve Akdeniz kıyıları arasında aşılması güç bir duvar gibi yükselir. Ulaşımı engelleyici bir set oluşturan Bolkar Dağları'nın doğudan aşıldığı düzenli bir karayolu yoktur. Başlıca karayolları kütlenin kuzeyinden ve güneyinden geçer. Bu yollar, kara ve demiryolunun bir ölçüde birbirini izlediği Ecemiş Koridoru ve Gülek Boğazı'dır.

Toros Aladağları'nın batısında, Niğde'nin güneydoğusunda yer alan Pozantı (Kırkpınar) Dağı, aynı zamanda İç Anadolu Bölgesi ile Akdeniz Bölgesi arasında sınır oluşturur. Kalker-kuvarsit ve volkanik kütlelerden oluşan Pozantı Dağı (2.723 m), Ecemiş Koridoru'nun yukarı kesimini batıdan sınırlamaktadır. Bu dağ sırası batıda Ulukışla neojen oluşu ile Bolkar Dağları'ndan ayrılmaktadır. Ulukışla Senklinali, Seyhan ve Ceyhan ovalarını Orta Anadolu'ya bağlayan kara ve demir yolunun geçtiği bir koridordur (Özçağlar, Ders Notu, s.30).

Harita 5: Pozantı ve Yakın Çevresinin Jeomorfoloji Haritası

Çakıt Vadisi olarak adlandırılan saha içerisinde kalan Pozantı; Orta Toros dağ kuşağının içerisinde, Akdeniz ile İç Anadolu bölgeleri arasında kalan geçiş kuşağındaki bir depresyon alanında kurulmuştur. Bu alan Çakıt Çayı ve kolları tarafından drene edilmektedir. Kuzey-güney yönünde uzanan dağ kütleleri ile çevrili olan sahada, morfolojik birimler yerleşmeyi etkilemektedir. İstiklal, Cumhuriyet ve Kurtuluş Mahallesi'nin 750-1000 metreler arasındaki ovalık alanda kurulduğu görülmektedir. Ancak bu alanın dar olması nedeniyle yerleşmeler batı kısmındaki dağ eteklerine doğru devam etmiştir. Zafer Mahallesi'nin gelişim yönüne baktığımız zaman dağ eteklerini aşp yukarı doğru devam ettiğini görmekteyiz. Ancak bu gelişimin de yükselti fazlalığından ve ağaçlık alanların yoğunluğundan dolayı pek sağlıklı olduğu söylenemez. Fiziki faktörler yerleşmeleri sınırlamaktadır (Harita 5).

Harita 6: Pozanti ve Yakın Çevresinin Eğim Haritası

Pozanti'nin lokasyonu 750 ila 1000 m. arasında değişmektedir. Depresyona kurulan yerleşme; daha çok kuzey-güney yönünde gelişmiştir. Depresyon tabanı ve çevresinde eğim değerleri genellikle % 4 ila 6 arasında iken, yamaçlara doğru artış göstermektedir (Harita 6).

1.1.3. İklim Özellikleri

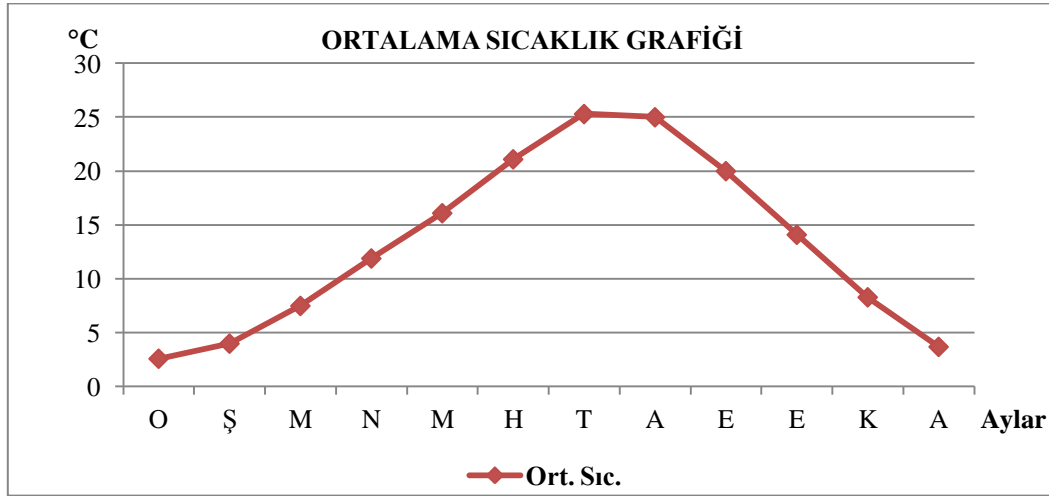
İklim, coğrafi çevrenin şekillenmesine ve insan yaşamına etki eden faktörlerden biridir. Bu nedenle coğrafi çalışmalarda üzerinde durulması gereken konulardan biridir. Bir yerin iklim özellikleri üzerinde genel atmosfer dolaşım sistemi ve bu sisteme bağlı olarak oluşan makro klima şartları bölgesel klima alanlarının belirlenmesine yol açan fiziki coğrafya faktörleri etkili olmaktadır (Yazıcı, 1997, s.15).

Pozantı Meteoroloji İstasyonu verilerine göre, 1970-2013 yılları arasında; bölgede yıllık ortalama sıcaklık değeri 13,3 °C'dir (Tablo 1). Aylık ortalama sıcaklık değerleri 2,6 °C (Ocak) ile 25,3 °C (Temmuz) arasında değişmektedir. Dolayısıyla Pozantı'da yıllık ortalama sıcaklık farkı 22,7 °C'dir. En yüksek sıcaklık değeri 39,5 (1 Temmuz 2013), en düşük sıcaklık değeri ise -36,4 (25 Şubat 2012) olarak ölçülmüştür. Uzun dönemli en sıcak aylar ortalaması 39,3°C, en soğuk aylar ortalaması -28,1°C'dir.

Tablo 1: Pozantı'nın Yıllık Ortalama Sıcaklık Tablosu (1970-2013)

İklim	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A	Yıllık
Ort. Sıc.	2,6	4	7,5	11,9	16,1	21,1	25,3	25	20	14,1	8,3	3,7	13,3

Kaynak: D.M.İ.G.M Pozantı Meteoroloji İstasyonu Verilerinden Derlenmiştir.

Grafik 1: Pozantı'nın Yıllık Ortalama Sıcaklık Grafiği

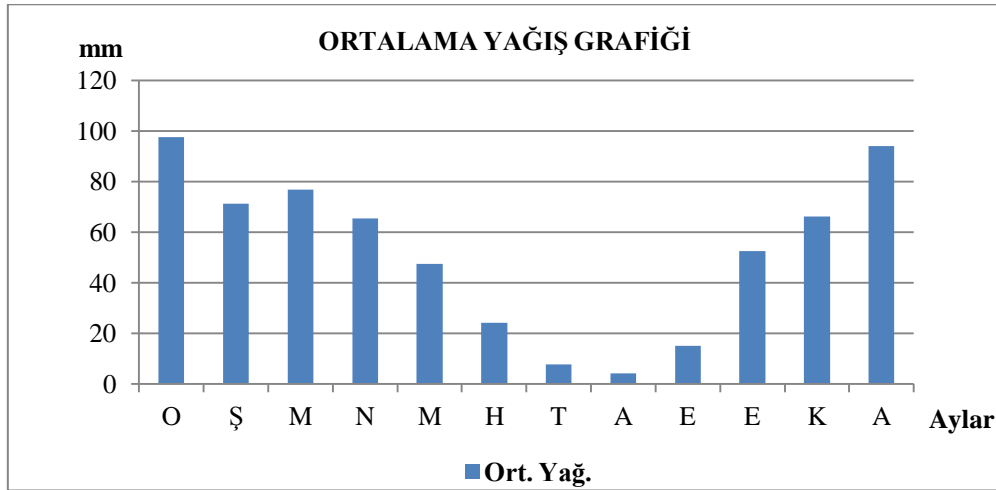
Pozantı Meteoroloji İstasyonu verilerine göre, 1970-2005 yılları arasında; Pozantı'da yıllık ortalama yağış miktarı 622,4 mm'dir. Yağış değerlerinin yıl içerisindeki seyri incelendiğinde Ağustos 4,3 mm ile en az yağış alan ay olarak dikkat çekerken, en fazla yağış 97,5 mm ile Ocak ayında düşmektedir (Tablo 2). Ortalama yağış miktarına bakıldığında en fazla yağışın Kasım, Aralık ve Ocak

aylarında olduğu görülmektedir. En az yağış miktarının da Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarında olduğu görülmektedir. Bu aylarda düşen yağış yoğun olarak yağmur şeklindedir. Özellikle Kasım ve Aralık aylarında yağmur şeklinde düşen yağışlar Ocak ayından sonra yerini kar yağışlarına bırakmaktadır.

Tablo 2: Pozantı'nın Yıllık Ortalama Yağış Tablosu (1970-2005)

İklim	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A	Yıllık
Ort. Yağ.	97,5	71,2	76,9	65,4	47,4	24,1	7,8	4,3	15	52,5	66,2	94,1	622,4

Kaynak: D.M.İ.G.M Pozantı Meteoroloji İstasyonu Verilerinden Derlenmiştir.

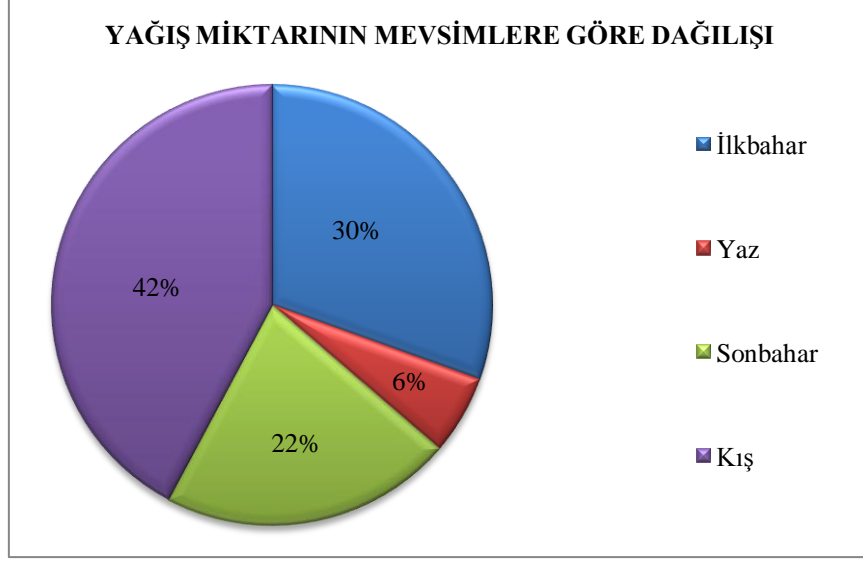

Grafik 2: Pozantı'nın Yıllık Ortalama Yağış Grafiği

Tablo 3: Pozantı'da Yıllık Yağışın Mevsimlere Göre Dağılışı

	İlkbahar	Yaz	Sonbahar	Kış	Toplam
Yağış	189,7	36,2	133,7	262,8	622,4
Oran (%)	30	6	22	42	100

Kaynak: D.M.İ.G.M Pozantı Meteoroloji İstasyonu Verilerinden Derlenmiştir.

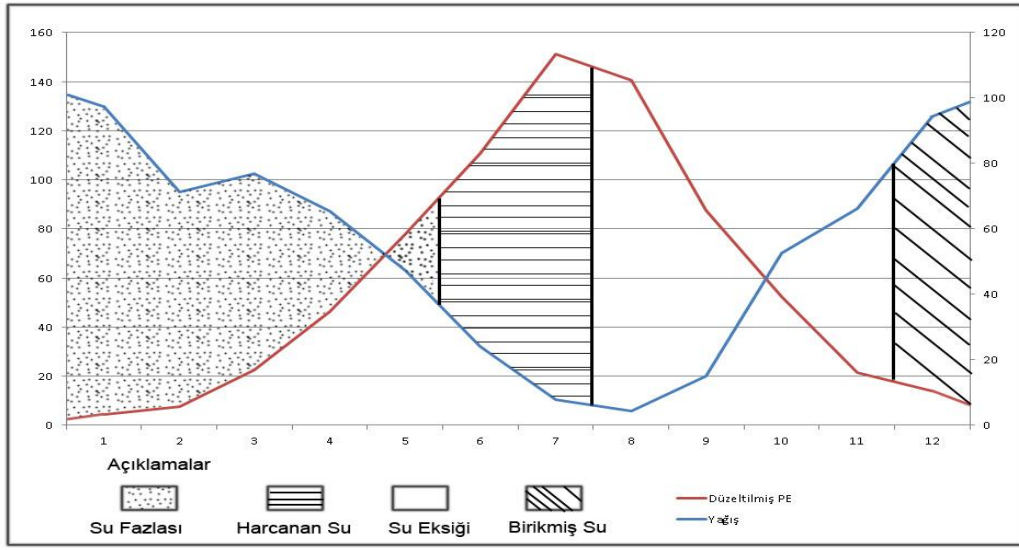
Grafik 3: Pozantı’da Yıllık Yağışın Mevsimlere Göre Dağılım Grafiği

Sahada kar yağışı genel olarak Kasım ayında başlayıp Mart ayına kadar devam etmektedir. Ancak kar yağışlı günler (3,4) ve karın yerde kalma süresi (2,9) oldukça azdır. En fazla kar yağışı 3,4 gün ile Ocak ayında görülürken; bunu 3 gün ile Şubat ayı, 2,7 ile Aralık ayı, 1,3 gün ile Mart ayı ve 0,4 ile Kasım ayı takip etmektedir. Karın yerde kalma süresinin en fazla olduğu ay 2,9 gün ile Ocak ayıdır. Bunu 2,7 gün ile Aralık ayı, 2,2 gün ile Şubat ayı, 0,5 gün ile Mart ayı ve 0,1 ile Kasım ayı takip eder. Pozantı’da en yüksek kar örtüsü kalınlığı 49 cm ile Şubat ayında ölçülmüştür. 43 yıllık rasat sonuçlarına göre, yıllık ortalama rüzgâr esme sayısı 223 olup, hâkim rüzgâr yönü Kuzey’dir. Bunu Batı-kuzeybatı, Kuzeybatı, Kuzey-kuzeydoğu, Kuzey-kuzeybatı, Kuzeydoğu ve Batı-güneybatı yönünden esen rüzgârlar takip etmektedir.

Thorntwaite’in iklim tasnifi, yağışla evapotranspirasyon (buharlaşma) ve sıcaklıkla evapotranspirasyon (buharlaşma) arasındaki münasebetlere dayanır. Thorntwaite’e göre yağışın buharlaşmadan daima fazla olduğu yerlerde toprak daimi surette doymuş halde bulunur ve bu yerde su fazlalığı vardır. Bu özellikleri taşıyan yerlerin iklimi nemlidir. Bunun aksi durumlarda ise toprakta su birikmemekte ve toprakta su noksanlığı oluşmaktadır. Bu özelliğe sahip bir yerde ise iklim kuraktır (Ardel, Kurter, Dönmez, s.291-292; Tuysuz, 2010, s.45-46).

Tablo 4: Pozantı'nın Thornthwaite Metoduna Göre Su Bilançosu

Aylar	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A	Yıllık
Sıcaklık (°C)	2,6	4	7,5	11,9	16,1	21,1	25,3	25	20	14,1	8,3	3,7	13,3
Sıcaklık İndisi	0,37	0,71	1,85	3,72	5,87	8,85	11,64	11,4	8,16	4,81	2,15	0,63	60,16
Düzeltilmiş PE	5	9	22	42	64	90	121	120	85	54	25	17	-
Düzeltilmiş PE	4,3	7,6	22,7	46,2	78,1	110,7	151,2	140,4	87,6	52,4	21,3	14,1	736,4
Yağış	97,5	71,2	76,9	65,4	47,4	24,1	7,8	4,3	15	52,5	66,2	94,1	622,4
Birikmiş Suyun Aylık Değişmesi	0	0	0	0	-30,7	-69,3	0	0	0	0,1	44,9	55	-
Birikmiş Su	100	100	100	100	69,3	0	0	0	0	0,1	45	100	-
Gerçek Evapotranspirasyon	4,3	7,6	22	46,2	78,1	46	7,8	4,3	15	52,4	21,3	14,1	319,1
Su Noksanı	0	0	0	0	0	64,7	146,9	136,1	72,6	0	0	0	420,3
Su Fazlası	93,2	63,6	54,2	19,2	0	0	0	0	0	0	0	80	310,2
Yüzeysel Akış	66,6	65,1	59,7	39,5	19,8	9,9	5	2,5	1,2	0,6	0,3	40	310,2
Nemlilik	21,7	8,4	2,4	0,4	-0,4	-0,8	-0,9	-1	-0,8	0	2,1	5,7	-

Grafik 4: Pozantı'nın Thornthwaite Metoduna Göre Su Bilançosu Grafiği

B1: Nemli

B'2: Mezotermal (Orta Sıcaklıktaki İklimler)

s2: Yazın Çok Kuvvetli Su Açığı

b'3: Okyanusal İklim Etkisine Yakın Koşullar

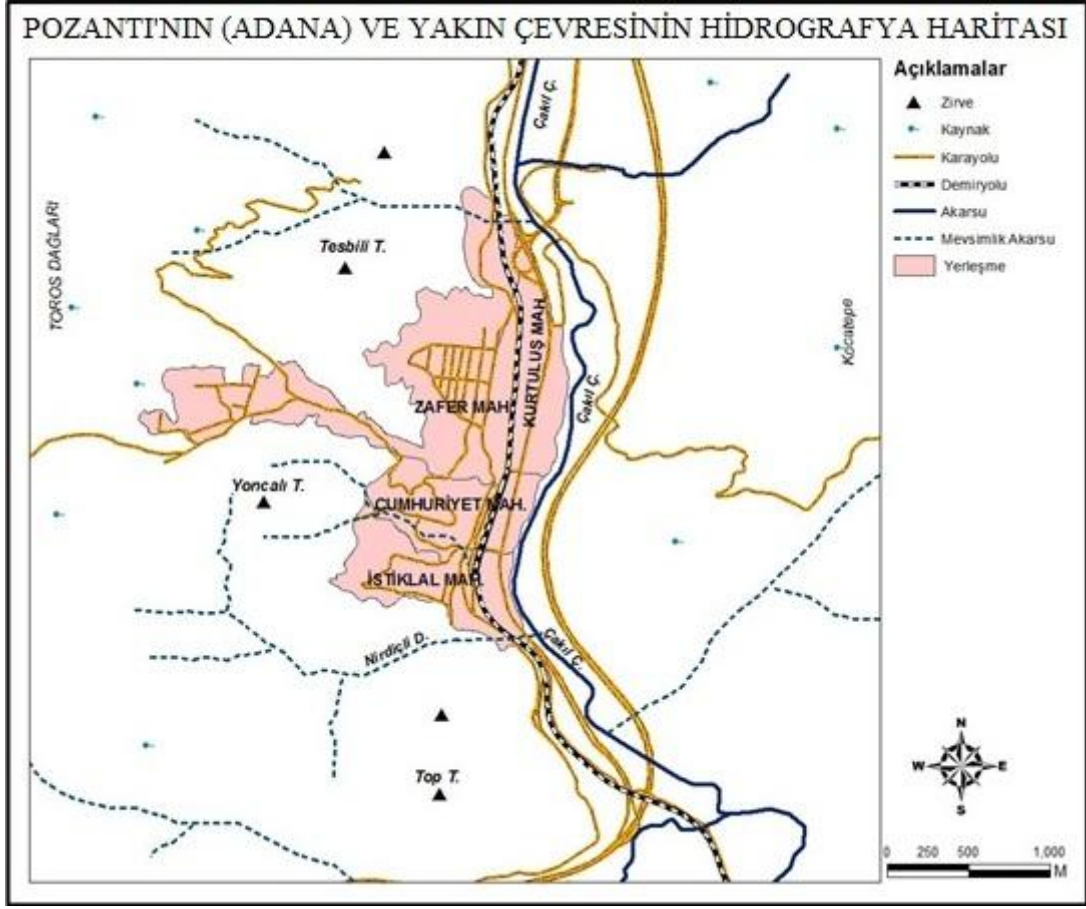
Thornthwaite'nin iklim tasnifine göre hazırlanmış olan grafiğe baktığımız zaman Ekim ayından itibaren su birikimi başlamaktadır. Kışın yağışın artması, sıcaklığın azalması ve buna bağlı olarak buharlaşmanın olmaması nedeniyle Ocak ve Nisan ayları arasında geçen zaman zarfında su fazlası görülmektedir. Su fazlasının etkisinden dolayı akarsuların su debileri yükselmekte ve mevsimlik akarsular oluşmaktadır. Nisan ayından sonra biriken su ve su fazlası, sıcaklıkların artmasına bağlı olarak gerçekleşen buharlaşma olayından dolayı azalmaya başlamaktadır. Yaz aylarındaki su açığı oldukça belirgindir (Grafik 4).

Sonuç itibariyle Pozantı'nın denizden uzak ve yükseltisinin fazla olmasından dolayı Akdeniz Bölgesi'nde olmasına rağmen, Akdeniz iklim özelliklerini tam olarak yansıtmaz. Sahada yaz ayları sıcak ve kurak, kışlar soğuk ve kar yağışlıdır. Kışın kar, ilkbaharda ise yağmur etkili olur. İlkbahar ve sonbahar serin olup, yazın sıcaklık yüksektir. İkliminin gösterdiği bu farklılıktan dolayı Pozantı'da, geçiş iklimi görülmektedir.

İklimin uygun olduğu yerde insanoğlu yzyıllardır yerleşmiş ve kök salarak yaşamının devamı için ekonomik faaliyetlerde bulunmuştur. Bu da iklimin insana sağladığı ortamın bir sonucudur. İklim, coğrafi çevrenin şekillenmesini ve insan yaşamını çok yakından kontrol eden etmendir. İklimin etkisi uzun yıllar boyunca kendini gösterdiği gibi özellikle bütün canlıların yaşamındaki yıllık değışmeleri de iklim düzenler. İnsanların yeryüzündeki dağılışı da doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak iklime bağlıdır. İklim yalnız insanın yaşayışı üzerinde değil, ekonomik etkinlikleri üzerinde de büyük etkiye sahiptir (Erol, 1985, s.1-2; Aktaran, Öcal, 2015, s.32). Araştırma sahamızda da iklim özelliklerinin çevresine göre farklı olması yaylacılık faaliyetlerinin gelişmesine neden olmuştur. Bu faaliyetler sahanın yazın, Çukurova ve çevresinden gelen insanlar için cazibe merkezi haline gelmesini sağlamanın yanı sıra ekonomik hayatının da canlanmasına neden olmaktadır.

1.1.4. Hidrografya Özellikleri

Hidrografya denilince akla yer altı ya da yer üstü (kaynak, akarsu, deniz ve okyanus) suları gelmektedir. Yeryüzüne düşen yağış sularının bir bölümü akarsular gibi yüzey sularını oluştururken, bir bölümü de yüzeyden yeraltına doğru çatlaklar ve boşluklar vasıtasıyla sızarak, yerkabuğunu oluşturan geçirgen özellikteki jeolojik formasyonlar içerisinde depo edilirler. Depo edilen sular genel olarak doğal yollardan tekrar yüzeye çıkarak, su kaynaklarını oluştururlar (Ünal, 2004, s.51; Aktaran, Tuysuz, 2010, s.49). Akarsu şebekesi büyük oranla iklim, topografya, bitki örtüsü gibi faktörlere bağlı olarak gelişir. Buna bağlı olarak yerleşme sahasını çevreleyen Toroslar, eğim değerinin yüksek olması ve yağış alması nedeniyle bölgede akarsu ağının gelişmesine neden olmuştur.

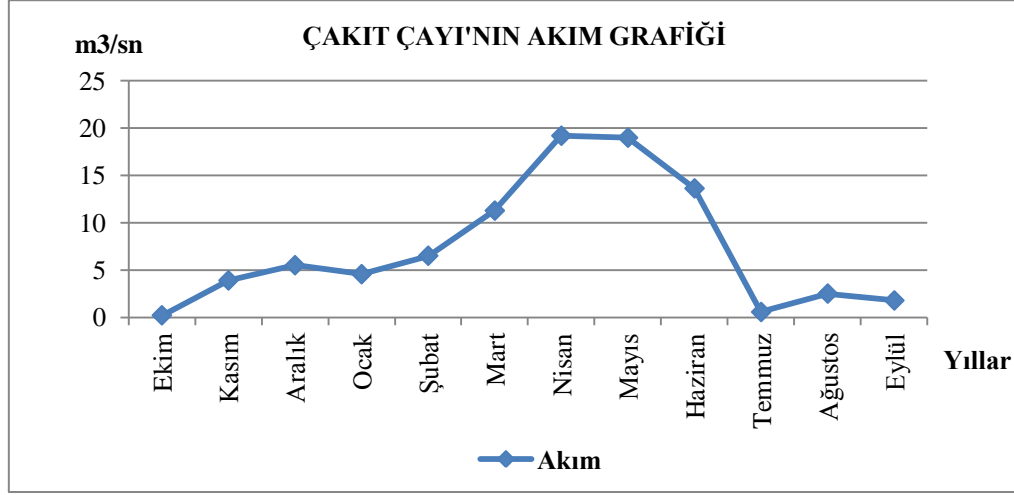
Harita 7: Pozanti ve Yakın Çevresinin Hidrografya Haritası

Pozanti'nin hidrolojik özelliklerini açıklayabilmek için Aladağlar ve Bolkar Dağları'nın Pozanti sınırları içinde yer altı ve yer üstü akarsu ağ sisteminin ortaya konulması gerekecektir. Aladağlar ve çevresindeki akarsular, göller ve çoğunluğu karstik olan kaynaklar, büyük bir su potansiyeline sahiptir. Pozanti şehrinin en önemli akarsuyu Çakır Çayı'dır (Fotoğraf 2). Çakır Çayı; Çiftahan Çayı, Ömerli Deresi ve Kırkgeçit Deresi'ni bünyesine alır. Uzun müddet karayolu ile paralel olarak aktıktan sonra Belemelik Köyü'nde ilçe sınırlarını terk ederek Seyhan Barajı'na dökülür. Bunun dışında birkaç yer altı kaynağı da vardır. Bunlardan en önemlisi Şekerpinarı kaynağıdır. (Somuncu, 2005, s.54; Aktaran, Öcal, 2015, s.40).

Tablo 5: Çakıt Çayı'nın Ortalama Yıllık Akım Tablosu (1993-2013)

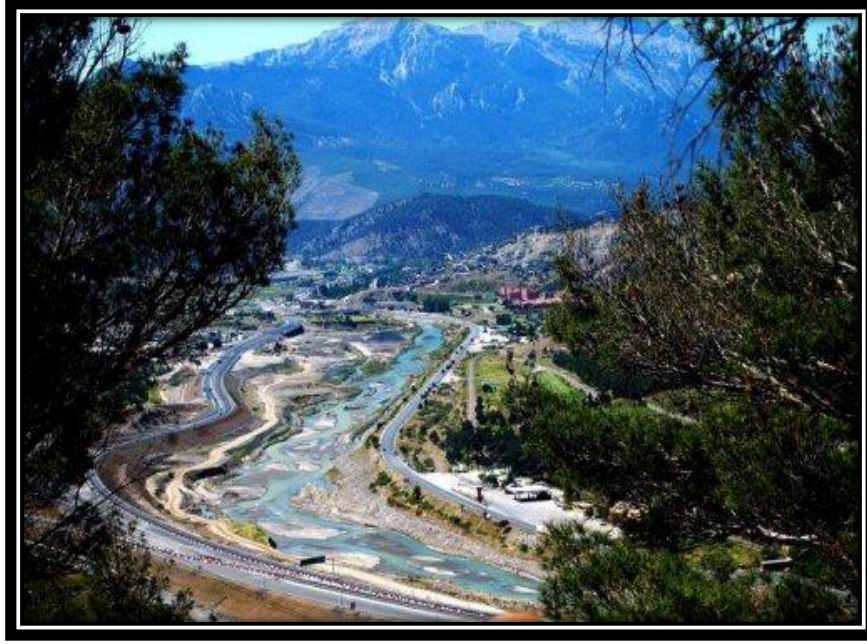
Aylar	Ekim	Kasım	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül
Akım	0,207	3,889	5,499	4,552	6,498	11,263	19,177	18,966	13,611	0,555	2,499	1,774

Kaynak: <http://rasatlar.dsi.gov.tr>

Grafik 5: Çakıt Çayı'nın Yıllık Akım Grafığı

Çakıt Çayı'nın aylara göre akım değerleri incelendiği zaman Aralık ayından itibaren artmaya başlayan akım değerlerinin Nisan ayında 18,966 m³/sn ile maksimum değere çıktığı görülmektedir. Mart ayı ile birlikte Nisan ve Mayıs aylarını da kapsayan dönem, Çakıt Çayı'nın en fazla su taşıdığı dönemlerdir. Haziran ayı ile birlikte azalmaya başlayan akım değerleri, Ekim ayında 0,207 m³/sn ile minimum değere düşmektedir. Akımın yıl içerisinde yukarıda belirtilen şekilde devam etmesinin en önemli nedeni iklim faktörüdür. İlkbaharda yağışın olması ve sıcaklık faktörüne bağlı olarak ortaya çıkan kar erimeleri akım değerlerinin yükselmesine neden olurken; Haziran ayından itibaren yağışların azalması, eriyecek karların kalmaması ve sıcaklığın artması ile birlikte bu durum yaz aylarında akım değerlerinin azalmasına neden olmaktadır.

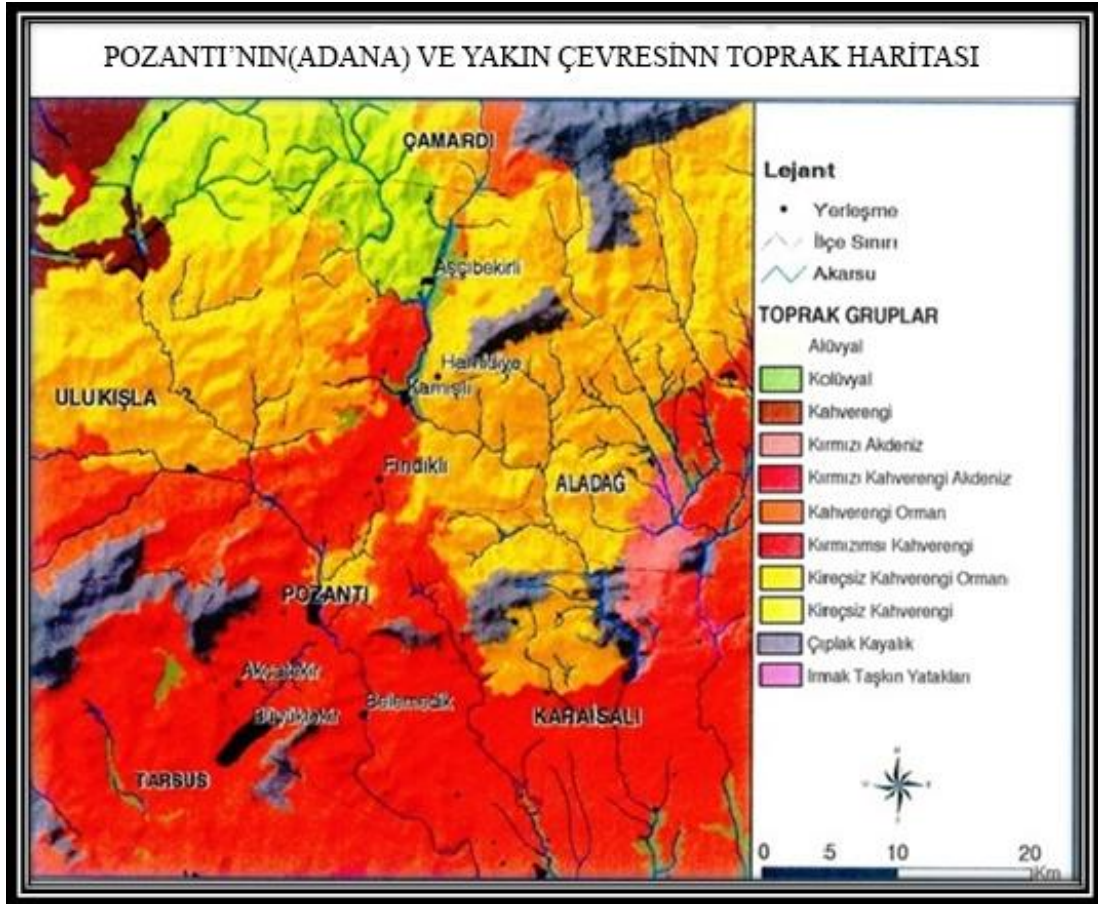

Fotoğraf 2: Pozantı Depresyonu'ndan Menderes Çizerek Geçen ve Araştırma Sahasının En Büyük Akarsuyu Olan Çakıt Çayı'ndan Bir Görüntü

1.1.5. Toprak Özellikleri

Toprak, arzın dışını ince bir tabaka halinde kaplayan, kayaların ve organik maddelerin türlü ayrışma ürünlerinin karışımından meydana gelen, içerisinde ve üzerinde geniş bir canlı âlemi barındıran, bitkilere durak yeri ve besin kaynağı olan, belli oranlarda su ve hava barındıran karmaşık bir oluşumdur (Mater, 2004, s.5; Aktaran, Tuysuz, 2010, s.52). Bir başka tanıma göre de toprak, çeşitli bileşim ve renkte bulunan tortul, volkanik ve metamorfik kayalar, dış etkenlerin tesiri ile ayrışmaya uğraması sonucu kayalar ve depolar üzerinde en az birkaç mm, en fazla birkaç metreye kadar ulaşan ayrışmış kat şeklinde tanımlanır (Atalay, s.1-6, Aktaran; Tuysuz, 2010, s.52). İklim, bitki örtüsü, engebелilik, yükselti ve litoloji toprak oluşumuna etki etmektedir. Bu faktörlerin içerisinde en etkili olanları iklim, bitki örtüsü ve litolojidir. Oluşum etmenleri olarak bilinen bu faktörler; toprağı oluşturan yıkanma, yer değıştirme, ayrışma gibi işlemlere yön verir ve sonuç olarak toprağın özelliklerini belirler.

Pozantı ilçe sınırları içerisinde genel itibariyle kuzey ve kuzeybatıda kolüvyal ve kireçsiz kahverengi topraklar görülür. Kuzey-kuzeydoğusunda kireçsiz kahverengi topraklar, Körkün Çayı vadi boyunca kırmızımsı kahverengi topraklar, yükseklerde çıplak kayalıklar uzanır. Pozantı ilçe merkezine doğru indikçe kırmızı kahverengi Akdeniz toprağı ve kırmızımsı kahverengi topraklar yayılış gösterir. Pozantı ilçe merkezinde kireçsiz kahverengi orman toprakları Fındıklı Vadisi boyunca Pozantı merkezine doğru uzanır. Pozantı ilçesi doğusundaki Aladağ ilçesi sınırı boyunca kireçsiz kahverengi orman toprakları, kırmızımsı kahverengi topraklar yayılır. Pozantı'nın güneyi, güneydoğusu, güneybatısı boyunca kırmızımsı kahverengi topraklar, kahverengi orman toprakları yayılış gösterirken, yükseklerde ve zirvelerde çıplak kayalıklar uzanır (Öcal, 2015, s.43). Çakıt Çayı ve çevresinde de Alüvyal Topraklara rastlanır. Sahada Çakıt Çayı'nın getirip biriktirdiğı alüvyonlar üzerinde, toprak oluşumu henüz yenidir (Harita 8).

Harita 8: Pozantı ve Yakın Çevresinin Toprak Haritası (Öcal, 2015'ten Alınmıştır.)

Sahanın genelinde görülen bu toprakların dağılışına baktığımız zaman orman örtüsünün geniş yer kapladığı alanların yanı sıra hakim bitki örtüsünün kaybolup yerine step karakterli bitkilerin yayılış gösterdiği alanların da yer aldığı dikkati çekmektedir. Çünkü inceleme alanının büyük bir kısmında insan faktörünün etkisi sonucu, toprak oluşum süresinin gelişme düzeni bozulmuştur. Bu etki, insanın doğal bitki örtüsünü tahrip etmesi ve birçok yerde tamamen ortadan kaldırması sonucu oluşmuştur. Orman örtüsünün ortadan kaldırılmasıyla birlikte, bu yerlerde bodur çalılardan oluşan bir formasyon gelişme göstermiştir. Sonuç olarak bu durum toprak oluşumunun seyrini değiştirerek bozulmaya neden olmuştur.

Çalışma sahasında rölyefin etkisiyle birlikte birçok kesimde yüksek değerde eğimler meydana gelmiştir. Bu tarz yerlerde doğal bitki örtüsünün de ortadan kaldırılmasıyla birlikte erozyon artmış, bu durum toprağın taşınmasına neden olmuştur. Taşınmaya bağlı olarak, çıplak kayalık ya da verimsiz step görünümlü alanlar ortaya çıkmıştır. Sahada erozyon daha çok vadi içlerinde etkilidir. Erozyonun bu alanlarda şiddetli olmasında sağanak yağışların da etkisi vardır. Bu yağışlar sonucu ağaçtan yoksun eğimli yamaçlardaki toprak örtüsü harekete geçerek akarsu yataklarına dolmaktadır. Sonuç itibariyle orman alanlarının yerleşme, tarım alanı ve yakacak temini gibi nedenlere bağlı olarak tahrip edilmesiyle birlikte bilinçsiz ve aşırı otlatma, eğimli arazilerdeki toprakların doğal dengesini bozmaktadır. Bu nedenlerle ortaya çıkan erozyon tehlikesinin önüne geçebilmek için öncelikle bu tarz yanlış uygulamalardan vazgeçilip, ağaçlandırmaya hız verilmesi gerekir.

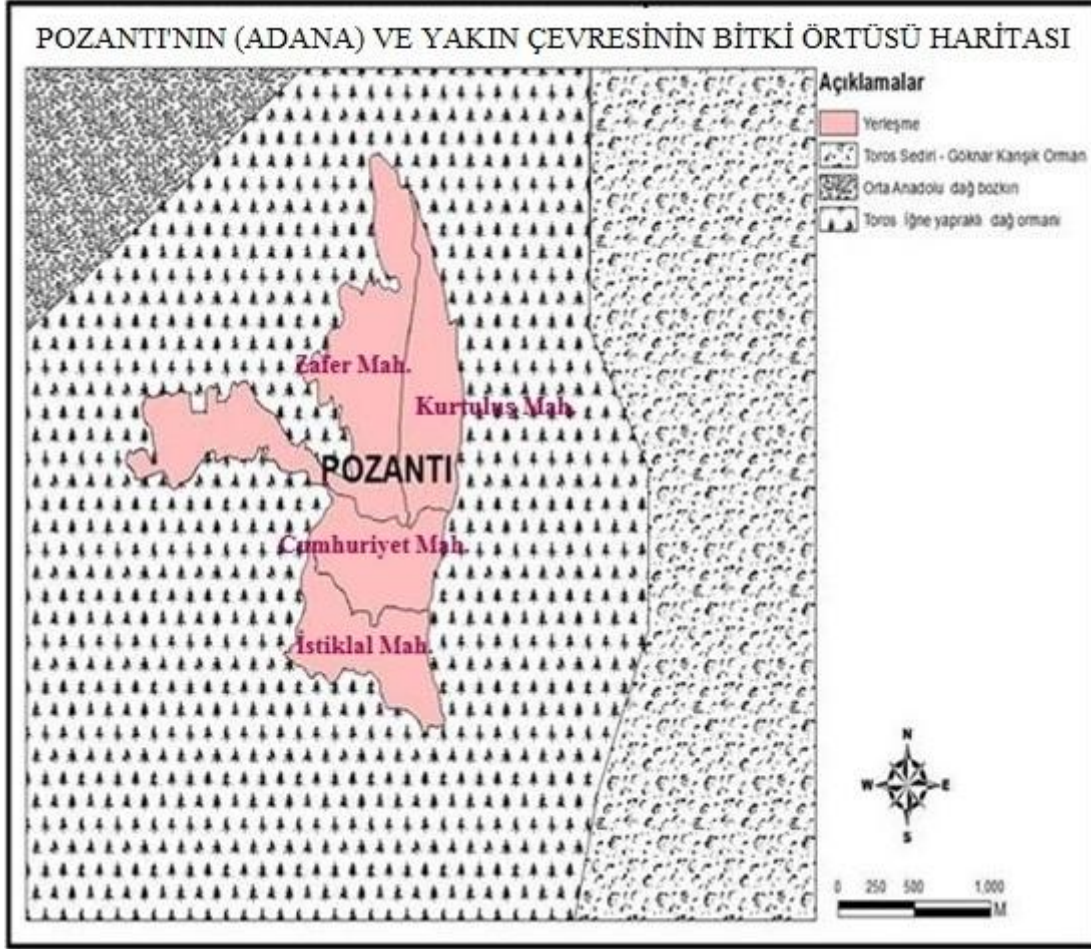
1.1.6. Bitki Örtüsü Özellikleri

Genel olarak bir alanın iklim, toprak ve orografik özellikleri, o alanın bitki örtüsünü şekillendiren çevreyle ilgili şartlardır. Bunun yanında biyotik ve beşeri faktörler de bitki hayatı, türlerin yayılışı ve karakteri gibi konularda dolaylı ya da dolaysız etkilere sahiptir (Erinç, 1977, s.7; Somuncu, 2005, s.49; Aktaran, Öcal, 2015, s.53).

Araştırma sahasında yer alan bitki örtüsünün özelliklerine ve dağılışına geçmeden önce bitkilerin yetiştirme şartlarından kısaca bahsedilmesi gerekir. Yetiştirme şartları iklim, toprak ve yer şekilleri gibi faktörlerden meydana gelmiş bir bütündür. Bitki toplulukları bu faktörlere bağlı olarak o yerde tutunur, gelişir ve hayatını devam ettirir. Şartlar elverişsizleşince bitki o sahada tutunmak için mücadele eder, şartların yetersizliği halinde ortadan kalkar (Dönmez, 1985, s.3; Aktaran, Özdemir, 1998, s.60-61). Bitkilerin yaşama faaliyetlerini devam ettirebilmeleri için sıcaklığa ihtiyaçları vardır. Sıcaklığın bitkiler üzerindeki etkisinde belli sıcaklık derecesine göre değerlendirilen vejetasyon süresinin uzunluğu önemli bir faktördür. Bu devreyi genel olarak belirtmek için özellikle ağaçların tomurcuklarının patlamaya başladığı eşik sıcaklık değeri olarak +8 °C esas alınmıştır. Bu ve bunun üzerindeki sıcaklıkların kesintisiz olarak devam ettiği devre “vejetasyon devresi” olarak kabul edilmiştir (Atalay, 1994, s.5; Aktaran, Özdemir, 1998, s.61). Pozantı’da ortalama yıllık sıcaklık 13,3’tür. Böylece bitkiler için hayati önem taşıyan vejetasyon devresi, Nisan ayından başlayıp Kasım sonuna kadar devam eden süreci kapsamaktadır. Bitkiler yaşama faaliyetlerini en düşük (-40 °C) ile en yüksek sıcaklık değeri (+40 °C) arasında sürdürürler. Buna göre sahada en düşük sıcaklık -36,4 °C ile Şubat ayında, en yüksek sıcaklık da 39,5 °C ile Temmuz ayında yaşanır. Netice olarak sıcaklık değerleri bakımından Pozantı, bitkiler için elverişli bir ortama sahiptir. 240 güne yaklaşan vejetasyon devresi, bitki toplulukları için elverişli bir ortam hazırlamıştır. Sahada, sıcaklık istekleri fazla olan (23-29 °C) kızılçam (*Pinus brutia*), orta derecede olan (15-20 °C) gürgen (*Corpinus*), karaçam (*Pinus nigra*), ıhlamur (*Tilia*), meşe (*Quercus*); sıcaklık istekleri orta dereceden az olan göknar (*Abies*) gibi çeşitli bitkiler yayılış göstermektedir. Bitkilerin yetiştirme şartları arasında yer alan su ihtiyacı, bitkilerin fizyolojik özellikleri ve bitki türlerinin dağılımında önemli yer tutar. Bitkiler açısından herhangi bir yerdeki yıllık toplam yağış miktarından çok, yağışın düşüş şekli ve vejetasyon devresindeki miktarı önemlidir. Yağış şartları bakımından Pozantı ve çevresi kıyı kuşağındaki yerlerden farklı özellik gösterir. Bu durum bitki örtüsüne de yansımaktadır.

Pozantı; coğrafi konumu, jeomorfolojik yapısı ve iklim özelliklerinden dolayı çok zengin bir flora sağıdır. Pozantı ve çevresinde kızılçam ormanları, yükseklere çıkıldıkça karaçam karışımı ve saf karaçam meşçereleri görölmektedir. Yaylalarda kızılçam (*Pinus brutia*), karaçam (*Pinus nigra*), göknar (*Abies*), ardıç (*Juniperus*) türleri ile birlikte andız (*Juniperus drupacea*), dişbudak (*Fraxinus*), meşe (*Quercus*), söğüt (*Salix*), gürgen (*Carpinus*), kızılıık (*Cornus mas*), tesbih ağacı (*Melia azedarach*), alıç (*Crataegus monogny*), böğürtlen (*Rosaceae*) ve üvez (*Sorbus domestica*) bulunmaktadır. Dağlık alanlarda yöre halkı için önemli olan tıbbı ve hoş kokulu bitkilere rastlanmaktadır. Bu bitkilerden bazıları; acı yavşan otu (*Veronica*), adaçayı (*Salvia*), altın otu (*Helichrysum arenarium*), civanperçemi (*Achillea millefolium*), çirişotu (*Asphodelus*), kantaron otu (*Hypericum perforatum*), ökseotu (*Viscum album*), devedikeni (*Asteraceae*), dağ çayı (*Sideritis gulendamiaie*), kekik (*Lamiaceae*) ve papatyadır (*Matricaria chamomilla*).

Pozantı Orman İşletme Müdürlüğü'nden alınan bilgilere göre, yerleşmeye açılan alanlardaki orman örtüsü tamamen ortadan kalktığı için Pozantı ilçe merkezinin mücavir alanında ormanlık saha bulunmamaktadır. Bu nedenle bitki örtüsüne ilişkin bilgileri ilçe geneline ait rakamlarla değerlendireceğiz. Sahada 64.381 ha orman alanı bulunmakta olup, bunun 42.119 ha normal kuru, 22.262 ha bozuk kuru-baltalık, 31.725 ha ormansız alandır. Belli başlı ağaç türleri ve oranları şu şekildedir: Kızılçam (*Pinus brutia*) %60, Karaçam (*Pinus nigra*) %20, Sedir (*Cedrus*), Göknar (*Abies*), Ardıç (*Juniperus*), Meşe (*Quercus*) %20'dir.

İnceleme alanında en verimli ve yaygın orman türü kızılçam ormanlarıdır. Bu sahadaki kızılçam ormanları 1.000 m'nin üzerine kadar çıkar. Dağ kuşağındaki ormanların alt seviyelerinde de karışım yaparlar (Ege, 2008, 88-92; Aktaran Öcal, 2015, s.56). 1.200-2.000 m'ye kadar yükselen kuşakta genellikle iğne yapraklılardan karaçam, sedir, göknaç, ardıç türlerinden oluşan saf ve karışık orman formasyonu yaygındır. Ayrıca 1.500 m'ye kadar çıkan meşe ormanları da yer alır. 1.300-1.600 m arasında karaçam, sedir ve meşe türleri yer alır. Ayrıca bu kuşak içerisinde Toros ardıç, kokar ardıç ile andız orman örtüsünün tür bileşenlerine katılmaktadır (Katrancı, 1983, s.28; Aktaran Öcal, 2015, s.57). Dere yataklarında çınar ve ılgın gibi ağaç türleri bulunurken, yüksek dağ katında özellikle otsu örtü hakimdir. İlçenin kuzeybatı kesimi orman bakımından çok fakir olup dağlar genellikle çıplaktır. Sahada orman formasyonunun yanı sıra, maki topluluklarının (bozuk orman) yayılış

alanının da az olmadığı görülmektedir. Ayrıca bölgede dağlık alanların aşağı kesimleri bozkır bitki örtüsüne sahiptir. İlçe yarı çöl bölgesi sınırına yakın olduğundan, aşırı otlatma nedeniyle çeşitli türleri barındıran bozkır giderek fakirleşerek Yavşan'ın baskın olduğu bir duruma gelmiştir. Özellikle ana kayanın yüzeye yakın olduğu yerlerde kurak yetişme ortamı nedeniyle bodur dikenli bitki türlerinden oluşan bir örtü bulunmaktadır (PIGEP, 2004, s.13).

Sonuç olarak Pozantı'da hüküm süren iklim şartları, orman örtüsünün yayılış göstermesine oldukça elverişlidir. Bu yüzden sahanın birçok yerinde orman örtüsü devamlı ya da parçalı halde alçak kesimlere kadar inmiştir. Netice itibariyle sahanın hâkim bitki örtüsünün orman olduğunu söylemek mümkündür.

Orman yangınları, kaçak yapılaşma, tarla açma, orman idarelerince planlanan yoğun orman kesimi, yanlış fidan dikimi, ulaşım amaçlı yol açma, plansız piknik alanı oluşturma ve maden bulmak için alan açma çalışmaları ormanlık alanların yok olmasına neden olmaktadır. Zafer Mahallesi'nde yerleşmelerin batıya doğru yayılması esnasında ve Gökbez yakınlarında yapılan maden çalışmaları sırasında ormanlık alanlar tahrip edilmektedir.

2. BÖLÜM

BEŞERİ COĞRAFYA

2.1. YERLEŞME COĞRAFYASI ÖZELLİKLERİ

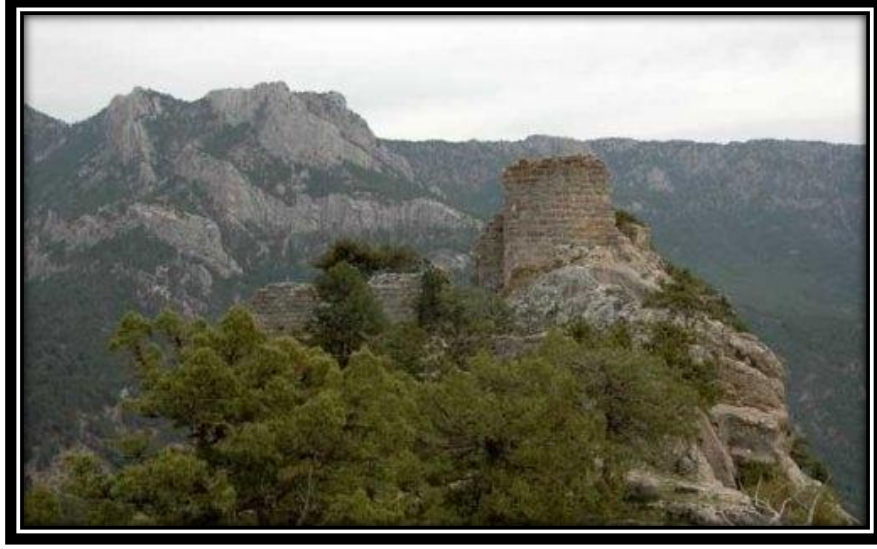
2.1.1. Yerleşmenin Kuruluşu ve Tarihi Gelişimi

İnsanlar ister devamlı, ister geçici, ister münferit, isterse toplu bir halde; ne şekilde yerleşmiş bulunurlarsa bulunsunlar, içecek, yiyecek ve diğer ihtiyaçları zoruyla daima yerleştikleri ve ihtiyaçlarını karşılayan yere ve çevresine az çok bağlıdır ve inşa ettikleri mesken şekillerinde olduğu kadar, yerleşme yerinin seçilmesinde, yerleşmenin teşekkülünde, şeklinde ve gelişmesinde, bu yer ve çevre coğrafi şartların etkisi altındadır (Tanoğlu, 1969, s.212; Aktaran, Özdemir, 1998, s.143). İnsan ve faaliyetlerini etkileyen bu doğal şartlar ile birlikte, tarihi faktörlerin de önemli etkileri bulunmaktadır (Tanoğlu, 1969, s.229-230; Aktaran, Özdemir, 1998, s.143).

Tarihi devirler boyunca önemini korumuş bir yol üzerinde bulunan Pozantı; askeri ve ticari bakımdan birinci derecede önemli bir konak yeri olmuş ve muhtemelen ilkçağda da bugünkü adına benzer bir isim taşımıştır. Klasik devirde Tiana (Tuvana)-Tarsus yolu üzerinde adı geçen ve bugünkü Pozantı olduğundan şüphe edilmeyen Podandos'un Hitit devrine ait Paduvanda olan isim benzerliği dikkat çekmektedir (İ.A, 1994, s.578-579). Tarihi boyunca Pozantı'ya çeşitli milletler tarafından değişik isimler verilmiştir. Pozantı'nın ilkçağlarda adı Pendonsis veya Pendosis idi. Araplar El Bedendum demişler, Türkler de Bozantı ismini vermişlerdir. (www.pozanti.bel.tr, 2014).

Pozantı Toros Dağları'nda, bu dağların en kolay geçit yeri olan Gülek Boğazı yolunda ve Çakıt Vadisi'nin ortasında kurulmuştur. Çukurova'nın sıcaklığının aksine tertemiz havası, billur suları ve serin yaylaları ile meşhur bir yerleşmedir. Eski kuruluş yeri şimdiki Anahşa Kalesi'nin (Fotoğraf 3) çevresidir (Delikoca, 2011, s.5). Günümüzde harap halde olan bu kale Torosların en büyük geçidi olan Gülek Boğazı'nın girişindedir. 1671'de kaleyi gören Evliya Çelebi bu kaleden “mamur bir

kale” diye söz etmiştir (<http://www.gelarabul.com/anahsa-kalesi>). Ramazanoğlu Beyliği sonrası Osmanlı ağında buradaki Kocaköy, kervanların önemli konak yeri olmuştur. Konak önemini yitirince buradan göçen halk Eski ve Yeni Konacık köylerini kurmuşlardır (Delikoca, 2011, s.5).

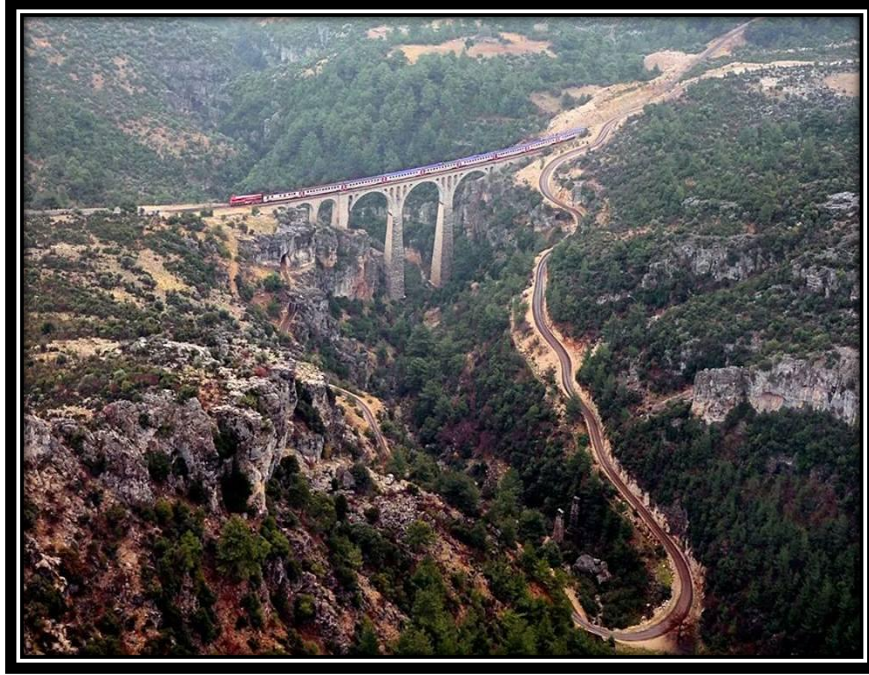
Fotoğraf 3: Anahsa Kalesi

Yüzyıllar boyunca Pozantı’dan kervanlar gelmiş geçmiş, ordular sevk edilmiş, Toros Dağları’nı aşır gidenler hanlarda konaklamıştır. Pozantı ve çevresi tarih boyunca Hititlerin, Perslerin, İskender’in, Roma ve Bizans İmparatorluğu’nun idaresinde kaldıktan sonra, Abbasiler devrinde bilhassa Halife Harun Reşit zamanında bu bölgeye çok sayıda Türk aşireti ve boyu yerleştirilmiştir. 1015 yılından itibaren Anadolu’da başlayan Türk akınları buraya kadar uzanmıştır. Malazgirt Zaferi’nden sonra fethedilerek Türklerin eline geçmiştir (Delikoca, 2011, s.5).

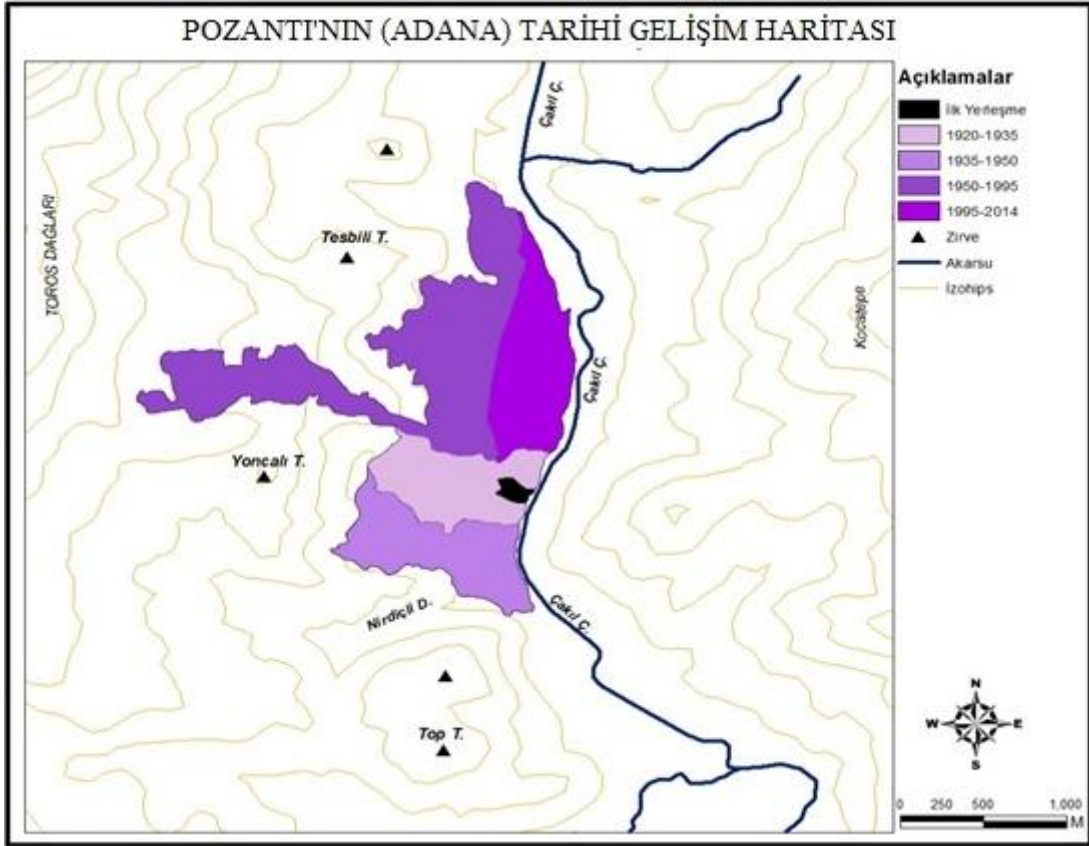
Pozantı, 1500’lü yılların başında Ramazanoğulları Beyliği’nin hâkimiyeti altına girmiştir. Osmanlı Devleti ile iyi geçinen bu beylik Yavuz Sultan Selim’in Mısır Seferi’ne doğru 1516 yılında Osmanlı Devleti’ne Yurtluk ve Ocaklık olarak katılmıştır. Kısa süre sonra da Çukurabad adıyla teşkilatlanmaya başlamıştır. Adana 1527 yılında Çukurabad adıyla Şam Vilayeti’ne bağlanmıştır. 1568 yılında ise Halep

Vilayeti'ne bağlanarak sancak olmuştur. 1525 yılında Adana vilayetine bağlı 5 kaza ve 6 nahiye bulunuyordu. Adana (Merkez), Sarıçam, Berendi, Kınık, Karaisalı, Hacılı ve Yüreğir olmak üzere kurulan bu nahiyeler Adana Kanunnamesi'ne göre yönetilmiştir. Pozantı ise bu dönemde Karaisalı Nahiyesi'ne bağlıydı. En önemli yerleşim yeri ise Anahşa Kalesi ve civarı olup; Kamışlı, Bürücek, Tekfurbeli, Ömerli 1572 tarihinde adı geçen köylerdir (1517-1525-1572 Osmanlı Tapu Tahrir Defterleri).

Pozantı en hararetli günlerini 1900'lü yılların başında yaşamıştır. II. Abdülhamit döneminde Anadolu'yu baştanbaşa aşarak Bağdat'a ulaşacak iki ayrı demiryolu hattı belirlenmiştir. Birinci güzergâh İzmir-Afyon-Eskişehir-Ankara-Sivas-Malatya-Diyarbakır-Musul-Bağdat, diğeri ise İzmir-Eskişehir-Kütahya-Afyon-Konya-Adana-Halep-Anbarlı'dan Fırat Nehri'nin sağ yakasını takip ederek Bağdat'a ulaşmaktaydı. Pozantı, ikinci güzergâhın en önemli geçit noktasını oluşturuyordu. 24 Eylül 1888 tarihli bir irade ile Haydarpaşa-Ankara arası demiryolu yapımı ve işletmesi bir Alman firmasına verilmiştir. 1903 yılında Pozantı, Belemelik ve Hacıkırı'da tünellerin çalışması için şantiyeler kurulmuştur. Avrupa'nın birçok ülkesinden binlerce işçi getirilmiştir. İşçilerin barınması için yeni binalar yapılmış; hastaneler kurulup, büyük hangarlarla birlikte istasyonlar inşa edilmiştir. Toroslar, Belemelik'te 12 adet tünelle Hacıkırı'da ise Osmanlı'nın en uzun ve en yüksek köprüsü (Varda Köprüsü) inşa edilerek geçilmiştir. Varda Köprüsü (Giurdere Viadükt), Hacıkırı ve Alçakgedik mevki arasında Gavurderesi üzerinde kurulmuştur (Fotoğraf 4). 1907 yılında hattın kaba inşaatı bitmiş, 1912'de tüm teknik eksiklikler tamamlanmış, 1916 yılında kullanılmaya başlanmıştır (Delikoca, 2011, s.5-10).

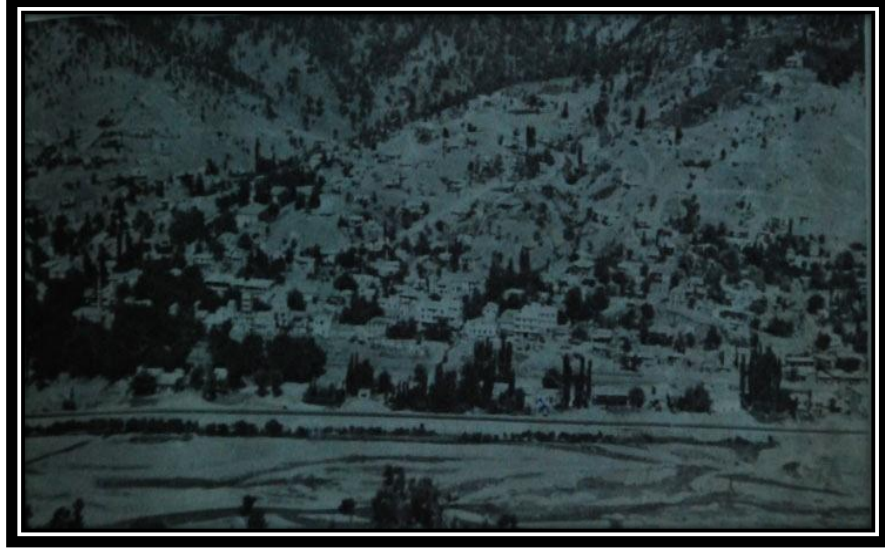

Fotoğraf 4: Varda Köprüsü

Harita 10: Pozanti'nin Tarihi Gelişim Haritası

Mondros Ateşkes Antlaşması'nın imzalanmasından sonra Anadolu'nun, işgal güçleri tarafından istila edilmesiyle birlikte Pozantı da Fransızların işgaline uğramıştır. 1919-1920 yılları arasında işgale uğrayan yöre halkı direnişe geçmiş ve 25 Mayıs 1920'de Pozantı işgalden kurtarılmıştır. 5 Ağustos 1920 yılında yapılan Pozantı Kongresi'nden sonra Adana il merkezi, Adana'nın kurtuluş tarihi olan 5 Ocak 1922'ye kadar Pozantı'ya taşınmıştır. İki yıl il merkezi statüsünde kalan Pozantı, 1935 yılına kadar Karaisalı'ya bağlı bir bucak merkezi olmuştur. 1935-1954 yılları arasında bucak statüsünde olan Pozantı, 1954'te Adana'ya bağlı bir ilçe olmuştur. 2013 yılına kadar 4 mahallesi, 1 beldesi ve 16 köyü olan Pozantı, 30 Mart 2014'te yapılan yerel seçimlerden sonra 21 mahallesi olan bir ilçe konumuna gelmiştir.

Fotoğraf 5: Pozantı'nın 1970'li Yıllardaki Görüntüsü

2.1.2. Yerleşmenin Gelişimi

2.1.2.1. Yatay ve Dikey Gelişim

Günümüzde Pozantı şehri, tarihi yerleşim yerine yakın bir alanda kurulmuş olan yeni bir yerleşim merkezidir. Pozantı şehrinin ilk kuruluş yeri günümüzde Cumhuriyet Mahallesi'ne denk gelen alandır. 1912 yılında yapılan istasyon binası (Fotoğraf 6-7) ve lojmanlar, istasyon yapımından sonra Belemelik'ten bölgeye gelen 8-10 hane, 1919 yılında yapılan Cemal Paşa Camisi ve Çeşmesi bu sahanın ilk yerleşim nüvelerini oluşturmaktadır. İstasyon sözü ile yalnızca garlar değil, onu çevreleyen veya onun yanı başında uzanan iskân alanları kastedilmektedir. Demiryoluna kavuşan böyle bir yerleşme merkezinin, varsa karayolları ile birlikte, bunlardan mahrum civar köy ve kasabalar için nasıl bir ikmal ve ihraç kapısı, dolayısıyla da cazibe merkezi olacağını izah etmeye gerek yoktur (Yücel, 1960, s.143).

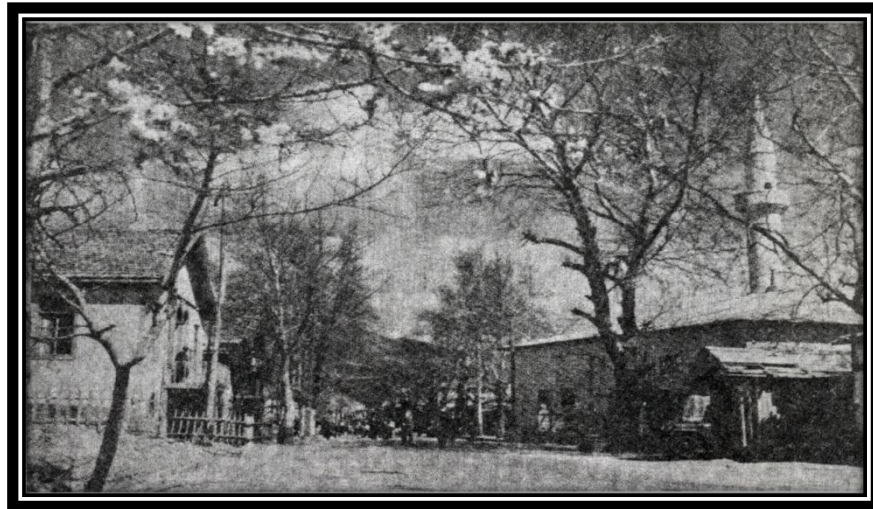

Fotoğraf 6: 1980'li Yıllarda Pozantı İstasyonu'na Ait Bir Fotoğraf

Fotoğraf 7: Günümüzde Pozantı İstasyonu'na Ait Bir Fotoğraf

Kuzey-güney yönünde uzanan ve günümüzde de ana cadde konumunda olan Atatürk Caddesi yerleşmenin gelişimi üzerinde nirengi noktasını oluşturmuştur (Fotoğraf 8-9). Konut alanlarını çevresine doğru çekmiştir. Bu cadde üzerinde gelişmeye devam eden Cumhuriyet Mahallesi alansal olarak merkezden çevreye doğru gelişerek İstiklal Mahallesi'nin oluşmasına da neden olmuştur. Yerleşmeyi sınırlayan morfolojik etkenlerden dolayı bu mahalleler ilerleyişlerini kuzey-güney doğrultusunda yatay olarak devam ettirmişlerdir.

Fotoğraf 8: Cumhuriyetin İlk Yıllarında Atatürk Caddesi

Fotoğraf 9: Atatürk Caddesi'nin Günümüzdeki Durumu

1933 yılında yapılan Cumhuriyet İlkokulu, Pozantı'nın ilk okuludur (Fotoğraf 10-11). Eğitim faktörünün yerleşmenin gelişimi üzerindeki etkisi yadsınamaz. Okulun faaliyete geçmesiyle birlikte kuzeye doğru gelişim hızlanmış, aynı ana cadde üzerinde Zafer Mahallesi de gelişmeye başlamıştır.

Fotoğraf 10: Cumhuriyet İlkokulu'nun 1935'li Yıllara Ait Bir Fotoğrafı

Fotoğraf 11: Cumhuriyet İlkokulu'nun Günümüzdeki Durumu

1955-1960 yılları arasındaki hızlı nüfus artışına paralel olarak gelişen mekansal büyüme devam etmiştir. 1954 yılında ilçe statüsüne kavuşan Pozantı şehrinde bu tarihten itibaren idari fonksiyonlar gelişmeye başlamış, birçok resmi kurum ve kuruluş hizmete açılmıştır. Bu kurum ve kuruluşların oluşmaya başlaması inceleme alanında çok katlı binaların yapımını hızlandırmıştır.

Fotoğraf 12: 1960'lı Yıllarda Pozantı Belediyesi Hizmet Binası

Fotoğraf 13: Pozantı Belediye Binası'nın Günümüzdeki Durumu

İlçe statüsünden sonra üç mahalleye ayrılarak idare edilen Pozantı'da gelişen son mahalle Zafer Mahallesi'dir. Yine Atatürk Caddesi'nin devamı olan İnönü Caddesi üzerinde kurulan bu mahalle, savaş döneminde askeriye ait bir alana karşılık geldiği için Alay olarak da isimlendirilmektedir. Kuzeye doğru yatay gelişme özelliği gösteren bu mahalle, alan ve nüfus bakımından Pozantı'nın en büyük mahallesidir. Bu nedenden dolayı 1994 yılında Belediye kararı ile İnönü Caddesi sınır sayılarak mahalle ikiye bölünmüş, caddenin alt kısmı Kurtuluş Mahallesi olarak kabul edilmiştir. Kurtuluş Mahallesi, demiryolu ve karayolu arasında sıkışmış bir vaziyette olduğu için genişleme imkânı oldukça kısıtlıdır. İstiklal ve Cumhuriyet Mahallesi de morfolojik nedenlerden dolayı daha fazla gelişmemektedir. Bu nedenle gelişmeye devam eden mahalle Zafer Mahallesi'dir. Kuzeye doğru yatay yönde gelişen mahalle sınırları son dönemde yönünü batıya doğru çevirmiştir. Zafer Mahallesi için Yenikonacık güzergâhına doğru imar alanı açılmıştır (Fotoğraf 14).

Yeni gelişme ve büyüme alanlarına olan ihtiyaçları, şehirlerin hem yatay hem de dikey gelişimine neden olmaktadır. Yatay yöndeki gelişim yeni alanların yerleşim alanına eklenmesi şeklinde gerçekleştiği için coğrafi etkileri fazla olan büyüme şeklindedir. Dikey gelişim ise aynı alanlarda çok katlı binaların inşası şeklinde olduğu için daha çok sosyal ve ekonomik gelişmenin sonucudur. Bu durum Pozantı'da da kendini göstermektedir. Sahada yatay gelişim geçmişten günümüze kadar devam

ederken bunun yanı sıra 1960'lı yıllarda dikey gelişim de başlamıştır. İlçede 2 katlı binaların fazlalığı dikkat çekmektedir. Çoğu özel mülkiyet şeklinde aile konutu özelliğine sahip olan bu konutların, genellikle bir cephesinden cadde ve sokak kaldırımlarına dayandırılan, alt katlarında işyeri ve depolar bulunan konutlar olmakla birlikte kiraya verilen yayla evleri de bu konutlar arasındadır. Şehir merkezinde çok katlı site halinde yapılaşmalar da (Öğretmenler Sitesi, Belkent, Polis Lojmanları, Otoban Lojmanları ve Sağlık Lojmanları) görülmekle birlikte işyerleri, mesken, kamu binaları, ticari binalar ve turizm amaçlı tesisler bulunmaktadır. Yapılar genellikle 3. sınıf yarı betonarme tarzıdır. Yapı tipleri briket ve tuğladan oluşan yığma sistem ile betonarmeden meydana gelmektedir. Briket ve tuğla yığma binaların çoğunlukta olduğu görülmektedir. İkinci derecede deprem bölgesi olan bölgede yapıların çelişkili olduğu görülmektedir (PİGEP, 2004, s.55).

Fotoğraf 14: Pozantı'da Yerleşmenin Gelişim Yönü

2.2. NÜFUS COĞRAFYASI ÖZELLİKLERİ

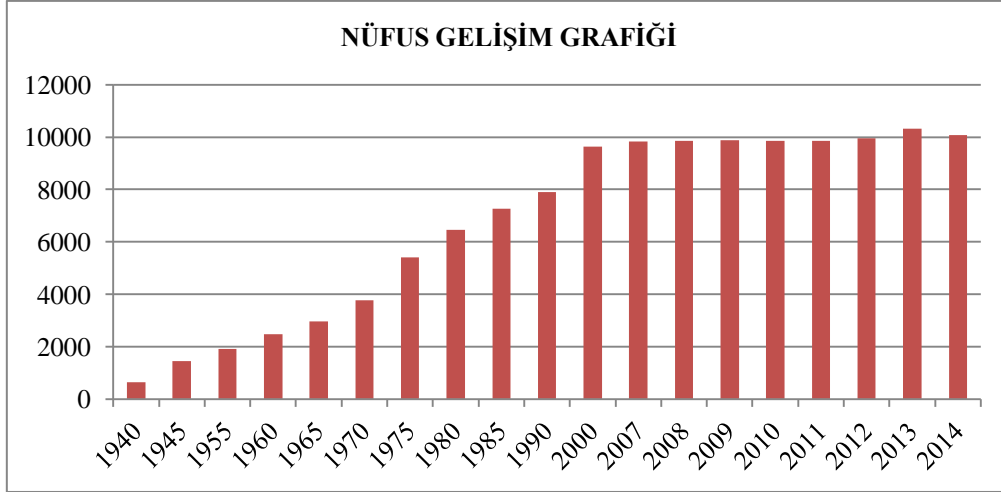
2.2.1. Nüfus Gelişimi

Çalışma sahasının nüfusu ile ilgili düzenli veriler, Cumhuriyet döneminden itibaren yapılmaya başlanan nüfus sayımlarından elde edilmiştir. Ancak 1935 sayım sonuçları tabloya eklenmemiştir. Çünkü 1935 sayımında nahiye statüsünde olan Pozantı'nın bu dönemdeki nüfusu nahiye genelini kapsamaktadır. Merkez nüfusu ayrıca belirtilmemiştir. 1935 sayımına göre Pozantı Nahiyesi'nin nüfusu 2.531 olup, bunun 1.276'sı erkek, 1.255'i kadındır. İnceleme alanı Pozantı şehri olduğu için tabloda 1940 sayımından itibaren kayda alınan merkez nüfusları belirtilmiştir.

Tablo 6: Pozantı'da Nüfusun Gelişim Tablosu

Yıllar	Kişi Sayısı	Artış Hızı (%)	Artış Oranı (%)
1940	648	-	-
1945	1.460	162,4	125,3
1955	1.909	-	-
1960	2.470	51,5	29,3
1965	2.976	37,2	20,4
1970	3.779	47,7	26,9
1975	5.408	71,6	43,1
1980	6.453	35,3	19,3
1985	7.263	23,6	12,5
1990	7.892	16,6	8,6
2000	9.627	19,8	21,9
2007	9.835	3,05	2,1
2008	9.859	2,4	0,24
2009	9.880	2,1	0,21
2010	9.864	-1,6	-0,1
2011	9.866	0,2	0,02
2012	9.955	8,9	0,9
2013	10.332	37,1	3,7
2014	10.066	-26	-2,5

Kaynak: TÜİK Verilerinden Derlenmiştir.

Grafik 6: Pozantı’da Nüfusun Gelişim Grafığı

Pozantı’nın 1940-2014 yılları arasındaki nüfus gelişim tablosuna baktığımız zaman 1940-1945 sayım yılları arasındaki dönemde 648 kişi olan nüfusun, 812 kişilik bir artışla 1.460’a çıktığı görülmektedir. Bu duruma bakılarak Pozantı’nın, II. Dünya Savaşı’nın olumsuz etkilerinden oldukça az etkilendiğini söylemek mümkündür. Yine 1955-1960 sayım yılları arasındaki artış da dikkat çekmektedir. Bu evrede 1.909 olan Pozantı’nın 1955 nüfusu, 561 kişilik artışla 2.470’e çıkmıştır. Bu artışta 1954 yılında Pozantı’nın ilçe yönetim merkezi konumuna gelmesinin ve buna bağlı olarak, açılan yeni kamu kurum ve kuruluşlarında çalışmak üzere çevre köylerden göç almasının etkisi vardır. 1960-2014 sayım yılları arasında (2010 yılı hariç) geçen 74 yıllık dönemde nüfusun sürekli arttığı görülmektedir (Tablo 6). Bu sonuçtan yola çıkılarak *“Pozantı nüfusunun, Türkiye genelinin aksine; ülke nüfusunda dalgalanmalara neden olan 1940-1945 yılları arasında gerçekleşen II. Dünya Savaşı’ndan, 1955-1965 arasında meydana gelen şehirleşme hareketlerine bağlı olarak ortaya çıkan iç göçlerden, 1970’li yıllarda artan dış göçlerden ve 1980 İhtilâli’nin olumsuz etkilerinden aşırı derecede etkilendiği söylenemez.”*

2.2.2. Nüfus Hareketleri

Nüfus hareketleri olarak tanımlanan ve nüfusun değişiklik göstermesinde etkili olan başlıca faktörler doğumlar, ölümler ve göçlerdir. Bu olaylar neticesinde herhangi bir yerde yaşayan insanların sayısı her an değiştiği, azalıp çoğaldığı gibi, bu

insanların yeryüzünde dağılışı da değişmektedir. Bu hareketler o kadar karmaşık ve hızlı bir şekilde cereyan etmektedir ki, ne derece düzenli ve itinalı yapılırsa yapılsın hiçbir sayım, hiçbir kayıt bu hareketleri günü gününe ortaya koyamaz (Tanoğlu, 1969, s.31; Aktaran, Özdemir, 1998, s.86). Belirli bir dönemde doğumların sayısı ölümleri geçtiğinde dünya ya da ülke nüfusunda artış meydana gelir. Göçler yoluyla da ülke ve bölgeler ya nüfus kazanırlar ya da kaybederler (Tümertekin, Özgüç, s.186; Aktaran, Tuysuz, 2010, s.66-67).

2.2.2.1. Doğumlar ve Ölüm

Doğal nüfus artış hızı; yerleşim birimi sınırları içerisinde 15-49 yaş dilimleri arasında toplam kadın nüfusundan 1000 kadın başına düşen yıllık doğum sayısına genel doğum oranı adı verilir. Buna karşılık nüfus kitlesi içinden her yaştan nüfus toplamı içinde 1000 nüfus sayısında görülen ölümlerin toplamına ise genel ölüm oranı adı verilir. Yukarıda tanımladığımız genel doğum oranı ve genel ölüm oranı arasındaki fark doğal nüfus artış hızını vermektedir (Akdemir, 2004, s.38).

Nüfus artışına etki eden doğumlar çeşitli faktörler tarafından etkilenmektedir. Bu faktörler din, eğitim düzeyi ve ekonomik şartlar şeklindedir (Tümertekin, Özgüç, s.191-192; Aktaran, Tuysuz, 2010, s.67). Ölüm

Ölümler ise din ve eğitim durumuna bağlı olarak ekonomik şartların da etkisiyle dolaylı bir ilişki içerisindedir. Ekonomik şartların iyileşmesi yaşam kalitesini yükseltmekle birlikte sağlıklı ve uzun yaşam şeklinde nüfus artışına katkı sağlamaktadır. Bu durum bir ülke ya da bölge nüfusunun yaşlanmasının göstergesi olduğu gibi, kalkınma seviyesinin yüksek olduğunun de göstergesidir.

Tabloya bakıldığı zaman Pozantı şehrinde doğum oranının yüksek, ölüm oranının düşük olduğu görülmektedir (Tablo 7). Bu durumun nedeni olarak sağlık hizmetlerinin yaygınlaşması ve refah seviyesinin yükselmesine bağlı olarak iyileşen beslenme koşulları gösterilebilir. Bu dönemde yüksek bir doğal nüfus artış hızı görülmesine rağmen nüfusta bir düşüş yaşanmıştır. Bu durumda ilçenin göç vermeye devam etmesiyle açıklanabilir.

Tablo 7: Pozantı’da Nüfusun Doğum ve Ölüm Oranları (2014)

Doğum			Genel Doğum Oranı (%)	Ölüm			Genel Ölüm Oranı (%)	Doğal Nüfus Artış Hızı (%)
Kadın	Erkek	Toplam		Kadın	Erkek	Toplam		
96	90	186	75,09	30	48	78	7,14	67,95

Kaynak: TÜİK Verilerinden Derlenmiştir.

2.2.2.2. Göçler

Göç; kişilerin gelecekteki hayatlarının tamamını veya bir kısmını geçirmek üzere bir iskân ünitesinden (köy, kasaba, kent gibi) diğerine yer değiştirmek kaydıyla yaptıkları coğrafik bir yer değiştirme olayıdır (Akkayan, 1979, s.25). Göç çeşitli ekonomik ve sosyal nedenlere bağlı olarak gerçekleşir. Bunun yanında miras yolu ile tarım arazilerinin bölünmesi, kırsal kesimde iş imkânının sınırlı olması, eğitim ve sağlık koşullarının yetersizliği vb. nedenler insanları göç etmeye zorlamıştır. Bu göç olayının nedenlerinden biride teknolojinin gelişmesi, tarımda makineleşmenin artmasıdır. Kırsal kesimlerde insanlara duyulan ihtiyaç azalmıştır. Kentlerde sanayinin gelişmesi göçü artırmıştır. Göç ilk olarak en yakın il merkezine sonra çevre illerdeki büyük şehirlere daha sonra da İstanbul ve anakent şehirlere ve yurt dışına olmuştur. Göç edilen kentlerde hızla nüfus artarken konut sıkıntısı alt yapı yetersizliği, gecekondulaşma, işsizlik vb. olumsuzlukları da beraberinde getirmiştir. 1950 yılından itibaren il dışı göçler hızlanmıştır (Toroğlu, 2007, s.81).

Tablo 8: Pozantı’da Nüfusun Göç Durumu (2014)

Aldığı Göç	Verdiği Göç	Net Göç	Net Göç Hızı
1.005	688	317	15,24

Kaynak: TÜİK Verilerinden Derlenmiştir.

Sahadan gerçekleşen göçler kırsal alanlardan ülkenin büyük şehirlerine yapıldığı gibi, önce Pozantı şehrine veya yakın küçük şehirlere ardından da büyük şehirlere yapılmaktadır. Pozantı'nın ulaşım, ekonomi ve sosyal yönden gelecek vaat etmesi, kırsal alandaki nüfusun yerleşim yeri olarak Pozantı'yı seçmelerine neden olmuştur. Merkezi olma özelliği nedeniyle çevresindeki kırsal yerleşmeler için çekim merkezi konumunda olan Pozantı şehri, bünyesinde Yatılı Bölge Okulu ve Meslek Yüksek Okulu'nun bulunmasına bağlı olarak öğrencilerin; yönetim, sağlık, eğitim vb. fonksiyonlara bağlı olarak memur kesimin yoğun olduğu bir yerleşim yeridir. Eğitim olanaklarından faydalanmak isteyen aileler kırsal alanlardan ilçe merkezine göç etmişlerdir. Bu sayede kış aylarında nüfusun yoğun olduğu görülmektedir. Yaz aylarında da mevsimlik göç dolayısıyla nüfustaki yoğunluk daha da artış göstermektedir. Torosların yamaçlarında kurulan bu güzel yerleşme yaz aylarında sıcaktan bunalan Çukurova insanı için tam bir cazibe merkezidir. Yaz aylarında Pozantı, yaylacılık faaliyetlerine bağlı olarak Adana, Mersin, Tarsus gibi çevre illerden gelen yaylacıların akınına uğramaktadır.

Harita 11: Pozantı'nın Göç Haritası

Ulaşım ve ticaret yönünden büyüyen ancak bu büyümeyi sanayi faktörü ile yeterince destekleyemeyen Pozantı şehrinde, istihdam olanaklarının yetersizliğinden dolayı genç nüfusun eğitim ve iş amaçlı göçlerle ilçeden ayrıldığı bu sebeple yerleşmenin nüfus kaybettiği de bir gerçektir. Ayrıca aile göçleri şeklindeki göçlerle de ilçe nüfus kaybetmektedir. Pozantı'dan göç eden nüfusun özellikle tercih ettikleri yerler öncelikle erişilebilirliğin kolay olması nedeniyle ekonomik ve sosyal ilişkilerin yoğun olduğu yakın şehirlerdir. Bunların başında Adana, Mersin, Tarsus, Ulukışla Niğde, Gaziantep, Kahramanmaraş şehirleri ve bu şehirlerin ilçeleri gelmektedir (Harita 11).

2.2.3. Nüfusun Cinsiyet ve Yaş Yapısı

Nüfusun önemli değişkenlerinden biri de belli bir nüfusta 100 veya 1.000 kadına düşen erkek sayısı olarak ifade edilen cins veya cinsiyet oranıdır (Tümertekin-Özgüç, 1998, s.289; Aktaran, Doğanay, 2006, s.48). Bir yerin nüfus miktarı kadar, bu nüfusu oluşturan insan kitlesinin sergilediği cins ve yaş yapısı da oldukça önemlidir. Nüfusun cins bileşiminde, kadın veya erkek nüfusun miktar ve oranlarının yüksek olması, kesin demografik nedenlere bağlanamaz. Temelde sorun, doğumlarla ilgilidir. Belli bir süre sonra nüfusun genel cins yapısını kadın veya erkek nüfus fazlalığı yönünde etkiler. Ancak sorunun, savaşlar ve göçler gibi birtakım toplumsal olaylarla da ilgisi olduğunu unutmamak gerekir (Doğanay, 1994, s.157; Aktaran, Hayli, 1995, s.74).

Pozantı'nın cinsiyet yapısı incelendiği zaman tüm sayım yıllarında erkek nüfusunun fazlalığı dikkat çekmektedir (Tablo 9). 2014 yılının sayım sonuçlarına göre erkek nüfusunun kadın nüfusundan 582 kişi daha fazla olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre nüfusun cins oranı % 112'dir. Diğer bir ifadeyle Pozantı'da 100 kadın nüfus başına 112 erkek nüfus düşmektedir. Bu durumun nedeni sahanın göç almasıdır. Bilindiği gibi göç alan yerlerde erkek nüfusu kadın nüfusundan fazla iken, göç veren yerlerde kadın nüfusu erkek nüfusundan fazladır. Çalışmak ya da okumak için kırsal kesimden merkeze gelen genç ve aktif nüfus, Pozantı'da erkek nüfus oranının artmasına yol açmaktadır.

Tablo 9: Pozantı'da Nüfusun Cinsiyet Yapısı

Yıllar	Kadın	Oran (%)	Erkek	Oran (%)
1940	225	34,7	423	65,3
1945	275	18,8	1.185	81,2
1950	-	-	-	-
1955	701	36,7	1.208	63,3
1960	1.047	42,3	1.423	57,7
1965	1.352	45,4	1.624	54,6
1970	1.597	42,2	2.182	57,8
1975	2.192	40,5	3.216	59,5
1980	2.705	41,9	3.748	58,1
1985	3.399	46,7	3.864	53,3
1990	3.654	46,3	4.238	53,7
2000	4.409	45,7	5.218	54,3
2007	4.851	49,3	4.984	50,7
2008	4.829	48,9	5.030	51,1
2009	4.728	47,8	5.152	52,2
2010	4.714	47,7	5.150	52,3
2011	4.722	47,8	5.144	52,2
2012	4.654	46,7	5.301	53,3
2013	-	-	-	-
2014	4.742	47,7	5.324	52,3

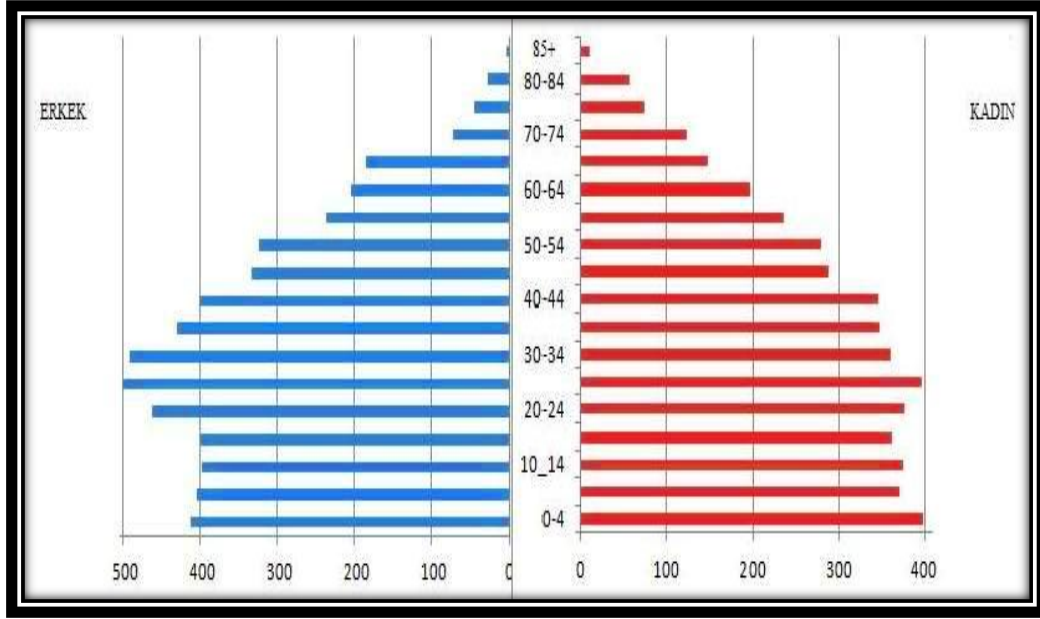
Kaynak: TÜİK Verilerinden Derlenmiştir.

Özellikle sosyal ve ekonomik amaçlı planlamalarda, stratejilerin isabetli seçilebilmesi bakımından nüfus miktarı kadar önemli bir sorun da, nüfusun yaş yapısının bilinmesi ve analiz edilmesidir. Bu terim bir nüfus kitlesinin yaş gruplarına göre sergilediği bileşim durumunu tanımlamaktadır (Doğanay, 1994, s.157; Aktaran, Hayli, 1995, s.77).

Tablo 10: Pozantı'da Nüfusun Dar Aralıklı Yaş Yapısı (2014)

Yaş Grubu	Erkek	%	Kadın	%	Toplam	%
0-4	412	50,8	398	49,2	810	8,7
5-9	403	52,1	370	47,9	773	7,6
10-14	397	51,4	374	48,6	771	7,6
15-19	399	52,5	361	47,5	760	7,5
20-24	461	55	376	45	837	8,4
25-29	500	55,7	397	44,3	897	8,9
30-34	490	57,6	360	42,4	850	8,5
35-39	429	55,2	348	44,8	777	7,7
40-44	401	53,6	347	46,4	748	7,5
45-49	333	53,6	288	46,4	621	6,1
50-54	324	53,7	279	46,3	603	5,9
55-59	236	50	236	50	472	4,6
60-64	205	51,1	196	48,9	401	3,9
65-69	185	55,7	147	44,3	332	3,2
70-74	73	37,2	123	62,8	196	1,9
75-79	45	37,8	74	62,2	119	1,1
80-84	27	32,1	57	67,9	84	0,8
85+	4	26,6	11	73,4	15	0,1
Toplam	5.324	52,2	4.742	47,8	10.066	100

Kaynak: TÜİK Verilerinden Derlenmiştir.

Grafik 7: Pozantı'nın Nüfus Piramidi

Pozantı şehrinin nüfus piramidi gelişmiş ülkelerin arı kovanı şeklindeki nüfus piramidine benzemektedir. Piramide bakıldığı zaman 0-4 yaş aralığındaki nüfusun genel nüfus içerisindeki oranı % 8,7'ye karşılık geldiği görülmektedir. Bu dönemdeki nüfusun bir önceki 5 yıllık yaş aralığındaki (5-9 yaş) nüfustan fazla oranla olması sağlık hizmetlerindeki iyileşmelere bağlı olarak açıklanabilir. Bu dönemden itibaren 20-24 yaş aralığına kadar nüfus sürekli azalış söz konusudur. Piramitte 897 kişi ile en çok nüfusa sahip yaş aralığı 25-29'dur. Bu yaş aralığındaki nüfusun genel nüfus içerisindeki oranı % 8,9'dur. 25-29'luk yaş aralığından sonra sürekli bir azalış görülmüştür. Erkek nüfusunun ve kadın nüfusundan fazla olduğu yaş aralığı 20-54'tür. Erkek nüfusunun fazla olması iş, eğitim, askerlik gibi nedenlerden kaynaklanmaktadır. 65 ve üzerindeki yaş aralığına bakıldığında ise kadın nüfusunda belirgin bir artış görülmektedir. Bu sonucun ortaya çıkmasında da kadınların yaşam süresinin erkeklerin yaşam süresine göre daha uzun olması ile ilişkilendirilebilir.

Nüfus piramidine göre toplam nüfusun % 40'ı 25 yaşın altındadır. Bu durum genç nüfus yapısına sahip olan Pozantı'da geleceğe yönelik iyi planların yapılmasını gerektirmektedir. Genç nüfusun çok olması daha fazla okul, iş ve sosyal tesis taleplerini arttıracaktır. Çocuk nüfusunun eğitimi için okul ve derslik sayısı, genç

nüfus için istihdamın arttırılması düşünülmesi gereken öncelikli konulardır. Bu durum dikkate alınmazsa Pozantı gelecek yıllarda büyük bir nüfus hareketiyle karşı karşıya kalacak ve nüfus göç edecektir.

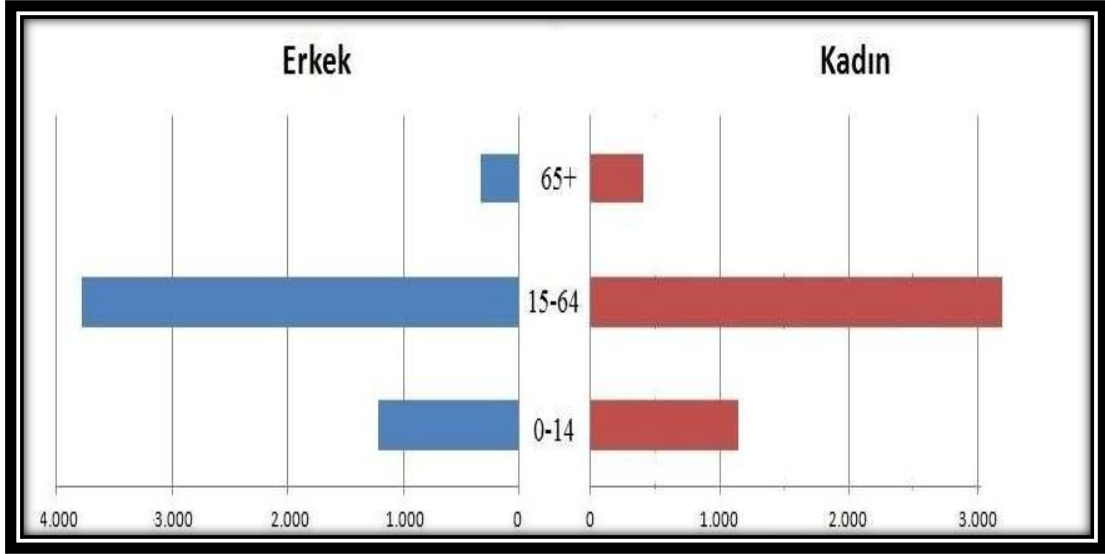
Dar aralıklı nüfus piramitlerinin yanında, 0-14, 15-64 ve 65+ şeklinde nüfusun geniş aralıklı gruplandırılması, özellikle aktif ve bağımlı nüfusun tespit edilmesi bakımından büyük önem taşımaktadır. Bu gruplandırmada, 15-64 yaş grubunu oluşturan yetişkin nüfus aktif veya çalışabilir, 0-14 yaş grubunu oluşturan çocuk nüfus ile 65 yaşın üzerindeki yaşlı nüfus ise bağımlı nüfus olarak kabul edilmektedir (Doğanay, 1991, s.80; Aktaran, Özdemir, 1998, s.105).

Araştırma sahasında aktif nüfusun 6.966 (% 69,2), bağımlı nüfusun ise 3.100 (% 30,8) kişi olduğu görülmektedir (Tablo 11). Bağımlılık oranı değerlendirilirken nüfusun sosyal, kültürel ve ekonomik koşulları da dikkate alınmalıdır. Öyle ki, kırsal kesimde ve tarım toplumu karakteri taşıyan birçok ülkede, belli bir emeklilik yaşı olmadığı gibi, üretime katılma çağı küçük yaşlardan itibaren başlamakta ve çok ileri yaşlara kadar devam edebilmektedir (Doğanay, 1994, s.158-159; Aktaran, Özdemir, 1998, s.107-108). Bu sonuca göre aktif nüfusa 10-14 yaş grubu eklendiğinde, aktif nüfusun oranı % 76,8'e yükselmekle birlikte bağımlılık oranı 23,2'ye gerilemiştir. Öte yandan çalışma çağındaki nüfusun tümü, fiilen çalışan nüfus anlamına gelmez. Çünkü askerlik, öğrenim ve iş bulamama gibi nedenler, bunu engeller (Güner, 1997, s.126; Aktaran, Özdemir, 1998, s.108).

Tablo 11: Pozantı'da Nüfusun Geniş Aralıklı Yaş Yapısı (2014)

Yaş Grubu	Erkek	%	Kadın	%	Toplam	%
0-14	1.212	22,7	1.142	24,2	2.354	23,3
15-64	3.778	71	3.188	67,2	6.966	69,2
65+	334	6,3	412	8,6	746	7,5
Toplam	5.324	100	4.742	100	10.066	100

Kaynak: TÜİK Verilerinden Derlenmiştir.

Grafik 8: Pozantı'nın Geniş Aralıklı Nüfus Piramidi

2.2.4. Nüfusun Eğitim Durumu

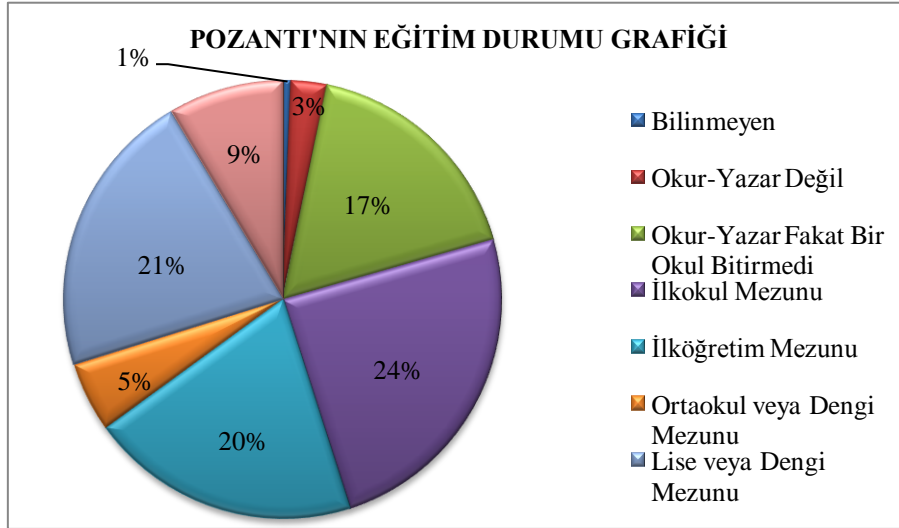
Şehir yerleşmelerini kırsal yerleşmelerden ayıran önemli özelliklerinden biri de nüfusun eğitim seviyesinin yüksek olmasıdır. Şehir yerleşmelerinde eğitim seviyesinin yüksek olması, kültürel hayatın gelişmesini sağlayan önemli bir etmendir. Araştırma sahası, sahip olduğu kır ve kent nüfusu için önemli eğitim merkezlerinden biridir. Pozantı şehrinde örgün eğitim 1 anaokulu, 2 ilkokul, 2 ortaokul ve 3 lise; yaygın eğitim Pozantı Halk Eğitim Merkezi tarafından karşılanmaktadır.

Araştırma sahasının eğitim durumuna baktığımız nüfusun % 2,6'sı okuma yazma bilmemektedir. % 17,3'ü herhangi bir öğretim kurumundan mezun olmamasına rağmen okuma yazma bilmekte olup, % 79,6'sı ise herhangi bir öğretim kurumundan mezun durumundadır. Sonuç itibariyle Pozantı şehrinde okuryazarlık oranı % 96,9'dur (Tablo 12). Bu orana bakılarak halkın çocuklarını okula gönderme konusunda ılımlı oldukları görülmektedir. Nüfusun eğitim durumunu, tek başına okuryazarlık oranı belirlemez. Okuma çağına gelmiş nüfusun tamamının okula devam etmesi, ilkokuldan üniversiteye kadar düzenli bir öğrenci akışının olması, gazete, kitap ve dergiler gibi kültürel yayınların da okunması gerekir (Doğanay, 1991, s.84).

Tablo 12: Pozantı'da Nüfusun Eğitim Durumu

Eğitim Düzeyi	Kişi Sayısı	%
Bilinmeyen	54	0,5
Okur-Yazar Değil	247	2,6
Okur-Yazar Fakat Bir Okul Bitirmedi	1.613	17,3
İlkokul Mezunu	2.276	24,4
İlköğretim Mezunu	1.861	20,4
Ortaokul veya Dengi Mezunu	475	5,1
Lise veya Dengi Mezunu	1.981	21,2
Yüksek Okul veya Fakülte Mezunu	795	8,5
Toplam	9.302	100

Kaynak: TÜİK Verilerinden Derlenmiştir.

Grafik 9: Pozantı'da Nüfusun Eğitim Durumu Grafiği

2.2.5. Nüfusun Hanehalkı Büyüklüğü

Hane; oturlan, ikamet edilen yer anlamına gelmektedir. Hanehalkı ise aralarında akrabalık bağı bulunsun veya bulunmasın, aynı konutta veya aynı konutun bir kısmında yaşayan, hanehalkı hizmet ve yönetimine katılan, gelir ve giderlerini ayırmayan, bir veya birkaç kişinin oluşturduğu topluluktur. Hanehalkı nüfusunun hane sayısına oranı olan ortalama hanehalkı büyüklüğü, bir hanehalkını oluşturan

kişilerin ortalama sayısı olarak tanımlanır (DİE, 2000). Hanehalkı büyüklüğü ve hanenin kompozisyonu hanehalkı üyelerinin faydalanabilecekleri kaynakların üyeler arasındaki dağılımını ve sonuçta da hanehalkı üyelerinin refahını etkilemektedir. Hanehalkı büyüklüğü kalabalık aile ortamı ile ilişkili olduğundan, hane içinde olumsuz sağlık koşullarının oluşmasına da yol açabilmektedir (DTP, 2001, s.22). Bunun yanı sıra gelir seviyesi, ikamet edilen konutun nitelikleri ve mülkiyet durumu da hanehalkı büyüklüğü ile birlikte aile bireylerinin yaşam kalitesi üzerinde etkili olan unsurlardır.

Nüfus yapısında, aile büyüklüklerinin fazla veya az olması, çeşitli nedenlerden ileri gelir. Bunlar arasında en önemlileri gelenekler ve ekonomik yapıdır. Özellikle kırsal kesimde geleneklerin etkileri dolayısıyla baba sağ olduğu sürece aile dağılmamakta ve evlenen oğullar babanın yönetim ve denetiminde kalmaya devam etmektedir. Ayrıca ekonomik güçlükler ve geleneksel tarım metodunda fazla işgücüne ihtiyaç duyulması da bir başka neden olarak gösterilebilir (Doğanay, 1994, s.156). Türkiye’de şehirleşme sürecine bağlı olarak bir hanede yaşayan ortalama birey sayısı da giderek düşmektedir. Özellikle hızlı göçler sonucu aileler büyük ölçüde birbirinden ayrılmakta ve bileşik aile yapısından çekirdek aile yapısına doğru bir dönüşüm yaşanmaktadır (Akgür, 1997, s.68-91). Ülkemizde ortalama hanehalkı sayısı giderek azalmaktadır.

Tablo 13: Pozantı’da Nüfusun Hanehalkı Büyüklüğü (2014)

Mahalle Adı	Mahalle Nüfusu	Aile Sayısı	Ortalama Hanehalkı Büyüklüğü
Cumhuriyet	1.031	316	3,2
Kurtuluş	1.748	538	3,2
İstiklal	1.965	626	3,1
Zafer	5.322	1.406	3,7
Toplam ve Ortalama	10.066	2.886	3,4

Kaynak: TÜİK Verilerinden Derlenmiştir.

Pozantı ilçe merkezinde ortalama hane halkı büyüklüğü 3,4'tür (Tablo 13). Bu oran bize araştırma sahasında geleneksel bileşik aile yapısının; sosyal, kültürel ve ekonomik gelişmeye bağlı olarak ortadan kalktığını ve bunun sonucunda çekirdek aile yapısının yaygınlaştığını göstermektedir. Büyük aile yapısından çekirdek aile yapısına doğru geçiş nedeni olarak, ailelerin ekonomik nedenlerden dolayı fazla çocuk yapmak istememelerini söyleyebiliriz. Kadının eğitim seviyesinin yükselmesine ve iş hayatına katılması bağlı olarak çok çocuk istememesi nedeniyle çekirdek aile yapısı giderek artmaktadır. Buna ek olarak genç nüfusun ekonomik ve eğitim amaçlı yaptığı göçler de hanehalkı sayısının azalmasına neden olan faktörlerden biridir.

2.2.6. Nüfus Dağılışı ve Yoğunluğu

Nüfusun dağılışı ile yükselti, jeomorfolojik yapı, hidrografik koşullar ve bunlara paralel olarak iktisadi faaliyetler arasında sıkı bir ilişki vardır (Somuncu, 1993: 39). Yerleşim birimlerinin kuruluş aşamalarında etkili olan faktörler, yerleşim birimini gelişmesinde de bu etkiyi devam ettirir. Nüfusun dağılışı, yerleşim yeri olarak seçilen jeomorfolojik birim, dağ, ova, yamaç üzerinde farklı olabilmektedir. Buna ek olarak, ulaşım, ticaret, turizm gibi beşeri faktörler de nüfusun gelişimi ve dağılışı üzerinde önemli etkiye sahiptir. Bu tür fiziki ve beşeri unsurlar, dağılışın kısa mesafelerde bile farklılık göstermesine neden olur. Bu faktörler nüfusun sadece bugününe değil gelecekteki durumuna da yansıyan faktörlerdir. Öyle ki nüfusun yapısına ve gelişimine dair ipuçları verir.

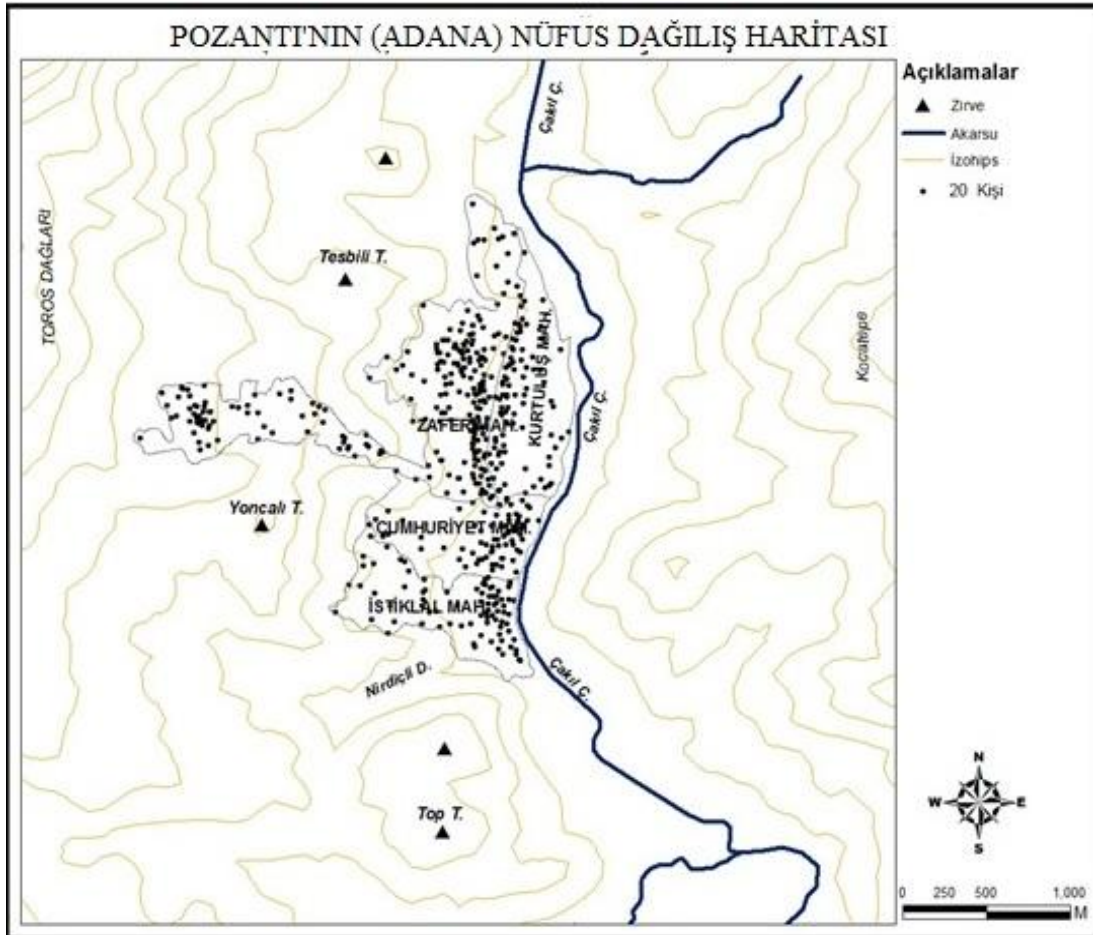
Araştırma sahasının morfolojik ünitelerini meydana getiren vadi tabanı, sırt ve yamaçlar nüfusun dağılışında önemli bir etkiye sahiptir. Dağılışı haritasına baktığımız zaman nüfusun yoğunlaştığı alanın, eğimin az olduğu vadi tabanına denk geldiğini görmekteyiz. Ancak bu yoğunluğun nedeni sadece fiziki faktörlere bağlı kalınarak açıklanamaz. Çünkü bahsi geçen alanda kara ve demiryollarının varlığı da nüfus yoğunluğuna etki etmektedir. Demiryolu ve karayolları mekanın fiziki yapısını değiştirmesinin yanı sıra ve büyük merkezleri birbirine bağlaması açısından da nüfus dağılışına farklı şekillerde etki etmektedir. Nüfus artışına bağlı olarak yerleşim alanları dağ yamacına ve sırtlara doğru yayılmıştır. Bu alanlarda yükseltinin etkisine

bağlı olarak nüfus yoğunluğu azalmaya başlamıştır (Harita 12).

Tablo 14: Pozantı'da Nüfusun Mahallelere Göre Dağılışı

Mahalle Adı	Nüfusu	Yüzölçümü (ha)
Zafer	5.322	94
İstiklal	1.965	37
Kurtuluş	1.748	39
Cumhuriyet	1.031	34
Toplam	10.066	204

Kaynak: TÜİK ve Google Earth Verilerinden Derlenmiştir.

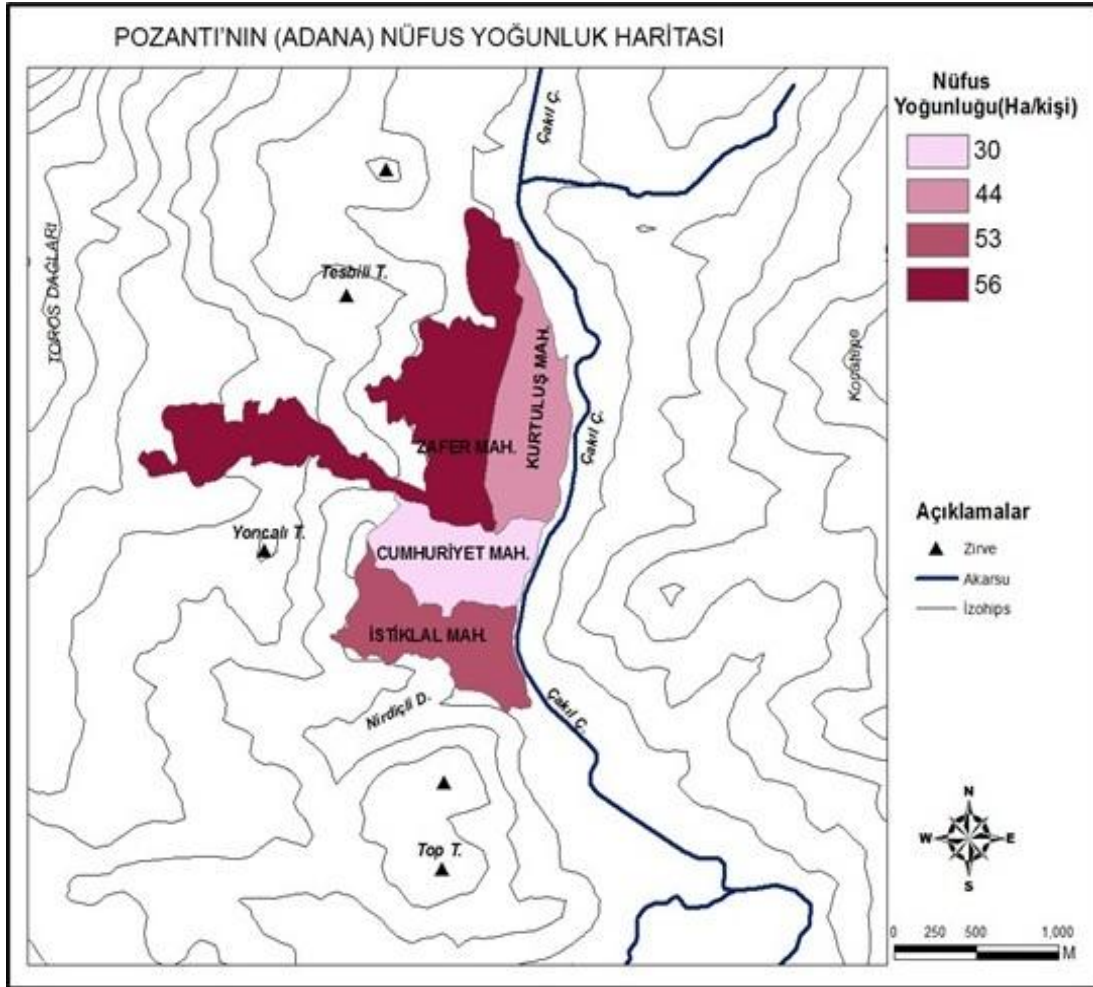
Dağılışı etkileyen fiziki ve beşeri faktörler aynı zamanda Pozantı şehrinin yerleşme gelişimini de etkilemektedir. Dağların arasına sıkışıp kalan yerleşim yerinin gelişim alanı, içinden geçen kara ve demiryolu, otopan, Çakıt Çayı, NATO Hattı, BOTAŞ Boru Hattı nedeniyle gitgide daralmaktadır. Bu nedenlerden dolayı yerleşmenin batısı ve kuzeyi imara açılmıştır. Ancak bu durum iki vahim olayı da beraberinde getirmektedir. Batıya doğru gelişen yerleşme alanı orman tahribine neden olurken, kuzeye doğru gelişen alan da tarım arazilerinin baskılanmasına neden olmaktadır (Fotoğraf 15).

Fotoğraf 15: Pozantı'da Nüfusun Dağılış Yönü

Nüfus miktarının herhangi bir sahada dağılışının neden ve sonuçlarının ortaya çıkardığı nüfus yapısının analizinde, arazi ile nüfus arasındaki ilgi derecesini ortaya koyan önemli göstergelerden birisi nüfus yoğunluğudur (Doğanay, 1997, s.210; Aktaran, Akdemir, 2004, s.82). Araştırma sahasında topografyanın ve diğer beşeri unsurların etkisi ile nüfus farklı şekilde dağılmıştır. Nüfusun iskan sahası seçiminde az eğimli ve su kaynaklarına yakın olma kriterlerini ön planda tutmaktadır. Diğer dikkat edilen seçenek ise yerleşim yerinin coğrafi yakınlık, araç gereç

kullanılabilirliği gibi iktisadi faaliyeti kolaylaştırıcı etkidir. Bu şekilde nüfusun barınak ve geçimini sağlamak için kullandığı alanın niceliği ve niteliği, nüfusun dağılışında, nüfus hareketlerinde ve gelecekteki nüfusunun şekillenişinde büyük pay sahibidir. Böyle olunca nüfus dağılışının önemli sonuçlarından ve karşılaştırma ölçeklerinden birisi nüfus yoğunluğu olmaktadır. Nüfus toplamının arazi toplamına bölünmesi ile elde edilen aritmetik nüfus yoğunluğu (Tanoğlu, 1966, s.51; Aktaran, Akdemir, 2004, s.82), nüfusun nasıl bir dağılış sergilediğini anlamak açısından önemlidir. Nüfus yoğunluğu, bir ülke ya da bölgede, bir saha ünitesi dahilinde yaşayan ortalama nüfus sayısını gösterir (Tanoğlu, 1969, s.54). Şehir çalışmalarında nüfus yoğunluğu hesaplamaları, yararlanılan arazi ünitesi ile nüfus miktarının oranlanması anlamında gerçekleşir (Arınç, 2001, s.121).

Harita 13: Pozanti'nin Nüfus Yoğunluk Haritası

Pozantı şehrinin (Google Earth yardımıyla hesaplanan) yerleşme alanı yaklaşık olarak 204 ha olup, toplam nüfusu 10.066'dır. Toplam nüfusun toplam alana oranıyla bulunan nüfus yoğunluğu ise 49 kişi/ha'dır. Bu durum mahalleler bazında değerlendirilecek olursa, yoğunluklarının farklı olduğu görülür. Konutların kat sayılarında ve müstakil evlere ait olan bahçe büyüklüklerinde meydana gelen farklar, mahalle içinde geniş yer kaplayan park-bahçe gibi yeşil alanların bulunup bulunmaması, merkezi iş ve ticaret sahasındaki bina sayılarının fazla olması, geniş yer kaplayan kamu kuruluşlarının bulunup bulunmaması bu farklılıklara yol açan olaylardan bazılarıdır.

Tablo 15: Pozantı'da Nüfusun Mahallelere Göre Yoğunluğu

Mahalle Adı	Nüfusu	Yüzölçümü (ha)	Nüfus Yoğunluğu (kişi/ha)
Zafer	5.322	94	56
İstiklal	1.965	37	53
Kurtuluş	1.748	39	44
Cumhuriyet	1.031	34	30
Toplam	10.066	204	49

Kaynak: TÜİK ve Google Earth Verilerinden Derlenmiştir.

Tabloya batığımız zaman en fazla yoğunluğun Zafer Mahallesi'nde olduğunu görmekteyiz (Tablo 15). Bu durum coğrafi açıdan bir tezata yol açmaktadır. Normal şartlarda alan küçüldükçe yoğunluğun artması gerekir ancak bu durum Zafer Mahallesi için geçerli olmamıştır. Bu duruma neden olarak alanın büyük olmasına rağmen nüfusun da fazla olması gösterilebilir. Bu mahalle yaylacılık faaliyetlerine bağlı olarak geliştiği için günümüzde bu özelliğini devam ettirmektedir. Buna ek olarak Pozantı'nın iskana açılan yeni sahasının bu mahallenin devamı niteliğinde olması da yoğunluğu arttıran bir başka faktör olarak gösterilebilir. Nüfus yoğunluğu en az olan mahalle ise Cumhuriyet Mahallesi'dir. Cumhuriyet Mahallesi Pozantı'nın iş ve ticaret merkezi durumundadır. Bu nedenle binalar daha çok işyeri olarak kullanıldığı için, ikamet oranı düşüktür.

3. BÖLÜM

İKTİSADİ COĞRAFYA

3.1. FONKSİYONEL ÖZELLİKLER

3.1.1. Fonksiyon Kavramı ve Şehrsel Fonksiyonlar

Fonksiyon; işlev ve görev kelimelerinin eş anlamlısı olup, herhangi bir nesne veya yerleşmenin sahip olduğu işlevleri ifade etmede de kullanılmaktadır (Deniz, 2002, s.96). Coğrafi olarak; bir yerleşmenin ortaya çıkışını, gelişmesini ve büyümesini sağlayan faaliyetler (Doğanay, 1983, s.38; Aktaran, Deniz, 2002, s.96) olarak tanımlanabileceği gibi şehrin varlığını ve gelişmesini mümkün kılan, hayatyeti için gerekli kaynakları sağlayan faaliyetler (Tümertekin, 1973, s.43; Aktaran, Deniz, 2002, s.96) şeklinde de tanımlanabilir. Şehrsel fonksiyonlardan bahsetmeden önce şehir kavramını açıklamak ve inceleme alanının bu tanımlar içerisindeki yerini belirlemek mevzunun daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır.

Şehir; küçük bir sahada, büyük nüfus kütlelerinin birlikte bulunduğu, geçimini temin ettiği yerleşmedir. Şehir, resmi ve hususi binaları, cadde ve sokakları, parkları vs. ile insan topluluklarının coğrafi peyzaj üzerinde hak ettikleri beşeri tesislerdir (Göney, 1977, s.5-6). Fonksiyonları, nüfus yapısı, iş bölümü, meslekler, ekonomik faaliyetler, yerleşme tarzı ve mesken tipleri bakımından en karmaşık ve önemli olanları hiç şüphesiz şehirlerdir. Her ne kadar yerleşme şekilleri, kırsal ve kentsel olarak iki gruba ayrılrsa da, bu iki büyük sistemi birbirinden ayırmaya yarayan, daha doğrusu köyün nerede bittiği ve kentin nerede başladığı sorusuna cevap oluşturacak birtakım çok kesin kriterler ve belirleyiciler ortaya koymanın güç olduğu (Doğanay, 1997, s.417, Aktaran, Bulut, 1998, s.36) bir gerçektir. Bu nedenle kır-şehir ayrımında değişik kriterler denenmiş ancak hangisinin daha güvenilir olabileceği hakkında görüş birliğine varılamamıştır. Bunlardan en fazla kullanılan seçeneklerden birisi nüfus kriteridir.

Nüfus kriteri, ülkeler bazında olduğu kadar, resmi kurumlar ve coğrafyacılara arasında da önemli fikir ayrılıklarına neden olmuştur. Ülkemizde köy, kasaba ve şehir yerleşmelerinin sınıflandırıldığı 1924 tarih ve 442 sayılı Köy Kanunu'na göre nüfusu 2.000'e kadar olan yerleşmeler köy, 2.000-20.000 arasında olanlar kasaba ve 20.000'den fazla olanlar da şehir yerleşmeleri olarak belirlenmiştir. Bunun yanında DİE ise, nüfus miktarına bakılmaksızın, ülkemizdeki tüm il ve ilçe merkezlerini şehir olarak kabul etmektedir. Oysaki herhangi bir yerleşmeye, coğrafi olarak şehir denilebilmesi için, oranın mutlaka idari merkez olması gerekmez. Buna karşın toprağa bağlı faaliyetlerin azalması ve iş bölümünün ortaya çıkması önemlidir. Böyle bir iş bölümünün belirmesi ise, öncelikli olarak nüfus sayısının artmasına bağlıdır (Yücel, 1961, s.39; Aktaran, Doğanay, 2006, s.62). Kısacası bir yerleşme merkezi, idari görev üstlenmeden de gelişerek kasaba, hatta şehir özelliği gösterebilir (Özçağlar, 1996, s.17; Aktaran, Doğanay, 2006, s.62). Darkot, 3.000'den az nüfuslu yerleşmelerin köy, 3.000-10.000 arasında nüfusu olanların kasaba ve 10.000'den fazla nüfuslu yerleşmelerin ise şehir olarak kabul edilmesinin uygun olacağını belirtmiştir. Tümertekin'e göre, kır yerleşmelerini karakterize eden ziraat fonksiyonu 10.000'den az nüfuslu yerleşmelerde hakim durumdadır. Buna karşılık 10.000 ve daha fazla nüfuslu yerleşmelerde ise ziraatın hem önemi önemi azalmakta hem de diğer şehirseller fonksiyonlar kendilerini hissettirmeye başlamaktadır (Tümertekin, 1965, s.2). Özgür ise 10.000 nüfus kriterinin özellikle yeni yönetim fonksiyonu kazanmış yerleşmelerin kır-şehir ayrımında standart olamayacağını belirtmiştir (Özgür, 1996, s.31-32, Aktaran, Doğanay, 2006, s.62). Şehir-kır ayrımında 20.000 nüfus kriterinin kullanılmasının uygun olacağını savunan coğrafyacılara da mevcuttur. Özçağlar, Türkiye'de bir yerleşmenin şehirseller özellikler kazanması için 20.000 nüfusun üzerinde olması gerektiği görüşündedir.

Her ne kadar bu ayrımın yapılması ortak bir kanaate bağlanmamışsa da, şehirlerin kırsal yerleşmeden ayrımı fonksiyonların çeşitliliğiyle kendini gösterir. Şehir coğrafyasında fonksiyon, mekana ihtiyaç duyan faaliyet ve faydalanmalarla şehrin uzak ve yakın çevresi ile olan ilişki ve bağlantıların bileşkesidir (Tolun Denker, 1976, s.23; Aktaran, Tuysuz, 2010 s.102). Şehirlerin fonksiyonel sınıflandırması, bir şehir yerleşmesinin ortaya çıkışını, gelişmesini ve büyümesini sağlayan faaliyetler bütünüdür (Doğanay, 1983, s.38). Şehirler, hakim fonksiyonu

tarım olan kır yerleşmelerinin aksine, tarım dışı ekonomik faaliyetlerin toplandığı yerleşmelerdir. Başka bir ifadeyle şehir nüfusu, geniş ölçüde topraktan kopmuş olmalı, en azından faal nüfusun % 50'den fazlası tarım dışı sektörlerde çalışmalıdır (Darkot, 1967, s.4, Doğanay, 1997, s.424, Aktaran, Deniz, 2002, s. 98).

Bir şehir, nüfus özelliklerine, çeşitli ihtiyaçlara ve yaşama koşullarına göre bir takım bölgelere ayrılır. Kuşkusuz küçük şehirlerle büyük şehirler bu bakımdan çok farklıdır. Ayrıca, fonksiyonları arasındaki farklılıklar nedeniyle aynı büyüklükteki şehirlerin bölgeleri de farklı olabilir (Özdeş, 1974, s.1, Aktaran, Doğanay, 2006, s.63). Küçük şehirlerde fonksiyonların genel olarak bir yerde toplandığı görülürken, büyük şehirlerde ise iş ve ticaret sahası, ticaret, sanayi, ulaşım, yönetim, konut gibi fonksiyon sahaları birbirinden ayrıdır. Şehirler demografik yapıları, konut tipleri, caddeleri, yerleşim alanının büyüklüğü, fonksiyonları ve yoğun iş bölümü özellikleriyle kırsal yerleşmelerden belirgin bir biçimde farklılık gösterir. Şehirler, yakın çevreleri ve hinterlandı ile sıkı ekonomik ve kültürel ilişkileri bulunan insan topluluklarının konsantrasyon sahalarıdır. Bu açıdan bir şehrin büyüklüğü ve önemi; genellikle onun tesir sahasının, özellikle ekonomik etki sahasının genişliği ve önemi ile orantılıdır. Şehirler, aynı zamanda çevresindeki kırsal alanlarda yaşayan halkın çeşitli ihtiyaçlarını karşılayan hizmetlere sahip bulunmaktadır. Bu hizmetler şehir dışında ne kadar uzaklara yayılır ise, şehrin önemi o derece büyür (Karaboran, 1989, s.81-82). Ancak şehir ile etki bölgesi arasındaki ilişkiler karşılıklıdır. Bunlardan birincisi şehirlerde üretilen mal ve hizmetlerin çevreye dağıtılması, ikincisi ise şehirli nüfusun ihtiyaç duyduğu gıda maddeleri ile sanayi tesisleri için gerekli olan hammaddelerin çevreden temini şeklindedir (Göney, 1977, s.75-76).

3.1.2. Pozantı'nın Fonksiyonel Özellikleri

Pozantı'nın 1954 yılında ilçe statüsü kazanmasıyla birlikte başlayan şehirleşme sürecine bağlı olarak öncelikle fonksiyonel etki sahaları genişlemiş, yerleşmenin merkeziyet gücü yükselmiş, artan nüfusla birlikte iş kolları çeşitlenmiş, başta hizmet olmak üzere sanayi ve ticaret fonksiyonları Pozantı için önemli faaliyet kolları olarak ortaya çıkmıştır. Bahsi geçen fonksiyonlar şehrin kuruluşunu ve gelişimini açıklamak için oldukça önemlidir. Bu nedenle hakim fonksiyonların tespiti

ve şehirlerin sınıflandırılabilmesi için aktif nüfusun sektörel dağılımını incelemek gerekir.

2014 nüfus sayımına göre Pozantı şehrinin aktif nüfusu (15-64), 6.966 kişi olup bunun % 38'i (2.640) iktisaden faal durumdadır. Bu orana göre faal nüfusun yarısından fazlası işsiz olarak görülmektedir. Ancak bu durum fazla çıkması 15-24 yaş grubundaki nüfusun çoğunun öğrenci olmasıyla açıklanabilir. İktisaden faal nüfusun sektörel dağılımına baktığımız zaman, nüfusun % 73,7'sinin (1.945 kişi) hizmet sektöründe, % 23,5'inin (621 kişi) sanayi sektöründe, % 2,8'inin (74 kişi) tarım sektöründe çalıştığı görülmektedir (Tablo 16).

Tablo 16: Pozantı'da İktisaden Faal Nüfusun Sektörel Dağılımı (2014)

Fonksiyon	Tarım	Sanayi	Hizmet					Toplam
			Yönetim Kültür Sağlık	Ticaret	Ulaşım	İnşaat	Diğerleri	
Çalışan Nüfus	74*	621	1001	434	358	142**	10	2.640
%	-	-	51,5	22,3	18,4	7,3	0,5	100
Toplam	74	621	1.945					2.640
%	2,8	23,5	73,7					100

Kaynak: TÜİK Verileri ve Mülakat Sonuçlarından Derlenmiştir.

*DİE 2000 Yılına Ait Verilerdir. Bu Rakama Avcılık, Ormancılık ve Balıkçılık Faaliyetleri Dahildir.

**DİE 2000 Yılına Ait Verilerdir.

3.1.2.1. Tarım Fonksiyonu

Tarım yeryüzündeki belli başlı üretim şekillerden en gerekli ve de en yaygın olanıdır. Tarımın yeryüzündeki en yaygın faaliyet olması yanında, tarım toprakları da yeryüzünün en önemli kaynaklarıdır. İnsanı doyuran ve giydiren topraktır. Gıda maddeleri ve giyim eşyaları üretenler gerekli hammaddelerin önemli bölümünü çiftçiden sağlarken, tarımsal nüfus da sanayi faaliyetleri sonucunda elde edilen mamul maddelerin en önemli tüketicilerindedir. Kazanç durumu uygun olan çiftçinin sanayi faaliyetlerinin gelişmesinde başrolü oynayan koşullardan biri olan pazarın gelişmesinde daima büyük payı vardır. Dünyanın çeşitli bölgelerinde sanayi

ve ticaretin gelişmesi, belirli ürün ve hizmetlerde uzmanlaşma bile, dolaylı da olsa, toprağa dayanmaktadır (Tümertekin, Özgüç, s.129; Aktaran, Tuysuz, 2010, s.129).

Tarımsal faaliyetlerin şehirselleşen fonksiyonlar içerisinde yer almasındaki asıl neden bu fonksiyonların geçici olmasıdır. Bu durum tarımsal faaliyetlerin, zamanla yerini diğer fonksiyonlara devretmesini ya da tamamen ortadan kalkmasını ifade etmektedir. Pozantı'nın bugünkü durumu bu ifadeyi destekler niteliktedir. Çünkü merkez nüfusunun % 2,8'i (74 kişi) tarım faaliyetiyle uğraşmaktadır. Bu bilgiler 2000 yılına ait olup, günümüzde ilçe merkezinde tarımsal faaliyetler tamamen bitme noktasına geldiği için rakamsal verilere ulaşamadık. Bu başlık altında değerlendirilebilecek tek yer Zafer Mahallesi'dir. Mahallenin kuzeyine doğru gidildikçe üzüm bağlarına rastlanır ancak üretim miktarı az olduğu için ilçe ekonomisine katkısı oldukça azdır (Fotoğraf 16).

Fotoğraf 16: Zafer Mahallesi'ndeki Üzüm Bağlarından Bir Görünüm

Ayrıca belediyeden alınan bilgilere göre hayvancılık faaliyetlerinin de genel olarak Zafer Mahallesi'nde yoğunlaşmış olduğu görülmektedir. İlçe merkezinde 1.500'e yakın küçükbaş, 100'e yakın büyükbaş hayvan bulunmakta olup (2014 yılı için geçerli olan tahmini rakam), çevreye verdiği rahatsızlıktan dolayı şehrin dışına taşınacak olan hayvancılık faaliyetleri de gündün güne azalmaktadır. Yerleşmenin kuruluş ve gelişim aşamasında önemli bir yere sahip olan tarım ve hayvancılık, yönetim fonksiyonuna bağlı olarak gelişen hizmet ve ticaret fonksiyonu nedeniyle günümüzde önemini yitirmiştir.

3.1.2.2. Sanayi Fonksiyonu

Pozantı'da faal nüfusun % 23,5'i (621 kişi) sanayi kuruluşlarında çalışmaktadır. Sahada sanayi fonksiyonu, hizmet fonksiyonundan sonra ikinci sırada yer almaktadır. Buna rağmen tesis sayısı ve iş gücü miktarına bakıldığında bu sektörün yeterince gelişmemiş olduğu görülmektedir. Sanayi faaliyetleri, modern ve atölye tipi sanayi olmak üzere ikiye ayrılır. Modern sanayi tesisi olarak kurulan fabrikalara oranla, yerel ihtiyaçlara cevap verebilecek şekilde organize edilen atölye tipi küçük işletmeler daha yaygındır. Ancak olaya istihdam açısından bakıldığında zaman zaman modern sanayide çalışanların sayısındaki fazlalık dikkati çekmektedir.

3.1.2.2.1. Atölye Tipi (İmalat) Sanayi

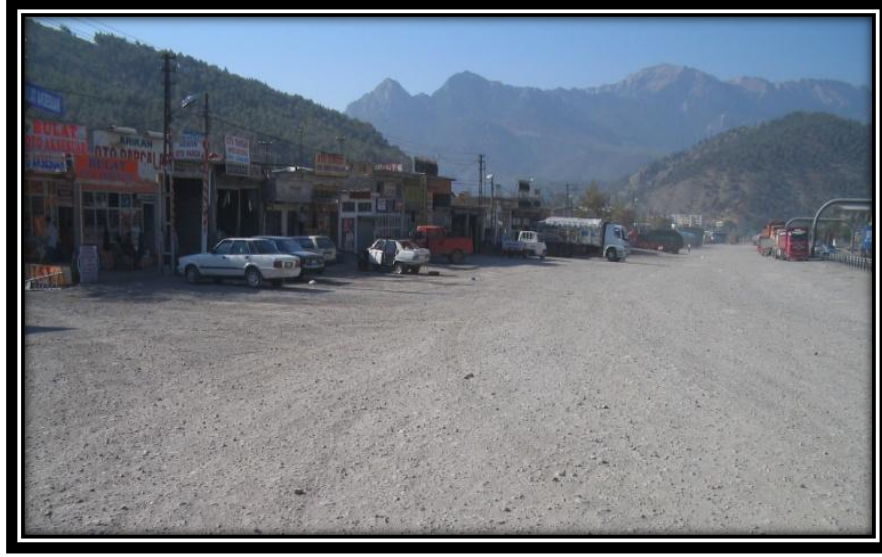
Atölye tipi sanayi, şehir merkezinin ve yönetim bölgesinin ihtiyaçlarını karşılayarak şehrin merkezilik özelliğini güçlendiren ekonomik faaliyetleri bünyesinde barındırmaktadır. Bu tip sanayi faaliyetlerinin sanayi sektörü içerisindeki istihdam oranı % 38'e karşılık gelmektedir. Bu oran, istihdam durumu % 62 olan modern sanayi sektöründen düşüktür.

Tablo 17: Pozantı’da Atölye Tipi Sanayi ile İlgili Kurumlar ve İstihdam Durumları (2014)

Atölye Tipi (İmalat) Sanayi	Çalışan Sayısı
Aykkabı İmal ve Satıcılığı	5
Elektrikli Araç Gereç İmal ve Satışı	9
Demirci, Kaynakçı	30
Hırdavatçı	20
Kereste İmal Ve Satıcılığı	2
Marangozluk, Dülgerlik, Mobilya İmal ve Satışı	25
Pasta, Börek vb. Maddeler İmali ve Fırıncılık	50
Oto ve Motor Tamirciliği ve Oto Aksesuar İmali	56
Oyuncak ve Hediyelik Eşya İmali	9
Şalgam, Meyve Suyu, Gazoz İmal ve Satıcılığı	13
Diğerleri	18
Toplam	237

Kaynak: Pozantı Esnaf ve Sanatkarlar Odası Verilerinden Derlenmiştir.

Pozantı şehrinde bu sanayi tipinin başlıca yoğunluk alanını, yolcu ve yük taşıyan araçların bakım ve onarımına yönelik açılan iş yerleri oluşturmaktadır. Bu iş yerleri D750 karayolunun iki kenarında küçük bir sanayi merkezi halindedir (Fotoğraf 17). Daha önce dağınık bir şekilde bulunan pek çok iş yerinin, 1981 yılında Çakıt kenarındaki Belediye arazisinin dağıtılarak bu iş kolundaki esnaf tarafından kendi amaçlarına uygun iş yerleri inşa etmeleriyle bir araya toplanan sanayi çarşısında, büyük ve küçük her türlü aracın komple bakım ve tamir işlerini yapabilecek tamirhaneler, torna, kaynak ve kaporta atölyeleri ile yıkama yağlama, lastik tamir servisleri 24 saat hizmet vermektedir (TP, 1992, s.69). Yine yolun etkisine bağlı olarak gelişen şalgam imalatı ve hediyelik eşya yapımı da nüfusun önemli ekonomik faaliyetlerindedir (Fotoğraf 18). Bu ürünler yol boyunda bulunan lokanta ya da benzinliklerde satışa sunulmaktadır. Ayrıca ilçenin orman bakımından zengin olması nedeniyle orman ürünlerini değerlendirecek komple bir tesisin varlığıyla birlikte, ilçe merkezinde özel sektörde işletilen kereste ve doğrama atölyeleri, marangoz ve mobilya imalat atölyeleri de mevcuttur.

Fotoğraf 17: D750 Karayolu Üzerinde Bulunan Küçük Sanayi Merkezi

Fotoğraf 18: D750 Karayolu Üzerinde Bulunan Şalgam Tezgahlarından Biri

3.1.2.2.2. Modern Sanayi

İnsanların başlıca ekonomik faaliyetlerinden birisi, kalkınma ve küreselleşmenin motoru sanayidir. Bu yolla hammaddelerin şekilleri değiştirilir, daha kullanılabilir hale getirilir ve değerlendirilir. Belli bir bölge veya ülkede sanayi faaliyetlerinin tür olarak dağılımını belirlemek ve kuruluş yerlerini açıklığa kavuşturmak iki yaklaşımla bulunmaya çalışılır. Bunlardan birincisi sanayi kolunun

incelenmesi, ikincisi de sanayi bölgesinin incelenmesidir (Tümertekin, Özgüç, s.437-438). Modern sanayinin kuruluş ve işleyişini hammadde, enerji, işçi, sermaye, ulaşım, pazar, teknoloji, devletin etkisi, yerel yönetimlerin tutumu ve iklim faktörü belirler (Avcı, 1993-1996, s.291-303). Araştırma sahasında gelişen sanayi kuruluşlarına bakıldığında, su sanayisinin ve taşa toprağa dayalı sanayi faaliyetlerinin varlığı dikkati çekmektedir. Bu duruma göre modern sanayinin gelişimi hammaddeye yakınlık ve ulaşımın etkisine bağlı olarak açıklanabilir.

Tablo 18: Pozantı’da Sanayi Faaliyetleri ile İlgili Kurumlar ve İstihdam Durumları (2014)

Modern Sanayi	Ürün Cinsi	Çalışan Sayısı
Danone Hayat İçecek ve Gıda San. ve Tic. A.Ş.(Adana Şubesi)	İçme Suyu	79
Agthia Gurup İçecek ve Dağıtım San. ve Tic.	İçme Suyu	86
Arı Bims Yapı Market	Bims, Çimento, Ponza Taşından vb. Yapılan İnşaat Malzemesi	16
Artaş Hazır Beton İmalat San. ve Tic.	Hazır Beton	14
Kamışlı Madencilik San. ve Tic.	Krom Cevheri	113
Güney Kromları Madencilik San. ve Tic. A.Ş.(Adana Şubesi)	Tüvenan Krom Cevheri	76
Toplam		384

Kaynak: İl Bilim, Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğü

Kaynağını Toros Dağları’ndan alan ve doğal mineralli su olma özelliğini taşıyan Şekerpınarı, ambalajlı su sektörü için oldukça önemli bir kaynaktır (Fotoğraf 19). Toros Dağları ile çevrelenmiş korunaklı beslenme havzası sayesinde yıllardır doğal olarak korunan kaynak; yurt içi ve yurtdışında yapılan tahliller sonucunda ortaya çıkan sağlıklı kimyasal yapısı ile dünyanın sayılı kaynakları arasında yer almaktadır. Ayrıca bu kaynak, Alpu köyü sınırları içerisinde inşa edilen ve 1983 yılında faaliyete geçen Hayat su fabrikasının en doğal ve en önemli su kaynağıdır. 2010 yılında bir su fabrikasına daha kaynaklık eden Şekerpınarı, Pozantı’ya Pelit su fabrikasını kazandırmıştır. 2012 yılında Agthia Group PJSC firmasına devredilen bu

fabrika, günümüzde Alpin su fabrikası olarak üretimine devam etmektedir. Bu iki fabrika toplamda 165 kişiye istihdam sağlamaktadır. Bahsi geçen tesisler şişeleme merkezi olup, Türkiye geneline pazarlanmaktadır.

Fotoğraf 19: Şekerpınarı'nın Su Kaynağı

Yer kabuğunun doğal bileşenlerinden biri olan krom; metalürji, kimya ve refrakter sanayinin temel elementlerinden biridir. Krom metalinin ekonomik olarak üretebildiği tek mineral ise kromittir. Kromit minerali ve krom yatakları kökensele olarak ilişkili oldukları ultrabazik kayalar içerisinde bulunur (Can, 2008, s.1). Pozantı, krom madeni yatakları bakımından önemli bir yere sahiptir. Bu bölgede 200'den fazla yerde krom mostrası ve birçok krom madeni bulunmaktadır. Yakın ocak ve zuhurlarda, yaklaşık rezervlerin toplamı 213.000.000 ton'dur (İl Çevre Durum Raporu, 2002). Bölgede 200'den fazla yerde kromit mostrası ve birçok kromit madeninin varlığı, bu yatakların çoğunluğunun düzensiz, küçük rezervli ve yüksek tenörlü (%36-52) olduğu bilinmektedir. Ocaklarda üretilip kamyonlarla Pozantı'ya getirilen krom cevheri, kalitesine göre ya doğrudan ya da konsantre krom tesislerinde işlendikten sonra, karayolu veya demiryolu ile ihraç edilmek üzere İskenderun ve Mersin limanlarına sevk edilmektedir. Krom üretimi, dış piyasalardaki

gelişmelere paralel olarak değişmektedir. Piyasa koşullarının iyi olduğu yıllarda üretim artmakta, ihraç imkanlarının sınırlı olduğu yıllarda ise üretim düşmektedir (PİGEP, 2004, s.34)

İlçede bulunan diğer madenler kurşun-çinko ve mermerdir. Kurşun-çinko cevherleşmeleri, kromit cevherleşmeleri kadar yaygın değildir. Birçok kurşun ve çinko yatakları ekonomik açıdan rezerv oluşturmadığından, zaman zaman özel sektörce işletilmeye çalışılmış ise de önemli bir kazanım gerçekleştirilememiştir. Buna rağmen Pozantı ilçe sınırları içerisinde işletilen ve şu an faal olmayan, Gökbez mevkiinde iki çinko yatağı ve Dağdibi mevkiinde işletilen bir kurşun-çinko yatağı vardır. Mermer Yatakları; bölgenin genel jeolojik yapısını oluşturan Andezit, Diyabaz, Diyorit, Granit, Granodiyorit, Bazalt gibi kayaçların Pozantı ilçesi çevresinde olması, mermer madenciliği yönünden oldukça önemlidir. Mermer madenciliğinde çok büyük bloklar uzun mesafelere taşınarak işlendiğinde ekonomikliği azalmakta ve hammadde olarak üretildiği bölgeye ekonomik katkısı düşmektedir. Bununla birlikte, iyi desenli ve sağlam olan kayaların yerinde işlenmesi ve bölge ihtiyacına hitap etmesi sonucu çok karlı yatırımlar söz konusu olabilecektir (PİGEP, 2004, s.35). Dünya metal piyasalarındaki fiyat dalgalanmalarının, ilçenin metal üretimini etkilediği görülmektedir. Fiyatlar yüksek iken ocaklarda üretim yapıldığı; fiyatların düştüğü dönemler ise ocaklardaki madencilik faaliyetlerine ara verildiği; yapılan üretimin de sadece mostralarda ve yüzey madenciliği şeklinde yapıldığı gözlenmiştir. Planlı ve projeli olmadan sadece yüzeydeki maden rezervlerinin üretimi konusunda çalışan işletmeler, kısa vadede yüksek getiri elde ederken, uzun vadede bu tür işletme yönetiminin özellikle bölge madenciliğine zarar vermektedir. İlçede madencilik sektörü ekonomik açıdan ön plana çıkmamaktadır. Dünya koşullarında ortaya çıkacak olumlu değişiklikler, yüksek maden potansiyeline sahip ilçede madenciliğin ekonomik katkısını artırabilecektir. Madencilik sektöründe karşılaşılan temel sıkıntılar, finansman yetersizliği, altyapı yatırımlarının pahalılığı, düşük fiyat ve nakliye maliyetinin yüksekliğidir (PİGEP, 2004, s.107).

İl Bilim, Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğü'nden alınan bilgilere göre ilçede krom cevherinin çıkarılması için iki adet maden ocağı mevcut olup, bu sanayi kolunda 189 kişi istihdam etmektedir. Taşa toprağa bağlı olarak gelişen sanayi kollarına bakıldığında ise 30 kişinin de bu alanda istihdam ettiği görülmektedir.

Netice itibariyle sayısal açıdan az olan modern sanayi kuruluşlarının imalat sanayinden daha fazla istihdam sağladığı ve Pozantı'nın ekonomisine daha fazla katkıda bulunduğu görülmektedir.

3.1.2.3. Hizmet Fonksiyonu

Ekonomisi tarıma dayanan kırsal yerleşmelerin yönetim fonksiyonu kazanarak veya mevcut yönetim fonksiyonu çeşitlenerek ve güçlenerek kentleşme sürecine girmeleri, ülkemizde sıkça rastlanan bir durumdur. Bu gelişme iki şekilde gerçekleşmektedir. Birincisi, kırsal yerleşmelerin yönetim fonksiyonu yoluyla nüfus artışını sağlamaları ve ona bağlı olarak da yeni fonksiyon kazanarak kent durumuna gelmeleri; ikincisi ise tarım kasabalarında yönetin fonksiyonunun çoğalması ve çeşitlenmesiyle bir yandan nüfusun, diğer yandan yerleşmenin tarım kasabası grubundan genel hizmetler grubuna geçişi şeklinde olmaktadır (Tümertekin, 1973, s.80; Aktaran, Köse, 1996, s.34). Bu gelişme sürecinin Pozantı içinde geçerli olduğunu söylemek mümkündür. İdari açıdan ilçe yönetim merkezi olmasıyla birlikte ortaya çıkan kamu hizmetleri, yeni iş olanakları nedeniyle nüfus artışına yol açmış; artışa paralel olarak yerleşmede yol, su, okul gibi şehirleşme hareketleri artmıştır. Gelişen fonksiyonlara bağlı olarak şehir niteliği gösteren araştırma sahasında, faal nüfusun % 73,7'si (1.945 kişi) hizmet sektöründe çalışmaktadır. Hizmet fonksiyonunun en fazla işgücü barındıran fonksiyon olmasının nedeni zaman içerisinde çeşitlenmesidir.

3.1.2.3.1. Yönetim Fonksiyonu

Şehirlerin umumi fonksiyonlarından biri olan yönetin fonksiyonu, genellikle idari teşkilatlanmaya bağlı olarak gelişir. Şehirlerde toplanan ve yönetim fonksiyonunun uygulayıcısı durumunda olan bu kurum ve kuruluşlar, kır ve şehir arasındaki ilişkilerin düzenlenmesi ve geliştirilmesi yanında, şehre merkeziyet gücü veren bir özelliğe de sahiptir (Yazıcı, 1995, s.201; Aktaran, Deniz, 2002, s.101). İdari açıdan 1954 yılında ilçe merkezi statüsü verilen Pozantı'nın, bu fonksiyona bağlı olarak merkeziyet özelliği artmıştır. Faal nüfusun (6.966 kişi) % 10'u (686 kişi) yönetim fonksiyonuna bağlı birimlerde çalışmaktadır. Bu fonksiyonun hizmet

sektörü (1.945 kişi) içerisindeki durumuna bakıldığı zaman oranın % 35'e çıktığı görülmektedir. Sonuç olarak yönetim fonksiyonuna ait faaliyetler, hizmet fonksiyonu içerisinde ilk sırada yer almaktadır.

Tablo 19: Pozantı'da Yönetim Fonksiyonu ile İlgili Kurumlar ve İstihdam Durumları

Kurum Adı	Çalışan Sayısı	Kurum Adı	Çalışan Sayısı
Kaymakamlık	6	Sağlık Grup Başkanlığı	11
Belediye Başkanlığı	106	Sosyal Güvenlik Kurumu	8
Adliye	16	Emniyet Müdürlüğü	121
Nüfus Müdürlüğü	5	Orman İşletme Müdürlüğü	122
Milli Eğitim Müdürlüğü	7	Halk Eğitim Merkezi	5
Müftülük	53	Bölge Trafik	62
Mal Müdürlüğü	15	Kütüphane	1
Tapu-Kadastro Müdürlüğü	9	DDY	24
Tarım Müdürlüğü	16	PTT	9
Sosyal Yard. ve Dayan. Vakfi	5	Jandarma Komutanlığı	85
Toplam			686

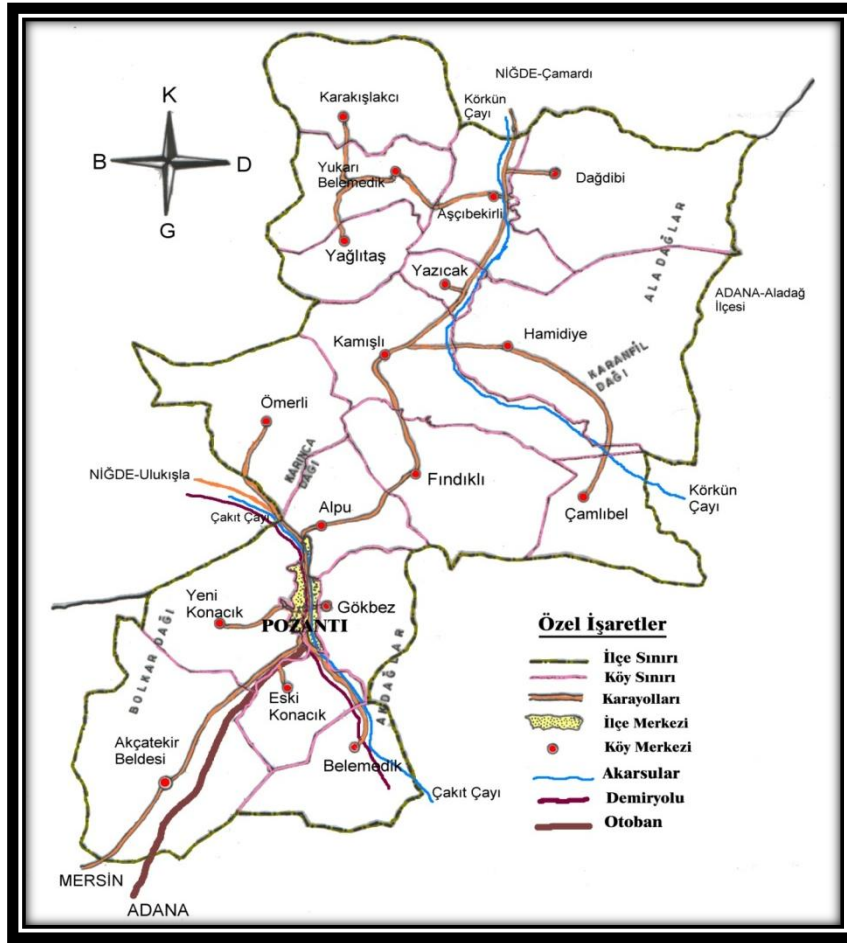
Kaynak: Pozantı Kaymakamlığı Brifing Raporu (2014)

Kendisine bağlı 1 beldesi ve 16 köyü bulunan ilçenin çıkan kanunla birlikte bünyesindeki belde ve köyler mahalleye dönüşmüştür (2014'te alınan karar neticesinde 21 mahalle ve toplam 20.004 nüfuslu, 772 km²'lik bir alana yönetim hizmeti sunmaktadır (Harita 14). Bunun yanı sıra sahada mevcut olan sağlık kuruluşlarının, güvenlikle ve ulaşım ile ilgili kurumların etki sahası sadece ilçe yönetim alanıyla sınırlı kalmayıp, komşu ilçeleri de kapsamaktadır.

Tablo 20: Pozantı'nın Yönetim Bölgesi'ndeki Köyler

Yerleşme	Nüfusu	Uzaklığı (km)	Yerleşme	Nüfusu	Uzaklığı (km)
Akçatekir	2.053	7	Hamidiye	788	24
Alpu	234	8	Kamışlı	1.665	20
Aşçibekirli	879	30	Karakışlakçı	505	40
Belemedik	59	10	Ömerli	233	17
Çamlıbel	129	46	Yağlıtaş	301	36
Dağdibi	533	35	Yazıcak	243	25
Eskikonacık	304	5	Yenikonacık	166	3
Fındıklı	537	13	Yukarıbelemedik	418	35
Gökbez	891	2	Toplam	9.938	-

Kaynak: TÜİK ve PİGEP Verilerinden Derlenmiştir.

Harita 14: Pozantı'nın İlçe Sınırı (Pozantı Belediyesi'nden Alınmıştır)

Yönetim fonksiyonundaki gelişme; nüfus artışı, ekonomik ve kültürel alanlardaki gelişme, ulaşımın gelişmesi ve erişilebilirliğin kolaylaşması, belediye, kaymakamlık ve jandarma komutanlığı gibi kurumlara yenilerinin eklenmesi sonucu gerçekleşmiştir. Bu kurum ve kuruluşların artmasıyla birlikte istihdam olanakları da artmış, istihdamın artmasına bağlı olarak kırdan kente göç başlamış ve büyük şehirlere yapılan göçlerin nispeten önüne geçilmesiyle birlikte nüfus artışı sağlanmıştır. Böylece şehirleşme süreci de hızlanmıştır.

Fotoğraf 20: Pozantı Hükümet Konağı

Şehirleşmeye neden olan yönetim fonksiyonu ait kamu kurum ve kuruluşların ilçe merkezinde toplanmış olması olumsuz bir olayı da beraberinde getirmektedir. Merkezde mevcut olan hizmetlerden en fazla ilçe merkezinde oturanlar yararlanırken, kırsal kesimde yaşayanlar için aynı durum söz konusu değildir. Çünkü şehirler kırsal alanlara göre; ulaşım, altyapı, eğitim, sağlık, güvenlik ve haberleşme vb. gibi hizmetlerin en etkin olduğu yerlerdir. Bu nedenle Pozantı şehrinin merkezîyet gücü, yönetim bölgesine dahil olan tüm yerleşmeler üzerinde aynı derecede bir etkiye sahip değildir. Merkezden uzaklaştıkça yönetim fonksiyonu hizmetinden yararlanma imkanı da azalmaktadır.

Fotoğraf 21: Pozantı Belediye Binası

3.1.2.3.2. Eğitim Fonksiyonu

Şehir yerleşmelerini kır yerleşmelerinden ayıran en önemli özelliklerden biri de fonksiyonların çeşitliliğidir. Bu çeşitlilik içerisinde, kültürel fonksiyonlar daha yoğun bir şekilde şehirlerde kendini hissettirir. Kültürel fonksiyonun şehirlerdeki yoğunluğu, şehrin etki sahasında kalan bölgelerin şehirle olan bağlarını güçlendirmesine de neden olur (Göney, s.79; Aktaran, Tuysuz, 2010, s.109-110). Şehirler; üniversite, yüksekokul, çeşitli meslek okulları gibi kültürel faaliyetlerin sinema, tiyatro, festival, konser, spor müsabakaları gibi sosyal faaliyetlerin toplandığı alanlardır. Bu nedenle şehirler, sosyal ve kültürel faaliyetin doğmasına ve gelişmesine zemin hazırlamış yerler olarak nitelendirilir. Pozantı da şehir yerleşmesi olduğu için ilçenin kültür fonksiyonu, bünyesindeki okulların ve halk eğitim merkezinin eğitim faaliyetlerine bağlı olarak açıklanacaktır. Buna ek olarak ilçede yapılan diğer sosyal ve kültürel faaliyetlere de değinilecektir.

Sahada modern anlamda yapılan ilk eğitim-öğretim faaliyetleri Cumhuriyet'ten sonraki döneme denk gelmektedir. 1933 yılında açılan Cumhuriyet İlkokulu bu faaliyetlerin başında gelir. Günümüzde ise 1 adet anaokulu, 2 adet ilkokul, 2 adet ortaokul, 3 adet lise ve 1 adet yüksekokul ile örgün eğitim faaliyetlerine; 1 adet halk eğitim merkezi ve gençlik evi, halk kütüphanesi, dersane, sürücü kursu ile de yaygın eğitim faaliyetlerine devam edilmektedir. Bu kurum ve

kuruluşlarda çalışan kişi sayısı hizmet sektörü içerisinde % 8,3'lük bir orana karşılık gelmektedir.

Tablo 21: Pozantı'da Eğitim Fonksiyonu ile İlgili Kurumlar ve İstihdam Durumları (2014)

Kurum Adı	Kurum Sayısı	Çalışan Sayısı
Anaokulu	1	5
İlköğretim	4	61
Lise	3	56
Yüksekokul	1	10
Halk Kütüphanesi	1	1
Özel Dershane	1	8
Özel Sürücü Kursu	1	7
Özel Yurt	2	5
Yerel Gazete	2	6
Kuran Kursu	1	3
Toplam	17	162

Kaynak: Pozantı Milli Eğitim Müdürlüğü Verileri ve Mülakat Sonuçlarından Derlenmiştir.

Resmi kurumlarda örgün eğitim gören öğrencilerin (yüksekokul hariç) 1.311'i erkek, 1.165'i kız olup, toplamda 2.476 öğrenci mevcuttur (Tablo 22). Ülkemizde ilköğretimin zorunlu olması kız ve erkek öğrenci sayısının birbirine yakın olmasını sağlamıştır. İlk ve ortaöğretime devam öğrenci sayısı 1.629 olup, bu öğrencilerden liseye devam edenlerin sayısı 782'ye düşmektedir. Sayısının düşmesine ekonomik faktörler, neden olarak gösterilebilir. Bazı öğrenciler maddi imkansızlıklar nedeniyle öğrenim hayatlarını yarıda bırakıp çalışmak zorunda kalırken, bazı öğrencilerde de bu durumun tam tersi bir olay yaşanmaktadır. Çünkü maddi olanakları iyi olan öğrenciler daha iyi ve kaliteli bir eğitim için çevre illere ya da büyük şehirlere göç etmektedir.

Tablo 22: Pozantı'daki Eğitim Kurumları, İstihdam Durumu ve Öğrenci Sayısı (2014)

Okul Adı	Öğretmen Sayısı	Öğrenci Sayısı		
		Erkek	Kız	Toplam
Fatma Nilgün Kayar Anaokulu	5	34	31	65
Atatürk İlkokulu	24	279	243	522
Atatürk Ortaokulu		198	193	391
Cumhuriyet İlkokulu	14	141	126	267
İmam Hatip Lisesi (Ortaöğretim)	13	26	25	51
İmam Hatip Lisesi		78	61	139
Y.İ.B.O	23	194	204	398
Şehit Zafer Sabancı Anadolu Lisesi	16	134	148	282
Türkan-İrfan Akün Ç.P.L	27	227	134	361
Toplam	122	1.311	1.165	2.476

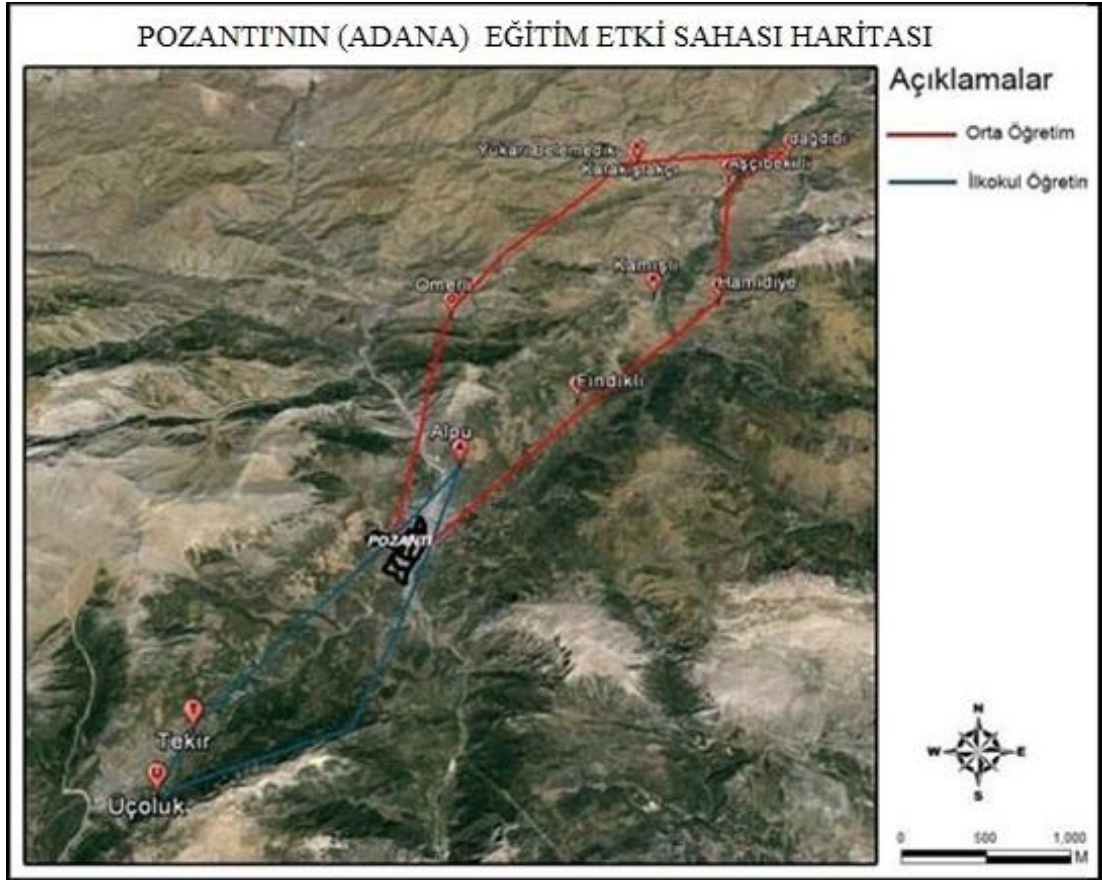
Kaynak: Pozantı Milli Eğitim Müdürlüğü Verilerinden Derlenmiştir.

İlçe genelindeki eğitim kurumlarının yönetim organizasyonu ilçe merkezindeki kurum ve kuruluşlar tarafından yürütülmektedir. Buna ek olarak kırsal kesimden merkezdeki okullara gelen öğrencilerin de fazla olması, Pozantı şehrinin eğitim fonksiyonuna bağlı olarak önemli bir bölgeyi etkilemesine neden olmaktadır. Etki sahasının oluşmasını ve gelişmesini sağlayan okullar; orta ve yükseköğretim hizmeti veren okullar ile birlikte yatılı bölge okuldur. Yatılı bölge okulunun eğitim hizmetlerinden yararlanmak için köyden ilçe merkezine gelen 92 öğrenci bulunmaktadır. Bu rakama ilçe yönetim bölgesinin dışında kalan civar köylerden gelen öğrenciler de dahildir. Böylece ilçenin etki sahası biraz daha genişlemiştir. Ancak etki sahasını bölgesel boyuta taşıyan tek kurum 2009 yılında açılan Çukurova Üniversitesi Pozantı Meslek Yüksekokulu'dur (Fotoğraf 22-23). 2 adet binası, 11 kişilik öğretim kadrosu ve 200 kişilik öğrenci kontenjanı olan bu okulda Bahçe Tarım, Organik Tarım, Muhasebe ve Turizm Otelcilik olmak üzere dört bölüm bulunmaktadır. Bahsi geçen bölümlere çevre illerden (Adana, Mersin, Tarsus, Niğde.) gelen öğrencilerin yanı sıra Doğu Anadolu (Kars, Ağrı, Muş, Elazığ) ve Ege (İzmir, Manisa, Aydın) bölgesinden de gelen öğrenciler olduğu için etki sahası oldukça genişlemiştir.

Tablo 23: Pozantı'da Taşımali Eğitim Tablosu (2014)

Taşınan Köy	Taşıma Merkezi	Öğrenci Sayısı
-	İlköğretim	-
Akçatekir-Üçoluk	Cumhuriyet İlkokulu	26
Alpu	Cumhuriyet İlkokulu	9
-	Ortaöğretim	-
Yazıcak	Zafer Sabancı Anadolu Lisesi	17
Kamışlı	Zafer Sabancı Anadolu Lisesi	17
Dağdibi-Fındıklı	Türkan İrfan Akün Ç.P.L	17
Aşçıbekirli	Türkan İrfan Akün Ç.P.L	17
Hamidiye	İmam Hatip Lisesi	17
Karakışlakçı-Y.Belededik	Türkan İrfan Akün Ç.P.L	17
Ömerli	İmam Hatip Lisesi	14
Toplam		151

Kaynak: Pozantı Milli Eğitim Müdürlüğü Verilerinden Derlenmiştir.

Harita 15: Pozantı'nın Eğitim Etki Sahası Haritası

Fotoğraf 22: Pozantı Meslek Yüksek Okulu'nun Atatürk Caddesi Üzerindeki Eğitim Binası

Fotoğraf 23: Pozantı Meslek Yüksek Okulu'nun İnönü Caddesi Üzerindeki Eğitim Binası

İlçe merkezinde örgün eğitim hizmetleri veren kurumların yanı sıra yaygın eğitim hizmetleri veren kurumlar da bulunmaktadır. 1970 yılında açılan Halk Eğitim Merkezi bunlardan biridir. Bu kurumun her yıl açtığı mesleki ve sosyo-kültürel kurslara birçok kişi katılmaktadır. Açılan dikiş-nakış kursu, el sanatları, halı-kilim

kursu, sportif kurslar, üniversiteye hazırlık kursları, halk oyunları-tiyatro kursları, insanlara çeşitli beceriler kazandırmaktadır. Kurslar sayesinde sertifika sahibi olan kişilere de bir nebze olsun iş imkanı sağlanabilmektedir. Bu nedenle bazı kurslar istihdam açısından önemlidir. Ayrıca okuma-yazma öğretmek için açılan kurslar da ilçedeki okuryazar oranını yükseltmektedir. 2013-2014 Eğitim Öğretim yılında Okuma Yazma Kursları, Meslek Kursları ve Sosyal Kültürel kurslar olmak üzere toplam 153 kurs açılmıştır. Bu kurslara 723 kadın 868 erkek olmak üzere 1591 kursiyer katılmıştır. Kalfalık eğitimi için kayıtlı 37 çırak öğrenci vardır.

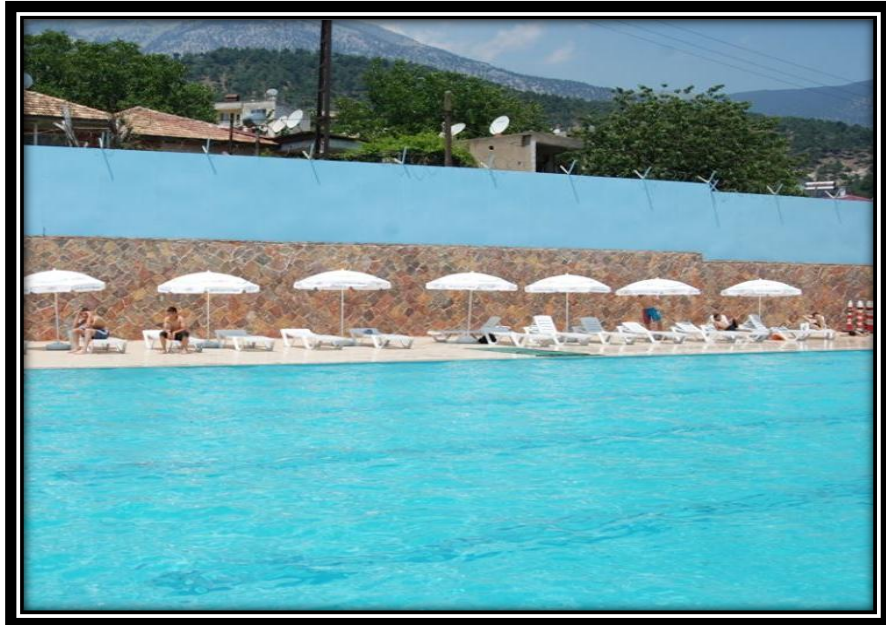
Pozantı Belediyesi tarafından açılan Gençlik Evi de aynı amaca hizmet etmektedir. Gençlik Evi'nde ilçe halkının özellikle de gençlerin yararlanabilmesi için çalışma odası, kütüphane, bilgisayar ve dikiş-nakış odası bulunmaktadır. Halk Eğitim ve Pozantı Belediyesi ortaklığıyla kurulan POZMER (Pozantı Belediyesi Meslek Edindirme Merkezi) tarafından 2010 yılında 8 adet mesleki kurs açılmış ve 150 kursiyer sertifika sahibi olmuştur. Yine yaygın eğitime dahil olan din hizmetleri de kültür fonksiyonu açısından oldukça önemlidir. İlçe Müftülüğü denetiminde olan 4 cami ve 1 adet Kuran kursu ilçe geneline hizmet vermektedir.

Fotoğraf 24: Gençlik Evi

Pozantı şehrinin kültürel hayatını destekleyen özel kurumların varlığı dikkat çekmektedir. Merkezde 1 adet dersane, 1 adet sürücü kursu, 2 adet özel yurt bulunmaktadır. Eğitim-öğretim açısından önemli olan bu özel kuruluşların yanı sıra; Milli Mücadelenin Kalesi Pozantı ve 5 Ağustos adlı 2 adet yerel gazete çıkarılmaktadır. Günlük 500-600 adet basılan bu gazeteler, ilçeye bağlı köylerin dışında Adana ve Ankara'ya da gönderilmektedir. Özel kuruluşlar, yönetim sınırları içerisinde bulunan köylere ek olarak diğer il ve ilçelere de hizmet sağladığı için bu kurumların etki sahası biraz daha geniştir.

Eğitim fonksiyonu kapsamında sosyal aktivitelerden ve bu aktivitelere bağlı olarak yapılan sosyal tesislerden de bahsetmek gerekir. Konser, tiyatro, seminer, konferans gibi etkinliklerin sergilenmesi için kullanılan Gençlik Evi'ndeki çok amaçlı salon, 2009 yılında gençler için açılan Yarı Olimpik Yüzme Havuzu (Fotoğraf 25), 2011 yılında bayanlar için açılan Aerobik Salonu, 2013 yılında faaliyete geçen Kapalı Spor Salonu ilçe merkezindeki önemli sosyal tesislerdir. Özellikle genç nüfusun istek ve ihtiyaçlarına karşılık verebilecek nitelikte olan bu tesisler sosyal hayat için oldukça önemlidir.

Fotoğraf 25: Pozantı Yarı Olimpik Yüzme Havuzu

3.1.2.3.3. Sağlık Fonksiyonu

Barınma, beslenme ve sağlık faktörü insan hayatının vazgeçilmezleri arasındadır. Ayrıca bu faktörler ekonomik etkenlere bağlı olarak geliştiği için kırşehir ayrımında da önemli bir yere sahiptir. Bilindiği üzere şehirler doktorları, eczaneleri, dispanserleri ve hastaneleri ile belli bir bölgenin sağlık merkezi durumundadır (Özçörekçi, 1944, s.71; Aktaran, Doğanay, 2006, s.83). Pozantı’da sağlık hizmetleri Devlet Hastanesi, Sağlık Ocağı, Özel Sağlık Muayeneleri ve eczaneler tarafından yürütülmektedir. İnceleme alanındaki sağlık kuruluşlarında 153 kişi istihdam etmektedir. Sağlık fonksiyonunun hizmet sektörü içerisindeki oranı % 7,8’dir.

Tablo 24: Pozantı’da Sağlık Fonksiyonu ile İlgili Kurumlar ve İstihdam Durumları (2014)

Kurum Adı	Doktor	Hemşire	Diğer	Toplam
Devlet Hastanesi	11	22	101	134
Sağlık Ocağı	3	4	1	8
Özel Muayenehane	1	-	1	2
Eczane	-	-	9	9
Toplam	15	26	112	153

Kaynak: Sağlık Ocağı, Devlet Hast. ve Mülakat Sonuçlarından Derlenmiştir.

Pozantı şehrine resmi sağlık hizmeti 1954 yılında Hükümet Tabipliği ile gelmiştir. Toplum Sağlığı Merkezine bağlı ilçe merkezinde bulunan Merkez Aile Sağlığı Merkezi; 3 Aile Hekimi, 3 Aile Sağlığı Elemanı 11.946 Kişi nüfusa hizmet vermektedir (Brifing Raporu, 2014). Şehirdeki en önemli sağlık kuruluşu 2004 yılında açılan ve ilçeye 4 km uzaklıkta bulunan 80. Yıl Pozantı Devlet Hastanesi’dir (Fotoğraf 26). 25 yatak kapasiteli yatan hasta servisinde 21 erişkin, 4 çocuk yatağıyla hizmet sunulmaktadır. Hastanede genel cerrahi, dahiliye, kadın doğum ve diş servisleri bulunmaktadır. Hastane personeli 3 pratisyen hekim, 2 dahiliye doktoru, 1 genel cerrah, 1 anestezi uzmanı, 1 kadın doğum doktoru, 2 diş hekimi, 22 hemşire, 72 personel ve 29 temizlikçiden oluşmaktadır. Hastanenin günlük ortalama hasta

sayısı kışın 30 kişi iken, bu rakam yazın yaylacılık faaliyetlerine bağlı olarak artan nüfusun etkisiyle 120 kişiye çıkmaktadır. İlçe geneli için önemli bir sağlık kuruluşu olmasına rağmen birtakım sıkıntılar söz konusudur. Hastanede ortopedi, kulak-burun-boğaz ve göz servisi bulunmamaktadır. Ayrıca röntgen cihazı, kadrolu doktoru ve yeterli personeli de yoktur. Konum itibariyle ilçe merkezine 4 km uzaklıkta olan hastane, ormanlık bir alanda yer aldığı için hem ulaşım sıkıntısı yaşanmakta hem de yeri kolayca bulunamamaktadır.

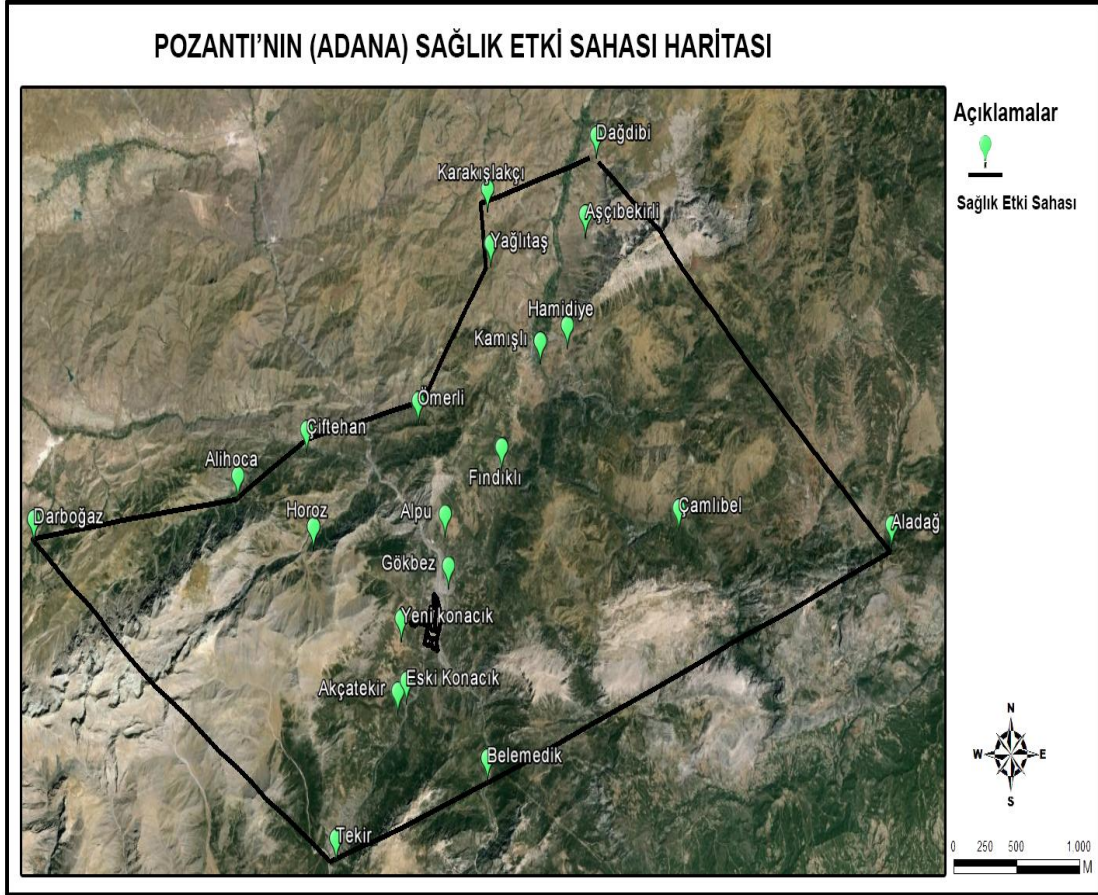

Fotoğraf 26: 80.Yıl Pozantı Devlet Hastanesi

Şehirdeki diğer bir sağlık kuruluşu da Sağlık Ocağı'dır. 3 aile hekimi, 3 hemşire, 1 ortak alan hemşiresi ve 1 hizmetlinin bulunduğu bu kuruluşta 8 personel istihdam etmektedir. Sağlık Ocağı'nın günlük ortalama hasta sayısı 30-40 kişidir. Ayrıca özel muayenehaneler ve eczaneler de sağlık fonksiyonu içerisinde yer alan bir diğer sağlık kuruluşlarıdır.

Sağlık fonksiyonu Pozantı şehrine merkeziyet özelliği kazandırmaktadır. Çünkü şehirde verilen sağlık hizmetlerinden ilçe genelindeki yerleşmeler de yararlanmaktadır. Hatta bu fonksiyonun etki sahası ilçe sınırlarını aşır çevre köy ve kasabalara kadar yayılmaktadır. Etki sahasındaki alanların başında merkeze bağlı köyler gelmektedir. Bu köylere ek olarak yakın çevresinde bulunan Horoz (Niğde),

Çiftahan (Niğde), Alihoca (Niğde), Darboğaz (Niğde) ve Aladağ (Adana) yerleşmeleri de eklenmektedir (Harita 16). Ayrıca devlet hastanesi karayoluna yakın olduğu için seyir halindeki hastalara da hizmet vermektedir.

Harita 16: Pozanti'nin Sağlık Etki Sahası Haritası

3.1.2.3.4. Ticaret Fonksiyonu

Hizmetler başlığı altında değerlendirilen ve şehirlere merkezîyet gücü kazandıran en önemli ekonomik faaliyetlerden birisi de ticaret fonksiyonudur. Zira şehirler, birçok bakımdan olduğu gibi, etki sahasındaki yerleşmelerin ticari hizmet merkezleri durumundadırlar (Özçörekçi, 1944, s.71). Özellikle küçük şehirlerin esas fonksiyonu, kırsal bir bölgenin merkezliğini yapmasıdır. Her türlü eşya ve malın satılması/satın alınması olan ticaret, şehirlerin kuruluşundan günümüze kadar, şehirlere eşlik etmiş bir fonksiyondur. Şehirlerin gelişmesi büyük ölçüde ticaret

sayesinde olmuştur (Göçer, 1984, s.1-25; Aktaran, Doğanay, 2006, s.92). Bunun yanı sıra Türkiye'deki şehirlerin büyük çoğunluğunda esas fonksiyon ticari ve idari bölge merkezliğidir (Akçura, 1971, s.192).

Önemli ulaşım yolları üzerinde kurulmuş olan araştırma sahasında ticaretin başlaması eski zamanlara kadar dayanmaktadır, günümüzde daha da önemli bir hale gelmesi, yönetim fonksiyonunun gelişmesiyle bağlantılıdır. İdari fonksiyonuna bağlı olarak etki sahası genişlemiş ve istihdam nedeniyle nüfusu artmıştır. Nüfus artışı sahadaki ticari faaliyetlerin de artmasına neden olmuştur. Günümüzde ticaret fonksiyonunda çalışan kişi sayısı 434 kişi olup, hizmet sektörü içerisinde % 22,3'lük bir oranla ikinci sırada yer almaktadır.

Tablo 25: Pozantı'da Ticaret Fonksiyonu ile İlgili Kurumlar ve İstihdam Durumları (2014)

İş Yeri Türü	Esnaf Sayısı
Günlük ve Periyodik Tüketim	381
Gıda Maddeleri	154
Giyim	30
Lokanta, Kafe, Kahvehane, Çay Ocağı	87
Diğerleri	110
Dayanıklı Tüketim	53
İnşaat Malzemeleri	38
Ev Eşyaları	15
Toplam	434

Kaynak: Pozantı Esnaf ve Sanatkarlar Odası Verilerinden Derlenmiştir.

Şehir yerleşmelerinde, ticaretin yoğunlukta olduğu merkezi iş sahası ya da alanı (MİS-MİA) ve mahalli ticaret alanı olarak belirlenen bölgeler bulunmaktadır. Bu bölgelerde toptan ve perakende satış yerleri, bankalar, eğlence mekanları vs. gibi tesislerin çoğunlukta olduğu alan merkezi iş sahasında yoğunluk gösterirken; mahalle ve semt bakkalları, kasap, manav vs. günlük ihtiyaçları karşılamaya yönelik işyerleri mahalli ticaret bölgelerinde yaygındır. Pozantı şehrinde de iş ve ticaret sahası olarak belirlenen bölgeler Atatürk Caddesi (Fotoğraf 27-28), Hal Çarşısı ve İnönü Caddesi'dir. Bu alanlarda dayanıklı tüketim maddelerinden hazır giyime,

kırtasiyeden kuyumcuya, gıda ve temizlik maddeleri satan iş yerlerine, kasaba, manava varıncaya kadar her türlü ihtiyaca cevap veren iş yerleri bulunmaktadır. Bahsi geçen caddelerde eğitim, sağlık, yönetim gibi şehirsal fonksiyon bölgelerinin de bulunması da bu alanların merkezîyet özelliğini pekiştirmektedir.

Fotoğraf 27: Atatürk Caddesi Üzerindeki Merkezi İş Sahası

Çalışma sahasında ticari yapının temelini, perakende ticaret yapan küçük ölçekli işyerleri oluşturmaktadır. Bunların içerisinde günlük (kasap, bakkal, manav vs.) ve periyodik (giyim ayakkabı, züccaciye vs.) tüketim ihtiyaçlarını karşılayan dükkanların sayısı fazladır. Bunun yanında dayanıklı tüketim (elektrikli ev aletleri, inşaat malzemeleri, mobilya vs.) malları satan dükkanlar da ihtiyacı karşılayacak düzeydedir. Yöre halkının ihtiyaçlarının yanı sıra konaklama tesislerinin girdilerini, sanayi çarşısında bulunan esnafın yedek parça, madeni yağ, lastik gibi ihtiyaçlarını karşılamak da Pozantı esnafı için önemli ticari faaliyetlerin başında gelmektedir. Ayrıca konaklama tesisleri ve tesislerdeki büfeler ile akaryakıt istasyonları da ticari açıdan önemli olan sektörlerdendir.

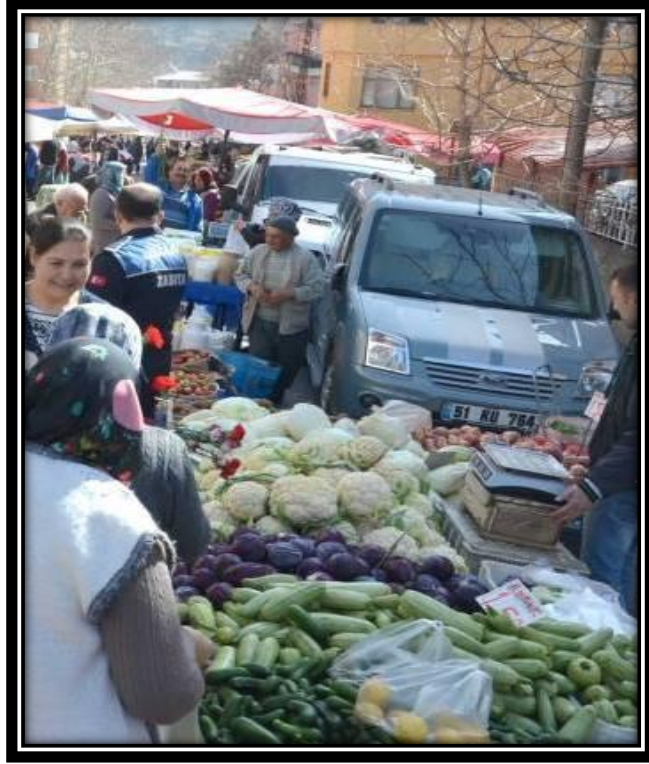
Sahadaki ticari faaliyetlerin genelini perakende ticaretin oluşturması, nüfusun az olması ve ihtiyaç duyulan bazı malların yakın merkezlerden temin edilmesiyle alakalıdır. Sahada çeşitli malların bir arada satıldığı dükkanlar yaygındır. Tek tip mal satan ve uzun vadeli ihtiyaçlara cevap veren işyerlerinin sayısı azdır. Büyük Şehirlerdeki iş ve ticaret sahasında görülen ihtisaslaşma ve gruplaşma olayı görülmemektedir. İş yerlerinde ihtisaslaşmanın olmaması, ülkemizdeki küçük Şehirlerin tipik özelliklerinden birisidir. Diğer bir özellikte tıpkı Pozantı Şehrinde olduğu gibi ticari faaliyetlerin bir ya da iki ana cadde üzerinde yoğunlaşmış olmasındır.

Fotoğraf 28: Pozantı Merkezi İş Sahası

Araştırma sahasında kırsal-kent ilişkisini ortaya koyan ve sahayı Şehirsel bir pazar yerleşmesi haline getiren haftalık pazarlar kurulmaktadır. Pazartesi (Zafer Mahallesi'nde) ve Cuma (İstiklal Mahallesi'nde) günleri kurulan haftalık pazarlarda ticari faaliyetler iki Şekilde sürdürülmektedir (Fotoğraf 29-30). İlki, kırsal yerleşmelerde üretilen tarım ürünlerinin toplanması, ilçe merkezindeki pazarlarda satılması Şeklinde gerçekleşirken; ikincisi de ilçede üretilmeyen gıda ve giyim gibi çeşitli sanayi ürünlerinin kırsal nüfusun kullanımına sunulmasıyla gerçekleşmektedir.

Pazarlarda günlük ihtiyacı karşılamaya yönelik mallar, ayakkabı, konfeksiyon, ev ve mutfak eşyalarının yanı sıra köylülerin ürettikleri sebze-meyve ve hayvansal ürünler de satışa sunulmaktadır. Pazarların çekim gücü köylerin mesafeleriyle ters orantılıdır. Yakın köylerden (Gökbez, Alpu, Yenikonacık, Belemedik, Akçatekir) katılım daha fazlayken, mesafe uzaklaştıkça katılım azalmaktadır. Ayrıca kışın ulaşım da karşılaşılan güçlükler ve şehir nüfusunun bu mevsimde nispeten az olması pazar hacmini düşürmektedir. Ancak yaz aylarında gelen yaylacılar nedeniyle pazar hacmi artmakta ve etki sahası genişlemektedir.

Fotoğraf 29: Zafer Mahallesi'nde Kurulan Pazartesi Pazarı

Fotoğraf 30: İstiklal Mahallesi'nde Kurulan Cuma Pazarı

Fotoğraf 31: Pazarlarda Satılan Yöresel Ürünler

3.1.2.3.5. Ulaşım Fonksiyonu

Pozanti'nın gelişmesini sağlayan ve yerleşmeye merkezîyet özelliği kazandıran önemli fonksiyonlardan birisi de ulaşım'dır. Genel olarak insan, eşya, bilgi, para ve hizmetlerin bir yerden başka yere erişmesi olarak tarif edilen ulaşım

(Tümertekin, Özgüç, 1997, s.589; Aktaran, Doğanay, 2006, s.85) Ticaret, sanayi, turizm gibi ekonomik faaliyet kollarının da gelişmesini sağlayan önemli etmenlerdendir.

İnsanlar, ilk zamanlar, coğrafyacıların “doğal yollar” adını verdikleri insanların ve hayvanların kolaylıkla yol alabildikleri alanlardan yararlanıyorlardı. İlk zamanlar insanlar avcılık yaparken hayvanların sık sık kullandıkları yolları izlemişler; zamanla bu yollar sürekli kullanılır hale gelmiştir. Kuşkusuz insanların hayvanların meydana getirdikleri yolları izlemeleri, onların gıda, su ve yakıt gibi temel ihtiyaçlarını çevreden sağlamaları amacıyla olmuştur. Daha sonraları, sınırlı da olsa, ticaret faaliyetlerinin başlaması, istilalar, savaşlar, yukarıda belirttiğimiz gibi öncelikle doğal yollardan yararlanarak uzak mesafelerle temas geçilmesine neden olmuştur (Tümertekin, 1976, s.297-298). Geçmişten günümüze kadar geçen sürede büyük bir gelişme gösteren ulaşımın coğrafi araştırmalarda önemi artmıştır.

İlkçağ ve belki de Prehistorik devrelerden bu yana kara ulaşım güzergahlarında, genel olarak vadiler, havzalar, oluklar, dağ geçitleri, bel noktaları ve boğazlar gibi ulaştırmayı kolaylaştırıcı yeryüzü şekilleri tercih edilmiştir. Bunların sosyal, kültürel ve ticari aktivite bakımından, önemli avantajları vardır. Dolayısıyla da vadi boyları, geçitler ve boğazlar çevrelerindeki stratejik önemi yüksek konumlarda bulunan yerleşmeler, daha çabuk gelişmişlerdir. Hatta belli bir zaman sürecinde ulaşımın gelişmesi ve onun teşvik ettiği ticari aktivitenin sonucu olarak bu yerleşmelerin kentleşme hızları artmıştır (Doğanay, Koca, 1998, s.2; Aktaran, Tuysuz, 2010, s.113-114). Yüksek Toros Dağları’nda kurulmuş olan araştırma sahasında da ulaşım, jeomorfolojik birimlerin etkisine bağlı olarak gelişme göstermiştir. Güneyde Toroslar daha ehemmiyetli bir münakale engelidir. Bu yüksek sıradağlar üzerinde geçitler nadirdir, çoğu dar ve derin boğazlar halindedir. Ancak Gülek Boğazı 1.160 metreye kadar iner, yolun darlığı ise bazı yerlerde 5,5 metre olup kenarlarında birkaç yüz metrelik dik kayalıklar yükselir (Fotoğraf 32). Demiryolu bu geçidi bırakarak Çacıt Vadisi’ni takip etmiştir (Selen, 1943, s.357).

Antik çağlardan günümüze kadar önemli bir geçit noktası olan Pozantı, Akdeniz Bölgesi ile İç Anadolu Bölgesi’ni birbirine bağlayan önemli yolların üzerinde bulunmaktadır. Tarihi İpek Yolu’nun içerisinden geçen ilçeye; Avrupalı

tarihçi, seyyah ve araştırmacılar “Kilikya Kapılarındaki Kaleler ve Geçitler” anlamına gelen “Pylea Cilicia” adını vermişlerdir. Podandos yani Pozantı’nın merkez kabul edildiği bu bölgede tarihin çok eski zamanlarından bu yana kullanılan ve doğal olan geçitler vardır. Bunlar; Gülek (Tekirbeli) Geçidi, Fındıklı-Kamışlı (Karydion) Geçidi, Belemelik’ten başlayıp Pozantı-Çiftehan-Ulukışla’ya kadar uzanan geçitlerdir. Bu geçitleri korumak için stratejik açıdan önemli olan yerlere Gülek Kalesi, Anahş Kalesi, Kamışlı Kalesi Kızkale ve Milvan Kalesi inşa edilmiştir. Geçitlerin en önemlisi Gülek Boğazı’dır. Tarsus Çayı’na dökülen Gülek Suyu’nun yan kollarından Gülek Boğazı Deresi vadisinin kuzeyde Tekir Geçidi’nin güneydeki Şekerpınarı ve Kadir Hanı mevkiinin 200 m. kadar güneyi ile Gülek Kasabası’nın kuzeydoğusundaki Sarışlıh mevki ve hanı arasındaki yaklaşık 11 km (10.875 m)’lik bölümüne “Gülek Boğazı” denir (Koca, Özdemir, Şahin, s.9). Yine İpek Yolu üzerinde yer alan ve tarihi açıdan önemi olan Akköprü; geçmiş zamanlarda ticari faaliyetlerin aktif olduğu dönemlerde, kervanların kullandığı işlek yol güzergahı üzerine kurulmuştur (Fotoğraf 33).

Fotoğraf 32: Gülek Boğazı

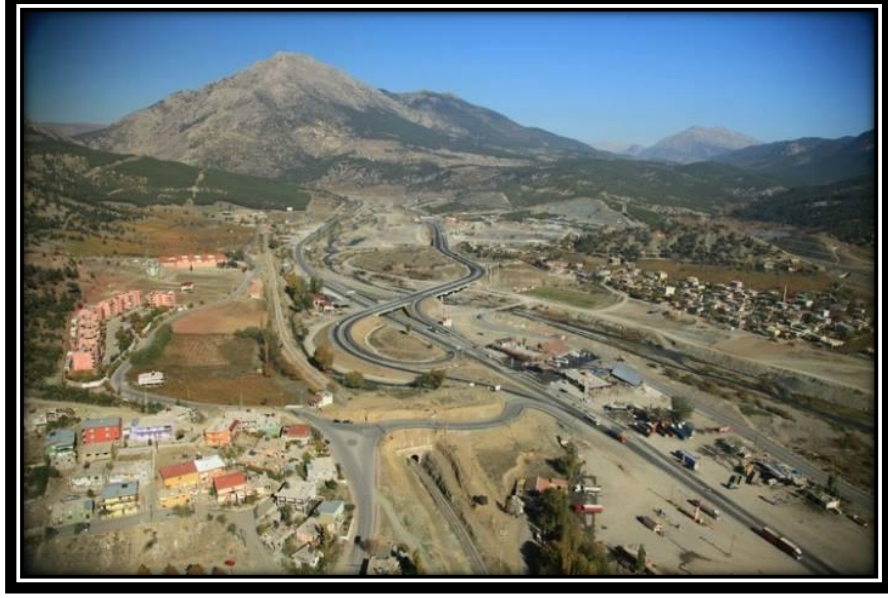

Fotoğraf 33: Tarihi Akköprü

Ulaşım açısından önemini halen korumakta olan şehirden, uluslararası D 750 karayolu geçmektedir. Bu yol Şekerpınarı köprüsünün Pozantı tarafından başlayıp, Tekir tepesine kadar uzanan 24 km. uzunluğunda bir yoldur. Eskiden yolun ilçe merkezinden geçen kısmı, fiziki altyapısı ve standardının çok düşük olması nedeniyle Çakıt Çayı'na paralel olarak yeniden yapılmıştır. İlçe çıkışında başlayıp Tekir tepesine kadar uzanan 14 km. uzunluğundaki yol, 1984 yılında trafiğe açılmıştır. Diğer bir karayolu Pozantı-Çamardı (Niğde) yoludur. 55 km. uzunluğunda olan bu yolun 27 km.si ilçe sınırları içerisindedir. Hayat Su fabrikasının bulunduğu yerden D750 karayoluna birleşen bu yol, ilçenin Niğde ile bağlantısını sağlamaktadır. Projeli ve yüksek standartta olan bu yolun bakım ve onarımı yapılarak yaz-kış trafiğe açık bulundurulmaktadır (TP, 1992, s.42-43).

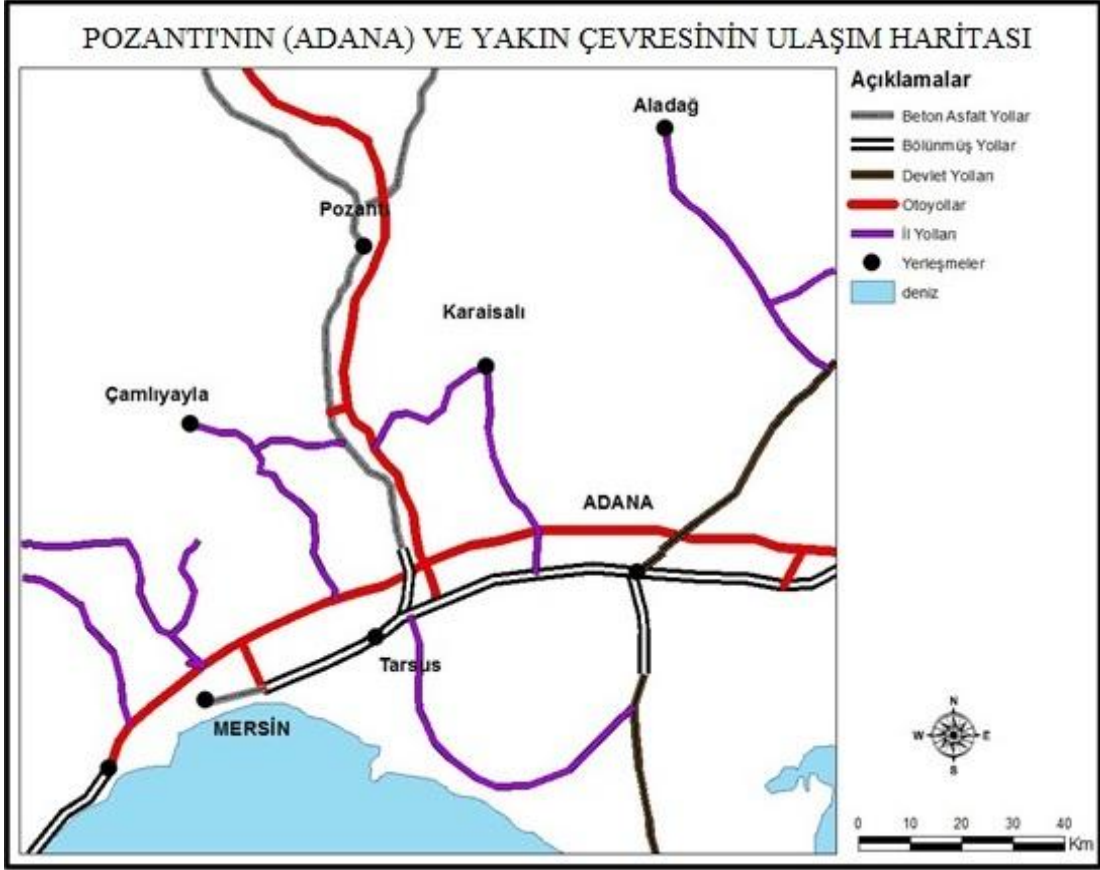
Araştırma sahasının ulaşım fonksiyonunu etkileyen güzergahlardan birisi de Konya-Ereğli-Ankara kavşağından başlayıp Pozantı'ya kadar devam eden 50 km.lik otoyoldur. Yolun sahadan geçen kısmı 18,5 km (16 km. otoyol, 2,5 km. bağlantı yolu)'dir. Yapımına 2000 yılında başlanan yol, 2010 yılında devlet yolu statüsünde trafiğe açılmıştır (Fotoğraf 34). Pozantı ve yakın çevre ekonomisine zarar vermemek için otobandan giriş-çıkış verilen tek otoyol projesi olmasına rağmen, bu önlem işe yaramamış ve D 750 karayolu üzerinde bulunan irili ufaklı dinlenme tesisleri, şalgam tezgahları, oto tamircileri vs. gibi işletmeler kapanmıştır. Bu durum yaklaşık 200

kişinin işsiz kalmasına neden olurken, ilçenin ekonomik yapısı % 30 oranında zarar görmüştür (Pozantı Belediyesi).

Fotoğraf 34: Yeni Yapılan Otoyoldan Bir Görünüm

Pozantı’da 16 köy ve 11 bağlı olmak üzere toplam 27 yerleşim yerine 117 km yol ile hizmet götürülmektedir. Beledik köyüne DDY tarafından ayrıca ulaşım sağlanmaktadır. İdari hizmet verdiği ilçe genelinde 506 km. orman yolu bulunmaktadır. Bu yolların her yıl orman idarelerince yıllık onarımları yapılmaktadır (www.pozanti.gov.tr). Pozantı, bu güzergahlar sayesinde çevresindeki şehirlerin birbirleriyle olan bağlantılarını sağlamaktadır. Sahada ulaşım yoğunluğunun en fazla olduğu yerler; Adana, Tarsus, Mersin ve Niğde’dir (Harita 17). Bahsi geçen merkezler ile diğer yerleşmeleri arasındaki ulaşım hizmetleri; ticari taksi, minibüs, otobüs ve özel vasıtalarla sağlanmaktadır.

Harita 17: Pozanti ve Çevresinin Ulaşım Haritası

İlk ulaşım şekli olan karayollarından sonra, sanayi devrimi ve sonrasında ağır sanayinin gelişmesiyle, buhar gücü demiryolları ulaşımında yeni bir dönem başlatmıştır. Böylece insanların ve büyük yüklerin taşınması daha kolay ve daha hızlı olmuştur. Demiryolları devletler için hem ticari, hem askeri hem de zamanla bunlara bağlı olarak siyasi bir güç olmuştur. Bu nedenlerden dolayı, demiryolu ulaşımına ve gelişimine önem ve hız verilmiştir. (Çağlıyan, Bozkurt Yıldız, 2013, s. 466). Türkiye'nin ilk demiryolu hattı, yapımına 1856 yılında başlanan ve 1866 yılında tamamlanan 130 km. uzunluğundaki İzmir-Aydın demiryolu hattıdır. İzmir-Turgutlu-Afyon hattı ile Manisa-Bandırma hattı da 1865 yılında tamamlanarak işletmeye açılmıştır. İstanbul-Edirne ve Kırklareli-Alpulu arasındaki 336 km.lik kısım da 1888 yılında bitirilerek işletmeye açılmış; böylece İstanbul, Avrupa demiryollarına bağlanmıştır.

Pozantı'yı da içerisinde alan İstanbul-Bağdat demiryolu hattı ise 1871 yılında başlamış ve 1940 yılında Nusaybin'e ulaşmıştır. İstanbul'dan başlayan demiryolu hattı Eskişehir'de iki kola ayrılmaktadır. Bir kol Ankara'ya diğer kol ise İç Batı Anadolu Eşiği depresyonlarını, yani Kütahya-Afyonkarahisar-Akşehir hattını izledikten sonra Konya üzerinden Toros Dağları'nın kuzey eteklerini izleyerek Ulukışla'ya kadar uzanmaktadır (Çağlıyan, Bozkurt Yıldız, 2013, s. 482). Toros Dağları, bölgedeki demiryolu ulaşımında etkili olan jeomorfolojik ünitelerdir. Demiryolu hattının Toros Dağları'nın kuzey eteklerinden geçmesinin nedeni, bu alanların eğimin en az olduğu yerlere karşılık gelmesidir. Rölyefin geçit vermediği yerlerde ise ulaşım tüneller ve köprülerle sağlanmaktadır. Pozantı bölgesinde (Ulukışla-Yenice) 19 adet tünel bulunmaktadır.

İstanbul-Bağdat demiryolu hattı 1909 yılında Akköprü'ye kadar gelmiş, 1910 yılında da Pozantı İstasyonu'nun yapımına başlanmıştır. . Pozantı İstasyonu, Adana 6. İşletme Müdürlüğüne bağlı, Adana, Ankara, Kayseri, Konya illeri ile bağlantılı önemli bir istasyondur. 1912 yılında tamamlanan bu istasyon, bu tarihten itibaren hizmete açılmıştır. Almanlar tarafından yapılan istasyon binasına ek olarak 1 adet Yol Kısımlı Şefliği binası, 25 lojman ve ticari eşya ambarı yükleme-boşaltma rampası da inşa edilmiştir (TP, 1992, s.39-41).

Fotoğraf 35: Pozantı'nın Yol Varlığı

Tablo 26: Pozantı’da Ulaşım Fonksiyonu ile İlgili Kurumlar ve İstihdam Durumları (2014)

Kurum Adı	Çalışan Sayısı	Kurum Adı	Çalışan Sayısı
PTT	9	Ticari Taksi	16
Türk Telekom	21	Şehir İçinde Çalışan Dolmuş	2
DDY	24	Şehir Dışında Çalışan Dolmuş	70
Karayolları Şefliği	55	Şehirlerarası Çalışan Kamyon	160
Şoförler ve Otomobilciler Odası	1	Toplam	358

Kaynak: Pozantı Şoförler Odası

Araştırma sahasında faal nüfusun (6.966) % 5’i ulaşım fonksiyonunda çalışmaktadır. Bu oran hizmet sektörü içerisinde değerlendirildiği zaman % 18,4’e çıkmaktadır. Bu orana göre ulaşım fonksiyonunun, hizmet fonksiyonu içerisinde üçüncü sırada yer aldığı görülmektedir. Şehrin varoluş sebeplerinden biri olan ulaşım fonksiyonunun üçüncü sırada yer alması yeni yapılan otoyolun olumsuz etkilerine bağlanabilir.

3.1.2.3.6. Turizm Fonksiyonu

Ülkemizde giderek artan şehirleşme ve yaşam koşulları, beraberinde turizm aktivitelerine katılımı, bir ihtiyaç haline getirmektedir. Bu nedenle, turizm bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de önemli bir sektör halini almıştır (Özdemir, 2006, s.35). Turizm sektöründe yapılan her türlü harcama, turizmden sağlanan gelir, ekonomide bir hareketlilik oluşturmakta ve bölge ekonomilerini olumlu yönde etkilemektedir (Çetin, 2010, s.181). Turizmin olumlu etkileri sadece ekonomi üzerine olmayıp, sosyal ve çevresel etkileri de bulunmaktadır. Turizmin bu olumlu etkilerinden dolayı her geçen gün önemi artmaktadır (Ballı, 2012, s.332-339). Turizmin ülkelere başlıca olumlu ekonomik etkileri; gelir yaratıcı, istihdam yaratıcı, bölgelerarası dengeli kalkınma, altyapı ve üstyapı yatırımları, ödemeler dengesi ve diğer ekonomik sektörlerle katkısı olarak sıralanabilir (Kozak, Akoğlan ve Kozak, 2011, s.79; Aktaran, Çetin, Aksoy, Karakuş, 2010, s.2). Turizmin ülkelere olumsuz ekonomik etkileri ise; dışalım eğilimindeki artış, yabancı işgücü gereksinimi, mevsimlik dalgalanma, enflasyonist baskı, turizme aşırı bağımlılık ve fırsat maliyeti

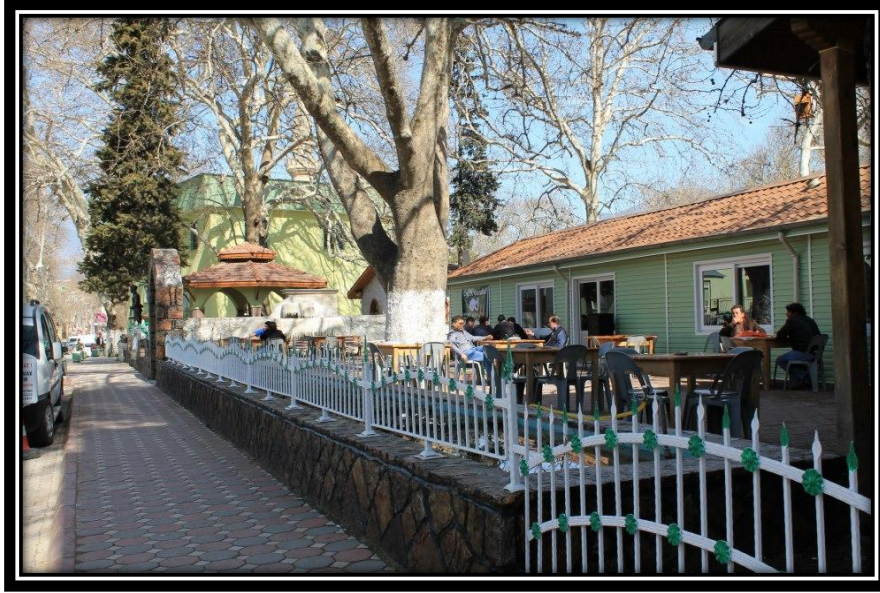
olarak görülmektedir (Kozak, Akoğlan ve Kozak, 2011, s.87; Aktaran, etin, Aksoy, Karakuş, 2010, s.3).

Tarihi İpek Yolu üzerinde kurulmuş olan Pozantı, tarih boyunca stratejik bir öneme sahip olmuştur. İlçe sınırları içerisinde bulunan Ahmet Cemal Paşa Cami ve eşmesi, Akköprü, Tren Garı ve Hangarı, Anahşa Kalesi, İbrahim Paşa Tabyaları, Kamışlı Köyü Kilise Kalıntıları, Gökbez Arkeoloji Alanı, Menemenci Köprüsü ve Fenese Harabeleri, Alman Kalıntıları ve Anıt Ağaçlar bu önemin en kalıcı örnekleridir. Ancak tarihi açıdan büyük öneme sahip olan bu eserler turizme çok büyük katkılar sağlamamaktadır. Adana'yı kuzeyden çevreleyen Toros Dağları ile sınırlanan ve 59.892 hektarlık bir orman alanına sahip olan ilçede daha çok, coğrafi çevre faktörlerine bağlı olarak; yayla turizmi, av, trekking, kampçılık, izcilik, sağlık, kanyon ve mağara turizmi için uygun alanlar ortaya çıkmıştır. Turizm açısından yapılan önemli faaliyetlerden biri de mahalli yönetimler tarafından tertip edilen yaz şenlikleri ve eğlencelerdir. (Pozantı Kurtuluş Günü ve Yaz Şenlikleri, Bürücek Yaylası Şenlikleri, Alpu-Kamışlı Köyü Yayla Şenlikleri, Yeni Konacık-Kırıntı Yaylası 30 Ağustos Şenlikleri gibi).

Doğal güzelliklerle iç içe olan ilçe merkezinde bulunan Akköprü ve mesire alanı (Fotoğraf 36), Kır Kahvesi (Fotoğraf 37), şehrin çeşitli yerlerinde yapılan park ve bahçeler, yürüyüş parkurları rekreasyonel açıdan oldukça önemlidir. Ayrıca, Pozantı'nın Adana ile ulaşımının kolay olması ve ilçe merkezinin Toros Dağları eteklerinde kurulması yayla turizminin gelişmesine de sebep olmuştur. Pozantı, ilçe merkezi olmasına rağmen yaz aylarında yayla merkezi olarak da kullanılmaktadır. Çünkü Pozantı'da yaşayan yerli halk evlerinin alt katlarını yaylaya gelenlere kiraya vermekte ve gelir elde etmektedir. Yaylalar, yerel halkın mikro-klimatik nedenlerle geleneksel olarak ilgi duyduğu ve yaz aylarında uzunca bir süre konakladığı kesimlerdir. Genellikle 600 m yükseklikten sonra başlayan yaylalar, gerek serinliği ve gerekse iğne yapraklı ağaçlardan oluşan ormanlarının sağladığı bol oksijenli havası ve görsel değerleri nedeniyle çok rağbet görmektedir. (Ballı, 2012, s.332-339). Pozantı yayla merkezi olmanın yanında yazın hafta sonları Adana'dan değişiklik için gelen yerli ziyaretçilere ev sahipliği yapmaktadır (Öcal, 2015, s.211).

Fotoğraf 36: Akköprü Mesire Alanı

Fotoğraf 37: Pozantı Çarşı Merkezi'nde Bulunan Aile Çay Bahçesi

Araştırma sahasını kateden karayolları güzergahında kurulan konaklama ve dinlenme tesisleri de günümüzde Pozantı ekonomisine önemli katkılar sağlamaktadır. Karayollarının farklı noktalarında, şehirlerarası yolcu taşımacılığı ve nakliyecilik yapan otobüs, kamyon ve tırlar için pek çok modern yiyecek-içecek, konaklama ve dinlenme tesisleri bulunmaktadır. Bu tesisler yerel işgücü için istihdam imkanları

sağlamaktadır. Erkekler bu tesislerde aşçı, servis elemanı, temizlik elemanı, market görevlisi, petrol istasyonlarında ise pompacı olarak çalışmaktadır. Günün 24 saatinde birçok aracın mola verdiği bu tesislerde günlük ortalama 20.000 kişilik ulaşım hareketi meydana gelmektedir. (Zaimoğlu ve ark, 2003, Aktaran, Ballı, 2012, s.28).

3.1.2.3.7. İnşaat Fonksiyonu

Şehirlerin ekonomik hayatında önemli bir yer tutan inşaat sektörü, tek başına şehir yapıcı bir fonksiyon değildir. Ancak diğer fonksiyonların gelişmesine eşlik eden bu faaliyet kolu, şehirlerin gelişimlerinin açıklanması bakımından önem taşır. Hemen hiçbir şehirde hakim fonksiyon durumunda olmayan inşaat sektörü, yapılaşmanın hızlı bir süreç içerisinde bulunduğu yerleşmelerde bu fonksiyonda çalışanların oranının yükseldiği dikkati çeker (Tümertekin, 1973, s.51; Aktaran, Doğanay, 2006, s.97).

Pozantı'da inşaat sektöründe çalışanların sayısı 142 kişi olup, bu miktar hizmet sektöründe çalışanların % 7,3'lük kısmını oluşturmaktadır. Şehirde inşaat fonksiyonunun gelişmesini nüfus artışından ziyade, nüfusun sosyal, kültürel ve ekonomik yapısında meydana gelen iyileşmelere bağlıdır. Daha sağlıklı ve konforlu evlerde yaşama isteği, çekirdek aile tipinin yaygınlaşması, yaylacılık faaliyetleri gibi olaylar sonucu konut ihtiyacının artması inşaat faaliyetlerinin de artmasına neden olmuştur. Son yıllarda ilçede toplu konut yapımı artmakla birlikte, konut ihtiyacını karşılamak için yerleşmenin batısı imara açılmıştır. İnşaat faaliyetleri büyük ölçüde insan gücüne dayalı ve basit bir şekilde sürdürülmektedir.

Fotoğraf 38: Pozantı’da İnşaat Halindeki Toplu Konutlardan Bir Görünüm

3.1.3. Pozantı’da Fonksiyonel Arazi Kullanımı

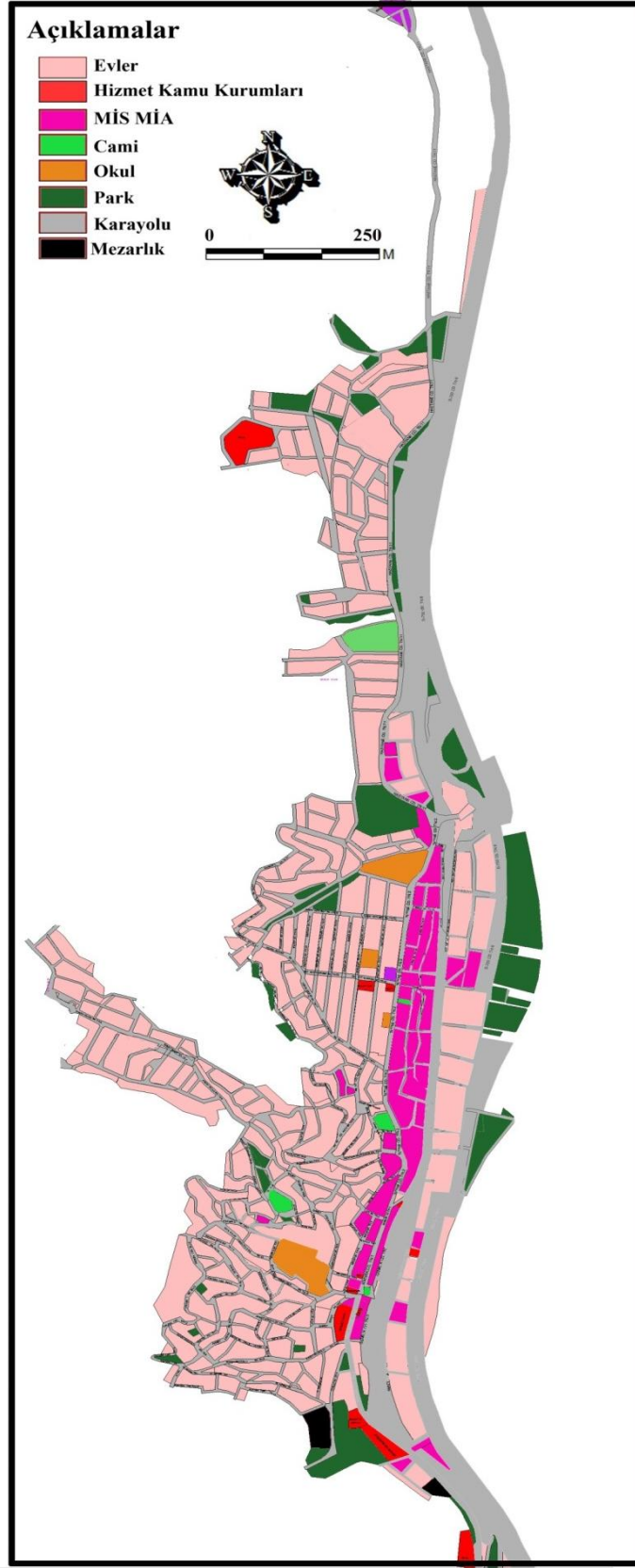
Şehir ve kır yerleşmelerinin tasnif edilmesinde kullanılan kriterlerden birisi de planlamadır. Mekandan en iyi şekilde yararlanmayı amaç edinen planlar, şehrin gelecekteki gelişimini de ana hatlarıyla gösterir. Bu planlarda ne kadar araziye ihtiyaç duyulacağı şehrin nüfus özelliklerine, ekonomik yapısına ve toplumsal etkinliklerin yoğunluğuna bağlıdır. Şehir içi arazi kullanımındaki farklı özellikler, yerleşmenin şehirleşme sürecini belirlemede de önem taşır. Çünkü her şehrsel fonksiyon gelecekteki gelişme yönüne ve büyüklüğüne göre belirli miktarda şehrsel toprağa gereksinim duyar. Ülkemizin küçük şehirlerinde arazi kullanışı, bütün fonksiyonların genellikle merkezi bir sahada yoğunlaştığı iş ve ticaret merkezi ile konut sahası olmak üzere iki kullanım alanı ile sınırlı kalmaktadır (Doğanay, 2006, s.111). İnceleme sahamızda da bu durumu görmek mümkündür.

Pozantı’nın arazi kullanımına geçmeden önce bahsetmemiz gereken birkaç husus vardır. Aşağıda verilen “Şehir İçi Arazi Kullanım Haritası” ile yukarıda kullanılan haritalar (Lokasyon, Topografya, Hidrografya vs.) arasında bazı farklılıklar bulunmaktadır. Şehir İçi Arazi Kullanım Haritası, Pozantı Belediyesi’nden alınan İmar Planı’na göre çizilirken; İmar Planı’nda mahalle sınırlarının tam olarak belirlenememesinden dolayı Pozantı ile ilgili diğer haritalar ve yerleşim alanı Google Earth yardımıyla çizilmiş ve hesaplanmıştır. Ayrıca Revizyon

Planı'nda ilçe ile ilgili yeterli açıklamalar olmadığı için de bu başlık altında anlatılacak olaylar rakamsal verilere dayandırılmamaktadır.

Pozantı ilçe merkezinin Google Earth yardımıyla hesaplanan yerleşme sınırı yaklaşık olarak 204 ha olup, bu arazinin büyük bir kısmını konut alanları oluşturmaktadır (Harita 18). 4 mahalleden oluşan yerleşmede Cumhuriyet Mahallesi yerleşme çekirdeğini oluşturmuştur. Demiryolu ulaşımın etkisiyle yerleşim yeri olarak seçilen bu mahallede cami, çeşme, çarşı gibi belirli yapıların etrafında toplanmış olan konutlar nüfus artışına bağlı olarak batıya doğru genişlemeye başlamıştır. Morfolojik birimler nedeniyle doğu-batı yönünde uzanmaya devam edemeyen yerleşmenin, yönü kuzeye dönmüştür. Bu durum Zafer Mahallesi'nin gelişmesine neden olmuştur. İstiklal ve Cumhuriyet mahallelerinde konutların plansız bir şekilde dağıldığı, cadde ve sokakların düzensiz olduğu görülürken, Zafer Mahallesi'nde ise konutların daha planlı, cadde ve sokakların da daha düzenli olduğu görülmektedir. Bununla birlikte bütün mahallelerde, merkezden çevreye doğru gidildikçe konut yoğunluğu ve kat sayısı azalmaktadır. Ayrıca eski-yeni konutlar birbirine karışmış vaziyettedir. Bu durumun önlenmesi için kentsel dönüşümle birlikte çok katlı modern binaların arttırılması gerekir.

Pozantı'da fonksiyonel kullanım alanlarından birini de iş ve ticaret sahaları oluşturmaktadır. Büyük şehirlerde merkezi iş alanı, küçük şehirlerde çarşı olarak adlandırılan bu saha, yüksek bir yoğunluğa sahiptir. Pozantı gibi tek merkezli küçük şehirlerde iş ve ticaret alanları, birkaç ana cadde ile bu caddeleri birbirine bağlayan ara sokaklar üzerinde toplanma eğilimi gösterir. Ticaret alanlarının şekillenmesinde şehrin büyüklüğü, ekonomik yapısı ve etki sahasındaki nüfusun nitelikleri en önemli etkenlerdir. Kuzey-güney doğrultuda uzanan Atatürk Caddesi, ticaret faaliyetlerinin en yoğun olduğu merkezi saha konumundadır. Bu cadde geçmişten günümüze kadar Pozantı şehrinin en yoğun ve en önemli ticaret sahası olmuştur. Genellikle çok katlı binaların bulunduğu caddede, alt katlar iş yeri üst katlar ise konut alanı olarak kullanılmaktadır. Atatürk Caddesi'nin devamı olan İnönü Caddesi de yine iş alanlarının olduğu önemli bir cadedir. Ticarethanelerin yoğunlaştığı bu caddelerde aynı zamanda resmi binalar, bankalar ve sosyal tesisler de bulunmaktadır. Bu durum küçük ve orta büyüklükteki şehirlerde iş ve ticaret alanları ile diğer fonksiyon alanlarının karışmasına tipik bir örnektir.

Harita 18: Pozantı'nın Şehir İçi Arazi Kullanım Haritası

Genel itibariyle bakıldığı zaman da sahadaki konutların, nüfusun ve yerleşme planının şehir yerleşmelerinin karakteristik özelliklerini göstermekte olduğu görülmektedir. Ancak sahada dikey gelişimden ziyade yatay gelişimin yoğun olduğu görülür. Bu nedenle büyük şehirlerde olduğu gibi burada km²'ye fazla nüfus ve konut düşmemektedir.

3.1.4. Pozantı'nın Fonksiyonel Sınıflandırmadaki Yeri

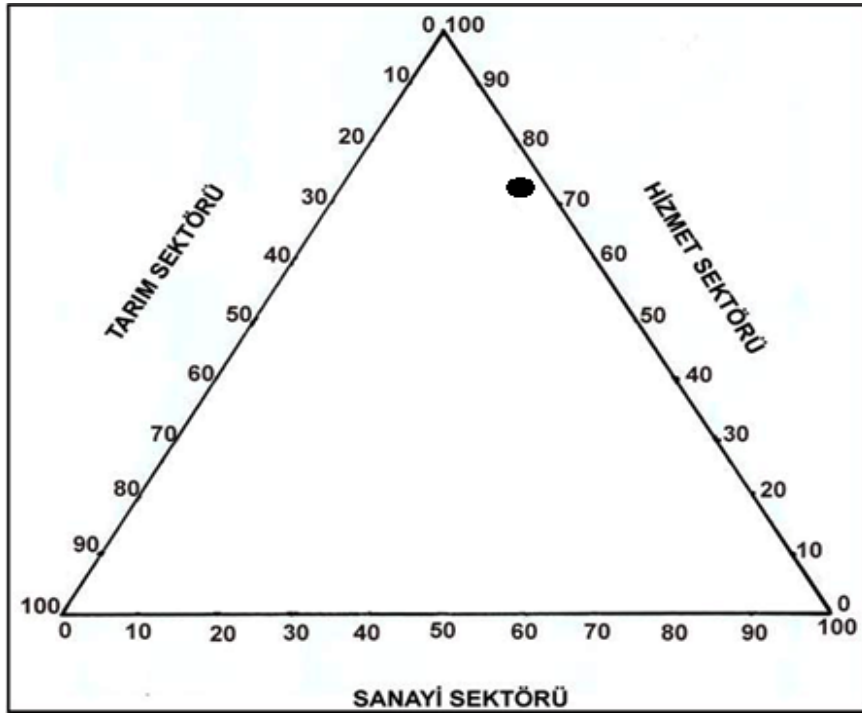
Genelde ekip-dikme şeklindeki bir tarımsal ekonomik yapıya sahip kır yerleşmeleri ile çok çeşitli ekonomik faaliyetlerin bir arada yürütüldüğü şehir yerleşmelerinin ayırt edilmesi hususunda farklı kriterler dikkate alınmaktadır. Kır ve şehir ayrımında olduğu gibi şehirlerin kendi içindeki tasnifi esnasında da kullanılan kriterlerin içeriğinde, ülkelerin koşullarına göre bazı değişiklikler gözlenmektedir (Göney, 1984, s.139, Aktaran, Deniz, 2002, s.198). Yerleşmeleri kır ve şehir olarak ikiye ayıran ve üzerinde çok durulan belirleyicilerden en önemlisi nüfus kriteridir (Tanoğlu, 1994, s.68, Aktaran, Bulut, 1998, s.93). Bazı coğrafyacılara bu kriteri 10.000 olarak düşünmüşlerdir (Tümertekin, Emiroğlu, Darkot, Doğanay). Bu bakımdan Pozantı ilçe merkezi, 2014 yılında yapılan sayımında 10.066 kişilik nüfusu ile şehir yerleşmesi olarak nitelendirilmekle birlikte, nüfus büyüklüğü itibariyle de "Küçük Şehirler" grubuna dahil edilebilir.

Kır-şehir ayrımında ve şehir sınıflandırılmasında nüfus kriteri tek başına yeterli olmadığı için başka kriterlere de başvurmak gerekir. Bunlardan en önemlisi ekonomik fonksiyon kriteridir. Herhangi bir yerleşmede yaşayanlar, içinde faal nüfusun tamamı yahut büyük bir kısmı, hiç değilse yarısından fazlası, geçimini topraktan sağlıyorsa o yerleşme noktası bir kırsal yerleşmedir. Eğer, tarım faal nüfusun geçim kaynakları arasında yer tutmuyorsa yahut hiç değilse yarısından az bir oranda kalıyorsa, bu yerleşme noktası kentsel bir yerleşme, şehir veya kasabadır (Darkot, 1967, s.3; Aktaran, Deniz, 2002, s. 199). Ekonomik fonksiyonlar dikkate alındığında Pozantı'da tarımın fazla bir yer tutmadığı görülmektedir. Faal nüfusun % 3'ü tarım, % 24'ü sanayi ve % 73'ü hizmet sektöründe çalışmaktadır (Tablo 27). Bu oranlara göre Pozantı, hizmet fonksiyonunun geliştiği bir şehir özelliği göstermektedir (Grafik 10). Bütün şehirlerde olduğu gibi burada da bir fonksiyon diğerlerine oranla fazla gelişmiştir. Pozantı'da bu fonksiyon yönetim fonksiyonudur.

Her ne kadar bu fonksiyon ilk sırada yer alsada Pozantı'nın varlığını ve ortaya çıkışını sağlayan temel fonksiyon ulaşımdır.

Tablo 27: Pozantı'da İktisaden Faal Nüfusun Sektörel Dağılımı

Fonksiyon	Tarım	Sanayi	Hizmet	Toplam
Faal Nüfus	74	621	1.904	2.599
%	2,8	23,5	73,7	100

Grafik 10: Pozantı'da İktisaden Faal Nüfusun Sektörel Dağılım Grafığı

Bir şehrin büyüklüğü ve önemi, genellikle onun etki sahasının genişliği ile doğru orantılıdır. Çünkü şehirler, birçok açıdan etki sahasındaki yerleşmelerin merkezi durumundadırlar. Şehir yerleşmelerinin merkeziyet gücü de büyük ölçüde, buralarda toplanmış olan fonksiyonların çokluğuna ve çeşitliliğine bağlıdır (Gottmann, 1976, s.5-6, Aktaran, Doğanay, 2006, s.123). Bu fonksiyonlar ne kadar çok uzaklara ulaşırsa, şehrin merkeziyet gücü de o kadar artar. Bir merkezi yer ve

onun etki sahası, fonksiyonel bir birlik teşkil etmektedir. Pozantı şehrinin etki sahası da bünyesindeki fonksiyonlara bağlı olarak gelişmiştir. Ayrıca bu fonksiyonlar sadece Pozantı'ya bağlı yerleşmeleri değil, yakın çevresindeki illeri ve ilçeleri de etkilemektedir.

SORUNLAR ve ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Pozantı'nın çevreye uyumlu, dengeli ve düzenli bir şekilde kentsel gelişimine engel olan çeşitli doğal ve beşeri sorunlar bulunmaktadır. Doğal sorunların başında Pozantı'nın kuruluş yeri gelmektedir. Çünkü coğrafi mekan, yerleşmelerin zaman içinde göstereceği büyüme ve gelişmeyi şekillendiren önemli bir unsurdur. Ovada kurulan yerleşmeler etrafına doğru dairesel bir şekilde gelişme gösterirken, yamaç ve vadi yerleşmeleri boyuna ya da parçalı bir şekilde gelişir.

Pozantı, lokasyonu bakımından depresyonda kurulduğundan dolayı doğal faktörlerin sınırlandırıcı etkisine bağlı olarak yerleşme gelişimi başlangıçta kuzey-güney yönünde gerçekleşmiştir. Sahada yerleşmeyi sınırlandıran doğal faktörlerden biri de ilçe merkezinden geçen Çakıt Çayı'dır. Pozantı'nın doğu yakası Çakıt Çayı ve yollarla sınırlandırılmıştır. Bu durum aslında yerleşmeye daha müsait olan mekanın rasyonel kullanımını engellemiştir. Araştırma sahasında doğal faktörlere bağlı olarak şekillenen beşeri faktörler de yerleşmeyi sınırlandıran önemli etkenlerdendir. Beşeri faktörlerin başında ulaşım gelmektedir. Yerleşmeye en müsait olan yerlerin karayolları ve demiryolu tarafından işgal edilmiş olması, bu yolların yakın çevresinde iskanın sınırlanmasına neden olmuştur. Yerleşme gelişimi geçmişten günümüze kadar plansız bir şekilde devam ettiği için Pozantı şehri, çarpık kentleşme sorunu ile karşı karşıyadır. Plansız yerleşme şehir içinde görüntü kirliliğine neden olmaktadır. söz konusu durumun çözümü için kentsel dönüşümle birlikte çok katlı binaların yapımına hız verilmeli; şehir görünümüne uygun yollar, kaldırım, park-bahçe, site gibi modern yapılar inşa edilmelidir.

Sahada tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin önemi oldukça azalmıştır. Şehirlerin gelişmişlik kriterlerinde tarım ve hayvancılığın daha az etkili olduğu savunulsa da Pozantı gibi küçük şehirlerde tarımsal üretim yerel ekonomik yelpazede tamamlayıcı bir rol oynayabilirdi. Tarım ve hayvancılık için ayrılan sahaların yetersizliği, Pozantı şehrinin daha çok hizmetler sektörüne bağlı olarak gelişmesine neden olmuştur. Hizmetler sektörü içerisinde en önemli fonksiyonlardan biri ulaşım fonksiyonudur. Ancak şehrin dışından geçen otobanın ulaşımına açılması ile birlikte ulaşımına bağlı olarak gelişen ekonomik faaliyetler de sektöre uğramış; alışveriş,

konaklama, tamir, yedek parça vb. ticari faaliyetlerin büyük oranda azalmasına sebep olmuştur. Yol boyunca bulunan işletmeler bazıları kapanmış ve birçok kişi işsiz kalmıştır. Şehrin gelişimi için olumsuz bir diğer durum da sanayi fonksiyonlarının yetersiz olmasıdır. Su fabrikaları, taşa toprağa dayalı sanayi kolları ve maden ocakları şehir istihdamına yeteri kadar katkı sağlayamamaktadır.

Tüm bunlar göz önüne alındığında Pozantı'nın geleceği için başta yerel yönetim olmak üzere sivil toplum kuruluşları ve halkın üzerinde durması gereken öncelikli fonksiyon turizm sektörü olarak görülmektedir. Serin havası, temiz suyu, doğal peyzajı ve tarihi arka planı ile geçmişten günümüze kadar önemini koruyan bir saha olmuştur. Özellikle yaylacılık faaliyetleri turizmin bel kemiğini oluşturmaktadır. Bu faaliyetlerin devamı için, yayla alanları koruma altına alınmalı, orman örtüsüne zarar verecek faaliyetlere engel olunmalı, çevreye uygun ve kontrollü yapılaşma yolu seçilmelidir. Bunun yanında, yaylacılık faaliyetlerinden elde edilecek kazançlar için var olan sosyal tesislerin eksiklikleri giderilip, kullanıma hazır hale getirilmesi gereklidir.

Çalışma sahasında alternatif turizm etkinliklerine ilişkin projeler (Kayak, kar turizmi doğa yürüyüşü ve tırmanma) bir an önce sahada uygulanır hale getirilmelidir. Konumu itibariyle Adana ve Mersin gibi yakın kentlere olan ulaşım kolaylığından da yararlanılarak ziyaretçilerin bölgeye hafta sonları ya da günübirlik ziyaret etme imkanlarını sağlayacak altyapının oluşturulması gereklidir. Çiftehan Kaplıcaları'na oldukça yakın olan araştırma sahasının jeotermal kaynak potansiyeli araştırılmalı ve termal turizm için uygun şekilde yapılandırılmalıdır. Nitekim Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın 2023 turizm stratejisinde termal turizm teşvik edilmekte ve yatırımlar desteklenmektedir (Çetin, 2010, s.136).

Ayrıca Pozantı Meslek Yüksekokulu, şehrin gelişiminde yeteri kadar etkin değildir. Bu durumun ortaya çıkmasının nedenleri arasında sosyal yapı ve konaklama yetersizliği öne çıkmıştır. Sorunun çözümüne ilişkin barınma imkanlarının artırılması gereklidir.

SONUÇ

Akdeniz Bölgesi'nin Adana Bölümü'nde Bolkar ve Aladağları birbirinden ayıran graben sahasına karşılık gelen Pozantı şehri, Toros Dağları arasında Akdeniz'in İç Anadolu'ya bağlandığı en önemli geçitlerden biri olan Gülek Boğazı üzerinde yer almaktadır. Eski dönemlerden itibaren ulaşım için kullanılan yol üzerinde bulunan Pozantı, tarihin en eski imparatorluklarına ev sahipliği yapmıştır. Hititler, Persler, Abbasi ve Osmanlı bu büyük medeniyetlerden bazılarıdır. Cumhuriyet Dönemi öncesi ve sonrasında da bu bölge ulaşım açısından stratejik bir yer olarak görülmüştür. Osmanlı'nın son dönemlerinde Bağdat'a ulaşan iki demiryolundan biri yine buradan geçmektedir. Bunun yanı sıra karayolu ulaşımı açısından da önemli bir konuma sahiptir. Günümüzde Pozantı şehri, tarihi yerleşim yerine yakın bir alanda kurulmuş olan yeni bir yerleşim merkezidir. Yeni olmasına rağmen Cumhuriyet'ten günümüze kadar geçen sürede, gelişen fonksiyonları ve 10.000'i aşan nüfusuyla küçük ölçekli bir şehir merkezi haline geldiği görülmektedir. Ancak son yıllarda nüfusun azalma eğilimine girdiği ve bazı fonksiyonların öneminin değer kaybettiği de bir gerçektir.

Pozantı'yı bir cumhuriyet şehri olarak adlandırılabiliriz. Bu tanıımı yapmamızın en önemli nedeni olarak cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren Pozantı'nın varlığından söz edebiliyor olmamızdır. Tarihi öneminin yanı sıra, konumu itibarıyla da önemli bir noktada bulunmaktadır. Günümüzde İç Anadolu'dan Akdeniz'e giden yollar buradan geçmektedir. Her gün yüzlerce aracın geçtiği Pozantı şehri aynı zamanda yolcu taşımacılığı ve ticaretinde geçiş noktasını oluşturmaktadır. Güneyin nemli iklimi ile kuzeyindeki karasal iklimin arasında kalan Pozantı şehri aynı zamanda iklimin uygunluğu açısından da önemli bir yerleşim sahasıdır. Bu özelliklerine rağmen Pozantı günümüzde şehrsel açıdan istenilen düzeye ulaşamamıştır. Bunun nedeni şehirlerin gelişiminde itici rolü olan sanayileşme istenilen düzeye gelmemiş, bunun yanında tarımsal üretim de yetersiz kalmıştır. Gelişimin sadece yol boyu ticareti ve yetersiz turizm faaliyetlerine endeksli olması Pozantı şehrinin gelişiminin belli bir noktada tıkanmasına neden olmuştur.

Günümüzde Pozantı'da göç önemli bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Son sayım yılı verileri incelendiğinde nüfusunun % 10'luk bir kısmının göç ettiğini buna karşılık %5'lik bir göç aldığını görmekteyiz. Ortaya çıkan nüfus kaybı, şehrin büyüme dinamiklerinden yeteri kadar faydalanmasını engellemektedir. Göç tüm sosyal ve ekonomik yapıyı köklü şekilde etkileyen önemli bir olaydır. Şehre gelen nüfus sayısı ile birlikte şehirde yeni bir kültür, yeni yaşam biçimi ve yeni ekonomik faaliyetler de meydana gelmektedir. Bu göç alış verişine nedeni olarak şehri taşıyacak ve gelişimine yön verecek ekonomik faaliyetlerin eksikliğini gösterebiliriz.

KAYNAKÇA

- Adana Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, (2011), “İl Çevre Durum Raporu” Adana.
- Adana Valiliği (2004), “Adana Valiliği Pozantı İlçe Gelişme Planı (PİGEP),” Adana Valiliği Yayınları Planı I, Adana.
- Adana Valiliği (2007), “Adana İlçeleri Kültür Envanterleri I,” Adana Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma bölge Müdürlüğü Envanterleri Dizisi, II, Sayfa: 60-61.
- Adana Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğü, “Adana’da Cumhuriyet Öncesi ve Cumhuriyet Dönemi Eğitimi” Adana.
- Akbulut, G. (2010), “Siyasi Coğrafya Açısından Türkiye’de Demiryolu Ulaşımı, Anı Yayıncılık, Ankara.
- Akçura, T. (1971), “Türkiye’de Şehirleşme ve Bazı Şehir Örnekleri,” Türkiye Coğ. ve Sos. Araştırmalar İçinde, Sayfa: 187-228, İstanbul.
- Akdemir, İ. O. (1995), “A. G. Wilson’a Göre Kentsel ve Bölgesel Nüfus Modelleri,” F. Ü. Sos. Bilimler Enst. Coğrafya Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.
- Akdemir, İ. O. (2004), “Gölbaşı İlçesi’nin (Adıyaman) Beşeri ve İktisadi Coğrafyası,” F. Ü. Sos. Bilimler Enst. Coğrafya Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Elazığ.
- Akduman, L. (1995), Pozantı-Tarsus Otoyolu Çamalan Bölgesinin Jeotektonik İncelemesi, Ç. Ü. Fen Bilimler Enst. Adana.
- Akgür, Z. Ç. (1997), “Türkiye’de Kırsal Kesimden Kente Göç ve Bölgelerarası Dengesizlik (1970-1993), T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.
- Akkayan, T. (1971), “İller Arası Göçler,” İ.Ü. sosyal Antropoloji ve Etnoloji Dergisi Sayı: 1, Sayfa: 59-87, İstanbul.
- Akman, Y. (1995), “Türkiye Orman Vejetasyonu,” A. Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi, Ankara.

- Akpınar, E. (2007), “Şiran İlçesi’nin Coğrafyası,” Pegem Yayıncılık, Ankara.
- Aksakal, T. (1998), “Tatvan’ın İklimi,” Harran Üniversitesi Sos. Bilimler Enst. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Şanlıurfa.
- Aktan, R. (1978), “Türkiye İktisadı,” A. Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları No: 425, Ankara.
- Akyol, İ. H. (1944), “Türkiye’de Basınç, Rüzgarlar ve Yağış Rejimi,” Türk Coğrafya Dergisi, Sayı: 5-6, İstanbul.
- Akyol, İ. H. (1947), “Türkiye’de Akarsu Sistemleri ve Rejimleri,” Türk Coğrafya Dergisi, Sayı: 9-10, İstanbul.
- Alaçık, N. ve Erkal, T. (1979), “Bölge Planlamasında Jeomorfoloji ve Köykentler,” Jeomorfoloji Dergisi, Sayı: 8, Sayfa: 85-104, Ankara.
- Alagöz, C. (1944), “Coğrafya Gözüyle Hatay” Ankara Üniversitesi D.T.C.F. Dergisi, Türk Tarih Kurumu Basım Evi, Ankara.
- Alagöz, C. (1993). “Türkiye’de Yaylacılık Araştırmaları,” A. Ü. Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi, Türkiye Coğrafya Dergisi, Ankara Üniversitesi Basım Evi, 43, Ankara.
- Alan, İ. Şahin, Ş. Kop, A. Bakırhan, B. ve Böke, N. (2011), “Belemedik Tektonik Penceresi ve Civarının Tektono-Stratigrafik Özellikleri,” MTA Dergisi, Sayı: 143, Sayfa: 13-35.
- Altınbilek, M. S. (1990), “Üzümlü’de (Erzincan) Nüfus, Yerleşme ve Ekonomik Faaliyetler,” F. Ü. Sos. Bilimler Enst. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.
- Ardel, A. (1945), “İnsan, Hava ve İklim, Beşinci Üniversite Haftası: Van,” İ. Ü. Neşriyatı No: 241, İstanbul.
- Ardel, A. (1945), “Van Gölü Bölgesi’nin Coğrafi Yapısı, Beşinci Üniversite Haftası: Van,” İ. Ü. Neşriyat No: 241, Sayfa: 91-112, İstanbul.
- Ardel, A. (1947), “Üç Senelik Ortalamalara Göre Van Gölü’nün Mevsimlik Değişiklikleri,” Türk Coğrafya Dergisi Sayı: 9-10, Sayfa: 126-131, Ankara.

- Ardel, A. Kurter, A. ve Dönmez, Y. (1969), “Klimatoloji Tatbikatı,” İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 1123, Edebiyat Fakültesi Coğrafya Enstitüsü Yayınları No: 40, İstanbul.
- Ardos, M. (1984), “Türkiye Ovalarının Jeomorfolojisi,” Cilt 1, İ. Ü. Yayınları No: 3263, Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 3199, İstanbul.
- Arınç, K. (1995), “Geçmişteki Önemi Azalmış Kent Yerleşmelerine Bir Örnek: Bitlis,” Doğu Coğrafya Dergisi Sayı: 1, Sayfa: 67-96, Erzurum.
- Arınç, K. (2000), “Ulaşım Coğrafyası Bakımından Bir İnceleme: Rahva Düzlüğü ve Çevresi,” Doğu Coğrafya Dergisi, Sayı: 3 Sayfa: 25-46, Konya.
- Arınç, K. (2001), “Tatvan Şehri,” Atatürk Üni. Yayınları No: 925, Fen-Edebiyat Fakültesi yayınları No: 99, Araştırma Serisi No: 70, Erzurum.
- Arlı, A. (2005), “Cumhuriyet Döneminde Türkiye’de Şehirleşme ve Gecekondu Araştırmaları,” Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, Sayı: 3 (6), Sayfa: 283-352.
- Atalay, İ. (1982), “Toprak Coğrafyası” Ege Üni. Sos. Bilimler Fakültesi Yayın, No: 8, İzmir.
- Atalay, İ. (1983), “Türkiye Vejetasyon Coğrafyasına Giriş” Ege Üni. Sos. Bilimler Fakültesi Yayını, No: 19, İzmir.
- Atalay, İ. (1986), “Uygulamalı Hidrografya,” Ege Üni. Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 38, İzmir.
- Atalay, İ. (1987), “Türkiye Jeomorfolojisine Giriş,” Ege Üni. Edebiyat Fakültesi Yayın No: 9 (2. Baskı), İzmir.
- Atalay, İ. (1994), “Türkiye’de Vejetasyon Coğrafyası,” İzmir.
- Atalay, İ. ve Mortan, K. (2003), “Türkiye Bölgesel Coğrafyası,” İnkılap Kitabevi, İstanbul.

- Ateşmen, M. (1968), "Tatvan'ın Beşeri Coğrafya Etüdü," İ.Ü. Coğrafya Enst. Lisans Tezi, İstanbul.
- Avcı, S. (1992), "Bayburt İlinde Nüfusun Gelişimi ve Dağılışı," Türk Coğrafya Dergisi, Sayı: 27, Sayfa: 177-189, İstanbul,
- Avcı, S. (1993), "Türkiye'de Şehir ve Şehirli Nüfusun Dağılışı," Türk Coğrafya Dergisi 28, Sayfa: 249-269.
- Avcı, S. (1998), "Filyos Çayı Havzasında (Karabük-Filyos Arası) Mekansal Sorunlar ve Bazı Çözüm Önerileri," Türk Coğrafya Dergisi, Sayı: 33, Sayfa: 447-487, İstanbul.
- Ayhan, A. (1987), "Kozan-Elmadağı (Adana İli) Arasının Jeoloji (Doğu Toroslar-Türkiye). İ. Ü. Fen Bilimleri Enst. Jeoloji Mühendisliği Anabilim Dalı, Doktora Tezi, İstanbul.
- Bahadır, M. ve Emet, K. (2010), "Türkiye'de Ana İklim Tiplerini Karakterize Eden belli Başlı Ağaç Türlerinin CBS ile Analizi," TÜBAV Bilim Dergisi, Cilt: 3, Sayı: 1, Sayfa: 94-105.
- Ballı, E. (2012), "Şehirlerarası Karayollarındaki Dinlenme Tesislerinin Bölge Ekonomisine Etkileri: Pozantı Örneği," Ekonomi Bilimleri Dergisi, Cilt No: 2, ISSN: 1309-8020 (Online), Sayfa: 25-33.
- Başbüyük, A. (2005), "Doğu Anadolu Bölgesinde Ortalama Hanehalkı Büyüklüklerinin Dağılışı," Doğu Coğrafya Dergisi, Sayı: 13, Sayfa: 273-290.
- Başbüyük, A. (2006), "Demiryoluna Bağlı Olarak Kurulan Bir İlçe Merkezi: İliç (Erzincan)," Doğu Coğrafya Dergisi, Sayı: 15, Sayfa: 252-271.
- Başkaya, Z. (2011), "Gölpazarı'nın Kuruluşu, Gelişmesi ve Fonksiyonel Özellikleri," Doğu Coğrafya Dergisi, Cilt: 16, Sayı: 25, Sayfa: 133-161.
- Bayer Altın, T. (2008), "Ecemiş Çayı Vadi Oluğunda Polislik Topografya Şekilleri, Türk Coğrafyası Dergisi, Sayı: 50, Sayfa: 21-36, İstanbul.

- Baykal, F. (1989), "Salihli Kent Coğrafyası," Salihli Belediyesi Kültür Yayınları: 2, Karınca Matbaacılık ve Tic. Ort. İzmir.
- Bayraktar, E. (2006), "Gecekondular ve Kentsel Yenileme," Ekonomik Araştırmalar Merkezi Yayınları, Ankara.
- Bekdemir, Ü. (2000), "Giresun Kent Coğrafyası," Atatürk Üni. Sos. Bilimler Enst. Doktora Tezi, Erzurum.
- Bekdemir, Ü. ve Özdemir Ü. (2002), "Doğu Karadeniz Bölümünde Gelişmekte Olan Yayla Turizm Merkezlerine Bir Örnek: Bektaş Yaylası ," Doğu Coğrafya Dergisi Cilt 7, Sayı: 7, Sayfa: 9-35.
- Belli, O. (1977), "Urartular Çağında Van Bölgesi Yol Şebekesi," İ.Ü. Edebiyat Fakültesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.
- Bilgin, A. (1982), "Yerleşme Alanlarının Seçiminde Jeomorfoloji," Jeomorfoloji Dergisi, Sayı: 17, Sayfa: 35-41, Ankara.
- Biricik, A. (1987), "Kotum Çayı-Güzeldere Akarsu Kapmasına Bir İlk Not," İ. Ü. Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü Dergisi, Sayı: 2, Sayfa: 121-123, İstanbul.
- Blumenthal, M. (1956), "Yüksek Bolkar Dağları'nın Kuzey Kenar Bölgelerinin ve Batı Uzantılarının Jeolojisi, MTA Yayınları, Seri D, No: 7.
- Blumenthal, M. M. (1944), "Büyük Çakıt Çayı Boğazının Kıvrılma Diskordansları," Türk Coğrafya Dergisi, Sayı: V-VI, Sayfa: 118-132, Ankara.
- Blumenthal, M. M. (1952), "Toroslar'da Yüksek Aladağ Silsilenin Coğrafyası, Stratigrafisi ve Tektoniği Hakkında Yeni Etütler" MTA Yayın No: 6, Ankara.
- Boyraz, Z. (2007), "Erzin'in Kuruluşu, Gelişmesi ve Fonksiyonel Özellikleri," Afyon Kocatepe Üni. Sos. Bilimler Dergisi, 9 (1), Sayfa: 151-175.

- Bozkurt, M. (1985), "Demiryolu I, İ.T.Ü. İnşaat Fakültesi Ders Notları," İnşaat Fakültesi Matbaası, İstanbul.
- Bozkuş, H. (1986), "Toros Göknarı (Abies Cilicica Carr.)'nın Türkiye'deki Doğal Yayılışı ve Silvikültürel Özellikleri," İ. Ü. Orman Fakültesi Dergisi Cilt 36, Sayfa: 104-131.
- Bulut, İ. (1992), "Beşeri ve İktisadi Coğrafya Açısından Bir Araştırma Erbaa Ovası ve Çevresi," Atatürk Üni. Sos. Bilimler Enst. Coğrafya Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Erzurum.
- Bulut, İ. (1998), "Şehir Coğrafyası Açısından Sorgun," Atatürk Üni. Yayınları No: 877, K. K. E. F. Yayınları No: 96, Araştırma Serisi No: 36, Erzurum.
- Bulut, İ. (1998), "Torul'un Coğrafi Etüdü," Atatürk Üni. Yayınları No: 876, K. K. E. F. Yayınları No: 95, Araştırma Serisi No: 35, Erzurum.
- Can, E. (2008), "Aladağ (Adana-Kayseri Arası) Krom Yataklarının Yıllara Göre Üretim Envanterinin Çıkarılması," Ç. Ü. Fen Bilimleri Enst. Jeoloji Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Adana.
- Çağlayan, A. ve Bozkurt Yıldız, A. (2013), "Türkiye'de Demiryolu Güzergahları Jeomorfoloji İlişkisi," Marmara Coğrafya Dergisi, Sayı: 28, Sayfa: 466-486, ISSN: 1303-2429, E-ISSN 2147-7825, İstanbul.
- Çepel, N. (1996), "Toprak İlimi (Orman Topraklarının Karakteristikleri Toprakların Oluşumu, Özellikleri ve Ekolojik Bakımdan Değerlendirilmesi)," İ. Ü. Yayın No: 3945, Orman fakültesi Yayın No: 438, İstanbul.
- Çetin, T. (2010), "Cumalıkızık Köyünde Kültürel Miras ve Turizm Algısı," Milli Folklor, Sayı: 87, Sayfa: 181-190.
- Çetin, T. (2010), "Termal Turizmin Başkenti Afyonkarahisar," Beyazkalem Yayınları, Ankara.

- Çetin, T. Aksoy, B. ve Karakuş, U. (2012), “Safranbolu’da Yerli Halkın Turizme Bakışı,” I. Ulusal Coğrafya Kongresi, Atatürk Üni. 28-30 Haziran, Erzurum.
- Çubukçu, İ. (1970), “Demiryolu Ulaşımında Van-Kotur Hattı,” Demiryolu Dergisi, Sayı: 539, Sayfa: 5-6, Ankara.
- Dağdaş, S. (2012), “Doğu Akdeniz Bölgesinde Kurulu Toros Sediri (Cedrus Libani A. Rich.) Orijin Denemelerinin 6. ve 10. Yıl Sonu Ara Sonuçları,” I. Ulusal Akdeniz Orman ve Çevre Sempozyumu, 26-28 Ekim 2011, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üni. Doğa Bilgileri Dergisi, Özel Sayı, Kahramanmaraş.
- Darkot, B. (1954), “Türkiye’de Coğrafi Bölgelerin Teşkilinde Kriterlerin Araştırılması,” İTÜ Şehircilik Konferansları (1963-64), Sayfa: 31-47, İstanbul.
- Darkot, B. (1954), “Türkiye’de Nüfus Hareketleri” İ. Ü. Coğrafya Enstitüsü Dergisi, Sayı: 5-6, Sayfa: 3-22, İstanbul.
- Darkot, B. (1961), “Türkiye’de Nüfus Hareketleri Üzerinde Yeni Gözlemler” Türk Coğrafya Dergisi, Sayı: 21, Sayfa: 1-14, İstanbul.
- Darkot, B. (1965), “Karadeniz, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi,” Ders Notları, İstanbul.
- Darkot, B. (1967), “Şehir Ayırımında Nüfus Sayısı ve Fonksiyon Kriterleri,” İ. Ü. Coğrafya Enstitüsü Dergisi, c: VIII, Sayı: 16, Sayfa: 3-8, İstanbul.
- Delikoca, Y. (2011), “Pozantı’nın Kurtuluşu ve Şehit Kasım Hoca,” Ekrem Matbaası, Adana.
- Demirkol, C. (1989), “Pozantı-Karsantı-Karaisalı (Doğu Toros) Arasında Yer Alan Karbonat Platformunun Stratigrafisi ve Jeolojik Gelişimi,” MTA Dergisi, Sayı: 109, Sayfa: 33-44.

- Deniz, O. (2002), "Tatvan'ın Şehirsel Fonksiyonları, Etki Bölgesi ve Şehir İçi Arazi Kullanışı," Atatürk Üni. Sos. Bilimler Enst. Orta Öğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Erzurum.
- Denker, B. T. (1970), "Silivri'de Gelişen Şehirsel Fonksiyonlar Hakkında," İ. Ü. Coğrafya Enstitüsü Dergisi, Sayı: 17, Sayfa: 93-102, İstanbul.
- Denker, B. T. (1976), "Şehir İçi Arazi Kullanışı," İ. Ü. Edebiyat Fakültesi Yayın No: 2054, İstanbul.
- Denker, B. T. (1977), "Yerleşme Coğrafyası," İ. Ü. Coğrafya Enstitüsü Yayınları, İstanbul.
- Doğan Katrancı, M. "Çakıt Havzasındaki Sel Olayları, Etkileri ve Dağlık Arazide Toprak Koruma/Ağaçlandırma Çalışmaları.
- Doğanay, H. (1983), "Erzurum'un Şehirsel Fonksiyonları ve Başlıca Planlama Sorunları," Atatürk Üni. Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü, Basılmamış Doktora Tezi, Erzurum.
- Doğanay, H. (1990), "Turistik Potansiyeli Bakımından Gürlevik Çağlayanı," Atatürk Üni. Fen-Edebiyat Fakültesi Edebiyat Bilimleri Araştırma Dergisi, Sayı: 18, Sayfa: 147-161, Erzurum.
- Doğanay, H. (1991), "Demografya (Nüfus Bilimi)," Atatürk Üni. Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü, Erzurum.
- Doğanay, H. (1991), "Türkiye'de İç Göçler ve başlıca Sorunları," Atatürk Üni. K. K. E. F. Dergisi, Sayı: 2, Erzurum.
- Doğanay, H. (1994a), "Türkiye Beşeri Coğrafyası," Gazi Büro Kitabevi, Ankara.
- Doğanay, H. (1994b), "Türkiye Ekonomik Coğrafyası," Atatürk Üni. Yayınları No: 757, K. K. E. F. Yayınları No: 39, Ders Kitapları Serisi No: 33, Erzurum.
- Doğanay, H. (1997), "Türkiye Beşeri Coğrafyası," Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları No: 2982, Bilim ve Kültür Eserleri Dizisi 877, Eğitim Dizisi: 10, İstanbul.

- Doğanay, H. (2001a), “Türkiye Turizm Coğrafyası” Çizgi Kitabevi Yayınları, Ankara.
- Doğanay, H. Özdemir, Ü. ve Şahin, İ. F. (2003), “Coğrafya’ya Giriş 2 (Genel Beşeri ve Ekonomik Coğrafya),” Aktif Yayınevi, Erzurum.
- Doğanay, H. ve Coşkun, O. (2012), “Tarım Coğrafyası (Güncellenmiş 2. Baskı),” Pegem Akademi, Ankara.
- Doğanay, H. ve Coşkun, O. (2013), “Türkiye Yaylacılığındaki Gelişme Eğilimleri ve Başlıca Sorunları,” Doğu Coğrafya Dergisi Cilt: 18, Sayı: 30, Sayfa: 1-27.
- Doğanay, S. (2001), “Gümüşhane Şehir Coğrafyası,” Atatürk Üni Sos. Bilimler Enst. Ort. Öğr. Sosyal Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı, Basılmamış Doktora Tezi, Erzurum.
- Doğanay, S. (2006), “Şehir Coğrafyası Açısından Bir Araştırma: Of,” Aktif Yayınevi, İstanbul.
- Doğaner, S. (1998), “Türkiye Ulaşım Sistemleri Turizm ve Çevre İlişkileri,” İ. Ü. Edebiyat Fakültesi Coğrafya Dergisi, Sayı: 6, İstanbul.
- Dönmez, Y. (1985), “Bitki Coğrafyası,” İ. Ü. Yayınları No: 3319, Coğrafya Enst. Yayınları No: 3213, İstanbul.
- DPT. (2001), “Nüfus, Demografi Yapısı ve Göç Özel İhtisas Komisyonu Raporu,” DPT: 2556, ÖİK: 572, Ankara, s.22.
- DSİ VI. Bölge Müdürlüğü. (2004), “Adana İli Pozantı İlçesi Çakıt Çayı Beledelik Heyelan Islahı Teknik Raporu,”.
- Ege, İ. (2008), “Bolkar Dağları’nın Doğu Kesiminde Jeomorfolojik Birimler Üzerine Arazi Kullanımı, A. Ü. Sos. Bilimler Enst. Coğrafya Ana Bilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- Emiroğlu, M. (1962), “Şehirlerimiz ve Başlıca Özellikleri” İller ve Belediyeler Dergisi, Sayı: 198, Sayfa: 155-159, Ankara.
- Emiroğlu, M. (1971), “Coğrafi Bölgelere Göre Kırsal Yerleşmelerin Yüzölçümü, Parsel Sayısı ve Genişlikleri İle İlgili Bir Araştırma”

- Ankara Üniversitesi D.T.C.F. Coğrafya Araştırma Dergisi, Sayı: 3-4, Sayfa: 109-138, Ankara.
- Emiroğlu, M. (1975), "Türkiye Coğrafi Bölgelerine Göre Şehir Yerleşmeleri ve Şehirli Nüfus," Ankara Üniversitesi, D.T.C.F. Coğrafya Araştırmaları Dergisi, Sayı: 7, Sayfa: 127-128, Ankara.
- Eraslan, C. Ertan, F. Çelik, K. ve Hatipoğlu, S. (2011), "Milli Mücadele'de Pozantı ve Pozantı Kongresi," Ankara Dizgievi, Ankara.
- Erinç, S. (1953), "Doğu Anadolu Coğrafyası," İ. Ü. Yayınları No: 572, İ. Ü. Edebiyat Fakültesi Coğrafya Enst. Yayınları No: 15, İstanbul.
- Erinç, S. (1973), "Türkiye: İnsan ve Ortam," İ. Ü. Coğrafya Enst. Dergisi 18-19, Sayfa: 1-33, İstanbul.
- Erinç, S. (1977), "Vejetasyon Coğrafyası," İ. Ü. Coğrafya Enst. Yayınları No: 92, İstanbul.
- Erinç, S. (1985), "Klimatoloji ve Metotları," İ. Ü. Coğrafya Enst. Yayınları No: 5, İstanbul.
- Erinç, S. (2000), Jeomorfoloji I, Yay. No: 284, Der Yayınları, İstanbul.
- Erinç, S. (2000), Jeomorfoloji II, Yay. No: 294, Der Yayınları, İstanbul.
- Erol, O. (1984), "Genel Klimatoloji," Ertem Büro, Ankara.
- Erol, O. (1985), "Umumi Klimatoloji ve İklim Çalışmaları," İ.Ü. Deniz Bilimleri ve Coğrafya Enstitüsü Çalışmaları.
- Erol, O. (1991), "Fiziki Coğrafya," Anadolu Üni. A.Ö.F. Coğrafya Lisans Tamamlama Programı Ders Kitabı, Anadolu Üni. Yayın No: 417, A. Ö.Yay. No: 176, Eskişehir.
- Ertin, G. E. (1993), "Bandırma Şehrinin Fonksiyon Alanları," Türk Coğrafya Dergisi, Sayı: 28, Sayfa: 307-329, İstanbul.
- Evliya Çelebi (1986), "Seyahatname," c. III-IV, (Sad: Teffik Temelkuran ve Necati Aktaş), Üçdal Neşriyat, İstanbul.

- Gerek, H. G. (2012), "Adana İli Pozantı İlçesi Halk Kültürü Araştırması," Ç.Ü. Üniversitesi Sos. Bilimler Enst. Türk dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Adana.
- Girgin, M. Bulut, İ. ve Sevindi, C. (2001), "Türkiye'deki Karayolları Geçitleri," Atatürk Üniv. Fen-Edebiyat Fakültesi Sos. Bilimler Enst. Dergisi, Sayı: 27, Erzurum.
- Gottmann, J. (1976), "Şehirsiz Merkeziyetin Gelişmesi (Çeviri Nazmiye Özgüç), İ. Ü. Yayınları No: 2087, Coğrafya Enstitüsü Yayınları No: 80, İstanbul.
- Göçer, O. (1984), "Şehirlerde Ticaret Alanları," İ. T. Ü. Kütüphanesi, Sayı: 1286, İstanbul.
- Göney, S. (1975), "Büyük Menderes Bölgesi," İ. Ü. Yayınları No: 1895, Coğrafya Enstitüsü Yayınları No: 79, İstanbul.
- Göney, S. (1976), "Adana Ovaları I," İ.Ü. Yayınları No: 2162, Coğrafya Enst. Yayınları No: 88, İstanbul.
- Göney, S. (1977), "Kent Coğrafyası. Yerleşme Coğrafyası Cilt I," İ. Ü. Edebiyat Fakültesi Yayınlar No: 2274, Coğrafya Enst. Yayınları No: 91, İstanbul.
- Göney, S. (1984), "Şehir Coğrafyası," İ. Ü. Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 2274, Coğrafya Enstitüsü Yayınları No: 91, 2. Baskı, İstanbul.
- Gümüştpe, F. (1993), "Edremit Şehri," Türk Coğrafya Dergisi, Sayı: 28, Sayfa: 189-215, İstanbul.
- Güner, İ. (1997), "İğdır'ın Kentsel Fonksiyonları ve Fonksiyonel Sınıflandırmadaki Yeri," Türk Coğrafya Dergisi, Sayı: 32, Sayfa: 79-98, İstanbul.
- Gürbüz, O. (1994), "Van Gölü Çevresinin Coğrafyası," İ. Ü. Sos. Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.
- Gürsoy, G. R. (1973), "Türkiye'nin Tabii Yolları," Türk Coğrafya Dergisi, Sayı: 26, Sayfa: 24-33, Ankara.

- Hayli, S. (1995), “Erzincan Ovası’nın Beşeri ve İktisadi Coğrafyası,” F.Ü. Sos. Bilimler Enst. Coğrafya Anabilim Dalı, Basılmamış Doktora Tezi, Elazığ.
- Hoşgören, M. Y. (2007), “Jeomorfolojinin Ana Çizgileri I, Çantay Kitapevi, İstanbul.
- İnandık, H. (1965), “Türkiye Gölleri,” İ. Ü.Yayınları No: 1155, Coğrafya Enstitüsü Yayınları No: 44, İstanbul.
- İzbırak, R. (1964), “Coğrafya Terimler Sözlüğü” Ankara.
- İzbırak, R. (1976), “Bitki Coğrafyası”, Ankara Üniversitesi D.T.C.F. Yayınları No: 266, Ankara.
- Kalelioğlu, E. (1980), “Şehir Coğrafyası Bakımından Van,” Ankara Üniversitesi, D.T.C.F. Basılmamış Doçentlik Tezi, Ankara.
- Karaboran, H. H. (1984a), “Nüfus Coğrafyası” F. Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi Ders Notları, Elazığ.
- Karaboran, H. H. (1989), “Şehir Coğrafyası ve Şehirselleşme Fonksiyonları,” F. Ü. Sos. Bilimler Dergisi, Cilt 3, Sayı: 1, Elazığ.
- Karaboran, H. H. (1990), “Merkezi Yer Olarak İslahiye ve Hassa,” F. Ü. Sos. Bilimler Dergisi, c: 4, Sayı: 2, Sayfa: 179-215, Elazığ.
- Karakaş, E. (1996), “Merkezi Fonksiyonları Açısından Ağın-Arapkir ve Kemaliye İlçeleri,” F. Ü. Sos. Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Elazığ.
- Katrancı, M. D. (1983), “Akdeniz Bölgesinde Doğal Ağaç ve Çalı Türlerinin Yayılışı ile Bölgesel Yetiştirme Özellikleri Arasındaki İlişkiler,” İ.Ü. Yayın No: 3054, İstanbul.
- Keleş, R. (1961), “Şehir ve Bölge Planlanması Bakımından Şehirleşme Hareketleri,” Siyasal Bilgiler Fakültesi, Ankara.
- Keleş, R. (1976), “Kentbilim İlkeleri,” Sosyal Bilimler Derneği Yayınları, Sevinç Matbaası, Ankara.

- Keleş, R. (1986), "Kent ve Bölge Planlamasında Jeomorfoloji," Jeomorfoloji Dergisi, Sayı: 14, Sayfa: 7-11, Ankara.
- Kesici, Ö. (1992), "Kilis Yöresinin Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası," Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Erzurum.
- Keskin, Ş. ve Sönmez, M. (2009), "Gilbert Tipi Belemelik (Pozantı) Deltasının Sedimantolojik Özellikleri," Jeoloji Mühendisliği Dergisi 33 (1), Araştırma Makalesi.
- Ketin, İ. (1965), "Anadolu'nun Tektonik Birimleri, MTA Dergisi, Sayı: 66, Sayfa: 20-37, Ankara.
- Kırımhan, M. (1990), "Battal Gazi'de (Eski Malatya) Nüfus ve Yerleşme," F. Ü. Sos. Bilimler Enst. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ.
- Kırımhan, M. (1995), "Malatya'nın Şehirselleşme Fonksiyonları ve Ekonomik Faaliyetleri," F. Ü. Sos. Bilimler Enst. Basılmamış Doktora Tezi, Elazığ.
- Kiraz, C. "Sürdürülebilir Turizm," Ders Notları.
- Koca, H. (1999), "Düziçi'nin Coğrafi Etüdü," Atatürk Üni. Yayınları No: 899, K. K. E. F. Yayınları No: 111, Araştırma Serisi No: 46, Erzurum.
- Koca, H. (2005), "Kuruluşu, Gelişmesi ve Fonksiyonları Özellikleri Yönünden Dört Yol Şehri," Aktif Yayınevi, İstanbul.
- Koca, H. Özdemir, Ü. ve Şahin, İ.F. (2005), "Ulaşım Coğrafyası Açısından Gülek," Doğu Coğrafya Dergisi, Sayı 14, Sayfa: 7-30.
- Koca, H. ve Doğanay, H. (1998), "Ulaşımın Yerleşmeye Etkilerine İki Tipik Örnek: Fevzipaşa ve Nurdağı Kasabaları," Türk Coğrafya Dergisi, Sayı: 33, Sayfa: "1-24, İstanbul.
- Koçman, A. (1993), "Türkiye İklimi," Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 72, İzmir.
- Kozak, N. Akoğlan ve Kozak, M. (2011), "Genel Turizm (İlkeler-Kavramlar)," Detay Yayıncılık, Ankara.

- Köhler, W. (Türkçe: Haydar Işık), (1928), “Evliya Çelebi Seyahatnamesinde Bitlis ve Halkı,” Alan Yayıncılık No: 105, München.
- Köksal, A. (1972), “Bafra Ovasının Coğrafya Etüdü,” Ankara Üni. D.T.C.F. Yayınları No: 220, Ankara.
- Köse, A. (1996), “Fonksiyonel Özellikleri Yönünden İvrindi,” Atatürk Üni. Yayınları No: 831, K. K. E. F. Yayınları No: 74, Araştırma Serisi No: 16, Erzurum.
- Köse, A. (1997), “İvrindi ve Çevresinin Coğrafi Etüdü,” Atatürk Üni. Yayınları No: 837, K. K. E. F. Yayınları No: 76, Araştırma Serisi No: 17, Erzurum.
- Kurtkan, A. (1964), “Şehirleşen Erzurum ve Sosyal Mobilite,” Tortum Kalkınma Demeği, Neşriyatı No: 5, İstanbul.
- Mater, B. (2004), “Toprak Coğrafyası,” Çantay Kitabevi, İstanbul.
- MTA (Doğu Akdeniz Bölge Müdürlüğü), “Adana İli Jeolojik Özellikleri,”
- Öcal, T. (1995), “Karaisalı Şehir Coğrafyası,” İ. Ü. Sos. Bilimler Enst. Beşeri ve Ekonomik Coğrafya Anabilim Dalı, Basılmamış yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Öcal, T. (2013), “Küreselleşmenin Kırsal Yerleşmelerinden Akçatekir (Pozantı) Kasabası’nda Sürdürülebilir Yayla Turizm Potansiyeline Etkisi,” Coğrafyacılar Derneği Yıllık Kongresi Bildiriler Kitabı,” 19-21 Haziran 2013 İstanbul, Sayı: 774-783, Fatih Üni. İstanbul.
- Öcal, T. (2015), “Pozantı’da (Adana) Sayfiye Yaylacılığı ve Turizm Potansiyeli,” Akademisyen Yayınevi, Ankara.
- Özçağlar, A. (1988), “Kazova’nın Coğrafyası,” Ankara Üni. Sos. Bilimler Enst. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- Özçağlar, A. (1994), “Zile’nin Kuruluşu, Gelişmesi ve Bugünkü Fonksiyonel Özellikler, Ankara Üni. Türkiye Coğrafya Dergisi Sayı: 3, sayfa: 219-243, Ankara.

- Özçağlar, A. (1996), "Türkiye'nin İdari Coğrafyası Bakımından Köy, Bucak, İlçe, İl ve Belde Kavramları Üzerine Düşünceler," Ankara Üniversitesi D.T.C.F. Coğrafya Araştırmaları Dergisi, Sayı: 12, Sayfa: 7-24, Ankara.
- Özçağlar, A. (1997), "Türkiye'de Belediye Örgütlü Yerleşmeler (Kasabalar-Şehirler)," Ekol Yayınevi, Ankara.
- Özçağlar, A. (2001), "Coğrafya'ya Giriş," Hilmi Usta Matbaacılık, Ankara.
- Özçörekçi, H. (1944), "Anadolu'da Küçük Şehir Araştırmaları," Ankara Üni. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, III(I), Sayfa: 69-75.
- Özdemir, Ü. (1998), "Beşeri ve İktisadi Coğrafya Açısından bir Araştırma: Safranbolu Platosu," Atatürk Üni. Sos. Bilimler Enst. Coğrafya Eğitimi Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Erzurum.
- Özdemir, Ü. (2006), "Amasra'da Turizm ve Çevresel Etkileri," Doğu Coğrafya Dergisi Cilt 11, Sayı: 15, Sayfa: 33-52.
- Özdemir, Ü. (2006), "Sosyal ve Ekonomik Yönden Az Gelişmiş Bir İlçe: Eskipazar," Aktif Yayınevi, İstanbul.
- Özdemir, Ü. (2008), "Ulaşım Coğrafyası Açısından Önemli Bir Güzergah: Karabük-Bartın Karayolu," Doğu Coğrafya Dergisi Cilt 13, Sayı: 19, Sayfa: 213-230.
- Özdeş, G. (1974), "Şehir Bölgeleri (Şehirlerde Zoning Kavramı, Kuramları ve Çalışma Bölgeleri), İ.T.Ü Mimarlık Fak. Şehirseller ve Ulaşım Kürsüsü Yay. No: 1 İstanbul.
- Özey, R. (1991), "Gümüşhane ve Çevresindeki Kırsal Yerleşmelerin Başlıca Coğrafi Sorunları ve Çözüm Yolları," Geçmişte ve Günümüzde Gümüşhane Sempozyumu (13-17 Haziran 1990), Sayfa: 307-383, Ankara.
- Özgüç, N. (1977), "Sayfiye Yerleşmeleri," İ. Ü. Coğrafya Enstitüsü Dergisi, Sayı: 22, Sayfa: 143-166, İstanbul.

- Özgüç, N. (1984), “Beşeri Coğrafya’da Veri Toplama ve Değerlendirme Yöntemleri,” İ. Ü. Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 2511.
- Özgüç, N. (1997), “Sayfiye Yerleşmeleri, Gelişme ve Özellikleri,” İ. Ü. Coğrafya Enst. Dergisi, Sayı: 22, Sayfa: 142-162.
- Özgüç, N. (1998), “Turizm Coğrafyası,” Çantay Kitabevi, İstanbul.
- Özgüç, N. ve Tümertekin, E. (1999), “Ekonomik Coğrafya,” Çantay Kitabevi, İstanbul.
- Özgül, N. (1976), “Toroslar’ın Bazı Temel Jeoloji Özellikleri,” Türkiye Jeoloji Kurumu Bülteni, Sayı: 19, Sayfa: 65-78.
- Özgür, E. M. (1996), “İl ve İlçe Merkezlerimizin Faal Nüfusun Ekonomik Faaliyet Kollarına Dağılımı Bakımından Sınıflandırılması,” Ankara Üni. Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi, Sayı: 5, Sayfa: 53-71, Ankara.
- Özgür, E. M. (2010), “Nüfusun Coğrafi Analizi,” Ankara Üniversitesi D.T.C.F. Bölgesel Coğrafya Anabilim Dalı, Coğrafya Bölümü Ders Notları, Ankara.
- Pozantı Belediyesi (2014), “Medeniyetler Geçidi Pozantı,” Adana.
- Pozantı Kaymakamlığı (1992), “Tarihi, Coğrafi, Ekonomik, Kültürel Yönleriyle Pozantı (TP),” Aydoğdu Ofset, Ankara.
- Pozantı Kaymakamlığı (2014), “Pozantı Kaymakamlığı Brifing Raporu,” Adana.
- Saçıkaralı, Üzeyir. (1994), “Ereğli, Ulukışla ve Pozantı İklim Farklılıklarının Belirlenmesi,” Selçuk Üni. Sos. Bilimler Enst. Coğrafya Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Sandal, E. K. (2008), “Çukurova’nın Kuzeyinde Sayfiye Yaylacılığı: Analitik Bir Yaklaşım,” Doğu Akdeniz Ormancılık araştırma Müdürlüğü DOA Dergisi (Journal of DOA), Sayı: 14, Sayfa: 89-118.

- Selçuk, Ş. (1987), “Kamışlı-Karakuz (Pozantı-Adana) Krom Yataklarının Jeolojisi ve Metallojenisi,” Ç. Ü. Fen Bilimleri Enst. Jeoloji Mühendisliği Anabilim Dalı, Master Tezi, Adana.
- Selen, H. S. (1943), “Türkiye’nin Yol Sistemi,” Türk Coğrafya Dergisi, Sayı: 3-4, İstanbul.
- Sergün, Ü. (1975), “Beşeri Coğrafya Açısından bir Araştırma: Uluova,” İ. Ü. Coğrafya Enstitüsü Yayınları No: 82, İstanbul.
- Sergün, Ü. (1993), “Türkiye’de Kent Nüfusu ve Kentleşme Hareketleri,” İ. Ü. Deniz Bilimleri ve Coğrafya Enstitüsü Bülteni, Sayı: 10, No: 10, İstanbul.
- Serper, Ö. (1964), “950-1960 Devresinde Türkiye’de Şehirleşme Hareketleri,” İ. Ü. İktisat Fakültesi Mecmuası Cilt: 24, Sayı 1-2, Sayfa: 155-181.
- Sevin, V. (1989), “Urartulara Ait Dünyanın En Eski Karayolu,” Anadolu Araştırmaları, İ. Ü. Edebiyat Fakültesi Basımevi, Sayfa: 47-56, İstanbul.
- Somuncu, M. (2005), “Aladağlar Yaylacılık ve Dağ Göçebeliği Konusunda Bir Araştırma,” Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, Ankara.
- Soykan, F. (1989), “Salihli Kent Coğrafyası,” Salihli Belediyesi Kültür Yayınları No: 2, Manisa.
- Sözer, N. (1968), “Erzurum’da Şehirleşme Hareketleri ve Gecekondu Problemi,” Türk Coğrafya Dergisi Sayı: 24-25, Sayfa: 198-218, Ankara.
- Tandoğan, A. (1989), “Türkiye’de 1975-1980 Döneminde İller Arası Göçler” K. T. Ü. Yayınları 141/5, Trabzon.
- Tandoğan, A. (1998), “Demografik Temel kavramlar ve Türkiye Nüfusu,” Eser Matbaası, Trabzon.
- Tanoğlu, A. (1954), “İskan Coğrafyası: Esas Fikirler, Problemler ve Metot,” Türkiyat Mecmuası, Cilt XI, Sayı: 27-28, Sayfa: 1-32, İstanbul.

- Tanoğlu, A. (1966), “Nüfus ve Yerleşme,” İ.Ü. Edebiyat Fak. Coğrafya Enst. Yay. İstanbul.
- Tanoğlu, A. (1969), “Nüfus ve Yerleşme,” İ. Ü. Yayınları No: 1183, Edebiyat Fakültesi Coğrafya Enstitüsü Neşriyat No: 45, İstanbul.
- Tanoğlu, A. (1998), “Demografik Temel Kavramlar ve Türkiye Nüfusu,” Eser Ofset Matbaacılık Yay. Trabzon.
- Telli, R. (2013), “AB Kırsal Kalkınma Politikaları’nın Türkiye ‘ye Etkileri: Pozantı Örneği,” Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, Cilt: 5, No: 2, ISSN: 1309-8012 (Online).
- Tıraş, M. (2002) “Ulaşımın Yerleşmeye Etkisine Bir Örnek Pozantı,” Türk Coğrafya Dergisi, Sayı: 38, Sayfa: 121-131.
- Timor, A. N. (1997), “Orta Büyüklükteki Şehirler ve Taşıdıkları Önem,” Coğrafya Bölümü Dergisi 5, Sayfa: 83-101, İstanbul.
- Tolun-Denker, B. (1976), “Şehir İçi Arazi Kullanılışı,” İ. Ü. Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 2054, Coğrafya Enstitüsü Yayınları No: 83, İstanbul.
- Toroğlu, E. (1999), “Aladağlar’ın (Toros) Bitki Coğrafyası,” Gazi Üni. Sos. Bilimler Enst. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Toroğlu, E. (2007), “Niğde İli’nde Göç Faktörleri ve Göçler,” Coğrafi Bilimler Dergisi, Cilt: 5, Sayı: 1, Sayfa: 75-96.
- Toroğlu, E. ve Ünaldı, Ü. E. (2008), “Aladağlar’da (Toros Dağları) Bitki Örtüsünün Ekolojik Şartları,” F. Ü. Sos. Bilimler Dergisi, 18 (2), Sayfa: 23-48.
- Tuncel, M. (1974-1977), “Türkiye’de Yer Değiştiren Şehirler Hakkında Bir İlk Not,” İ. Ü. Coğrafya Enstitüsü Dergisi, Sayı: 20-21, Sayfa: 119-128, İstanbul.
- Tuncel, M. (1981), “Türkiye’de Doğal Olaylar Sonucu Yer Değiştiren Kentler,” İstanbul Yer Bilimleri Dergisi Sayı: 1-2, Sayfa: 15-124, İstanbul.

- Tuncer, O. C. (1979), "Bitlis-Van Karayolu ve Üzerindeki Hanlar," Sanat Tarihi Yıllığı, Sayı: 9-10, İstanbul.
- Tunçdilek, N. ve Tümertekin, E. (1959), "Türkiye Nüfusu" İ. Ü. Coğrafya Enstitüsü Yayınları No: 25, İstanbul.
- Tunçel, H. (2006), "Türkiye'nin Kırsal Pazar Bölgeleri," Ankara Üni. IV. Ulusal Coğrafya (Avrupa Birliği Sürecindeki Türkiye'de Bölgesel Farklılıklar) Sempozyumu'nda 2006'da (Bildiriler Kitabı s.63-72), Ankara.
- Tuysuz, S. (2010), "Kuruluşu, Gelişmesi ve Fonksiyonları Açısından Suluova Şehri," Atatürk Üni. Sos. Bilimler Enst. Coğrafya Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.
- Tümertekin, E. (1965), "Türkiye'deki Şehirlerin Fonksiyonel Sınıflandırılması," İ.Ü Coğ. Enst. Yay. No: 43, İstanbul.
- Tümertekin, E. (1969), "Sanayi Coğrafyası," İ. Ü. Yayınları No: 751, Coğrafya Enstitüsü Yayınları No: 22, İstanbul.
- Tümertekin, E. (1973), "Türkiye'de Şehirleşme ve Şehirsal Fonksiyonlar," İstanbul Üniversitesi Yayınları No: 1840, Coğrafya Enstitüsü Yayınları No: 72, İstanbul.
- Tümertekin, E. (1976), "Ulaşım Coğrafyası," İ.Ü. Coğrafya Enst. Yayını, No: 85.
- Tümertekin, E. (1987), "Ulaşım Coğrafyası," İ. Ü. Yayınları No: 2053, Coğrafya Enstitüsü Yayınları No: 85, 2. Baskı, İstanbul.
- Tümertekin, E. (1994), "Beşeri Coğrafya (Giriş)," İ. Ü. İletişim Fakültesi Basımevi ve Film Merkezi, İstanbul.
- Tümertekin, E. ve Özgüç, N. (1997), "Beşeri Coğrafya (İnsan-Kültür-Mekan)" Çantay Kitapevi, İstanbul.
- Türk Dil Kurumu, (1971), "Derleme Sözlüğü," TDK Yayınları, Ankara.
- Türk Dil Kurumu, (1971), "Tarama Sözlüğü," TDK Yayınları, Ankara.

- Uçar, L. (1997), "Gülek-Pozantı-Kamışlı Alanının Stratigrafik ve Sedimanter Petrografik İncelenmesi," Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Adana.
- Uçar, L. (2001), "Ecemiş Fay Kuşağı Boyunca Gülek-Kamışlı Alanının Stratigrafisi," Niğde Üni. Mühendislik Mimarlık Fakültesi Ecemiş Fay Kuşağı Çalışma Grubu Workshop-I, Bildiriler, 91-112.
- Uslu, O. (1989), "Sanayileşme ve Kentleşenin Getirdiği Çevre Sorunları, Sürekli ve Dengeli Kalkınma Kavramı Açısından Bir Tartışma," Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı (29-30 Kasım 1989), Türkiye Çevre Sorunları Vakfı Yayını, Ankara.
- Ünal, Ç. (2004), "Şenkaya'nın Coğrafi Etüdü," Aktif Yayınevi, Erzurum.
- Weber, M. (2000), "Şehir," Bakış Yayınları, İstanbul.
- Yalçınlar, İ. (1967), "Türkiye'deki Bazı Şehirlerin Kuruluş ve Gelişmesinde Jeomorfolojik Temeller," İ. Ü. Coğrafya Enstitüsü Dergisi, Cilt 8, Sayfa: 53-66, İstanbul.
- Yaşar, Ergül. (2002), "Çiftahan-Pozantı Otoyolunun Mühendislik Açısından Değerlendirilmesi," Ç.Ü. Mühendislik Mimarlık Fakültesi, Madem Müh. Bölümü, Adana.
- Yazıcı, H. (1995), "Sansa Boğazının (Erzincan) Kara ve Demiryolu Ulaşımındaki Önemi, Doğu Coğrafya Dergisi, Sayı: 1, Sayfa: 456-474, Konya.
- Yazıcı, H. (1995), "Şehir Coğrafyası Açısından Bir İnceleme: Bayburt," Türk Coğrafya Dergisi, Sayı: 30, Sayfa: 189-218, İstanbul.
- Yazıcı, H. (1997), "Orta Sakarya Vadisi'nin Coğrafi Etüdü," Atatürk Üni. Yayınları No: 839, K. K. E.F. Yayınları No: 78, Araştırma Serisi No: 19, Erzurum.
- Yiğit, A. (1990), "Hazar Gölü Havzasında Yerleşme Tipleri," F. Ü. Sos. Bilimler Dergisi, C: 4, Sayı: 2, Sayfa: 271-291, Elazığ.

- Yiğit, A. (1994), “Sivrice-Maden Yöresinin Mevzii Coğrafyası,” F. Ü. Sos. Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Elazığ.
- Yiğit, A. (1996), “Türkiye’nin Doğu Bölgelerinin Yeniden Belirlenmesi Hakkında Düşünceler,” F. Ü. Sos. Bilimler Dergisi, C: 8, Sayı: 1, Sayfa: 359-378, Elazığ.
- Yönder, İ. U, (2004), “Türkiye’de Demiryolları ve Demiryollarının Alt Yapı Sorunlarının İktisadi Çerçeve de Değerlendirilmesi,” 2023 Dergisi, S: 40, Ankara.
- Yücel, T. (1960), “Demiryollarımızın İstasyon Nüfusuna Etkileri,” Türk Coğrafya Dergisi, C: 16, Sayı: 20, Sayfa: 143-148, Ankara.
- Yücel, T. (1961), “Türkiye’de Şehirleşme Hareketleri ve Şehirler,” Türk Coğrafya Dergisi, Yıl: XVI, S. 20, Ankara.
- Yüceşahin, M. Bayar, R. ve Özgür, M. (2004), “Türkiye’de Şehirleşmenin Mekansal Dağılışı ve Değişimi,” Coğrafi Bilimler Dergisi, 2 (1), Sayfa: 23-39.
- Zaimoğlu, Z. İplik F. N. ve Özdiñç Y. (2003), “Pozantı Gelişim Raporu,” Adana Valiliği Pozantı İlçe Gelişim Planı Turizm Araştırma Grubu, Adana.

İNTERNET KAYNAKÇASI

Bilgi/Belge

- <http://adana.gov.tr/jandarma.aspx/50.html>
- <http://ozgecmisim.blogspot.com.tr/2011/12/pozanti-hakkinda-hersey.html>
- <http://pozanti.neredekal.com/>
- <http://tr.wikipedia.org/wiki/Pozant%C4%B1>
- <http://www.alpinsu.com/>
- <http://www.gelarabul.com/adana-pozanti>
- http://www.geography.humanity.ankara.edu.tr/ders_notu/COG424
- <http://www.hayatsu.com.tr/>
- <http://www.pozanti.bel.tr/>
- <http://www.pozanti.gov.tr/>

Fotoğraf

- <http://guzelresimlerim.blogspot.com.tr/2011/05/pozanti-resimleri.html>
- http://mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/01/13/752780/okulumuz_hakkinda.html
- http://tr.worldmapz.com/photo/45572_en.htm
- <http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?t=26068&start=55>
- http://www.illerarasimesafe.com/giresun-espiye_adana-pozanti/fotograflar
- <http://www.panoramio.com/photo/>
- http://www.panoramio.com/photo_explorer#view=photo&position
- <https://www.facebook.com/groups/439030929441381/?ref=ts&fref=ts>
- <https://www.facebook.com/pages/Pozant%C4%B1/335115373311207?ref=ts&fref=t>
- <https://www.facebook.com/pozantii?ref=ts&fref=ts>
- <https://www.facebook.com/pozantimedya?ref=ts&fref=ts>

ÖZET

Adana iline bağı bir ilçe merkezi olan Pozantı, Akdeniz Bölgesi'nin Adana Bölümü içerisinde yer alır. Yüzölçümü yaklaşık 204 ha, ortalama yükseltisi 860 m'dir. Aladağlar ve Bolkar Dağları'nın engebelendirdiği ilçe toprakları, Çakıt Çayı'nın aktığı Çakıt Vadisi ve Körkün Çayı'nın aktığı Kamışlı Vadisi ile kuzey-güney doğrultusunda derinlemesine yarılmıştır. Pozantı, tarih boyunca çeşitli isimlerle anılmıştır. Pozantı ve çevresi Hitit, Pers, Roma, Bizans ve Abbasi Devleti'nin, 1071 yılında da Türklerin himayesine girmiş, 1517 yılında Osmanlı topraklarına katılmıştır. 1903-1917 yılları arasında bölgeye gelen demiryolu sayesinde tamamen yerleşik hayata geçilmiştir. 1954 yılından sonra Adana'ya bağı ilçe merkezi olarak idari varlığını sürdürmektedir. İlçe, İç Anadolu'yu Akdeniz'e bağlayan ulaşım yolları üzerinde yer almaktadır. İstanbul-Bağdat demiryolu ile D-750 karayolu ve Adana-Ankara otoyolunun ilçeden geçmesinden dolayı geçmişten günümüze halen önemini korumaktadır.

Arşiv Kayıt Bilgileri

Tezin Adı	: Fonksiyonel Özellikleri Yönünden Pozantı
Tezin Yazarı	: Şeyda Gürer
Tezin Danışmanı	: Doç. Dr. Ünal Özdemir
Tezin Konumu	: Yüksek Lisans
Tezin Tarihi	: 15.06.2015
Tezin Alanı	: Coğrafya Ana Bilim Dalı
Tezin Yeri	: KBÜSBE-KARABÜK
Anahtar Sözcükler	: Pozantı, Coğrafya, Fonksiyon, Şehir.

ABSTRACT

Pozantı is a district center of province Adana, is located in the Mediterranean Region Chapter of the Adana. It's surface area is 204 ha, the average elevation is 860 meters. Aladağlar Bolkar Mountains roughness and the district land, Çakıt Creek flows that Çakıt Valley and the north-south direction and afraid of the reed Valley Creek flows are deeply split. Pozantı, was known by various names throughout history. Pozantı and environmental Hittite, Persian, Roman, Byzantine and Abbasid Empire, was under the rule of the Turks in 1071, is part of the Ottomans in 1517. Thanks to the railway came to the region in the years 1903-1917 was entirely a settled life. After 1954, continues its presence as a central administrative district of Adana. County, Central Anatolia is located on the access roads linking the Mediterranean Sea. Istanbul-Baghdad railway, the D-750 highway, and due to pass through the town of Adana-Ankara highway past still remains important today.

Archive Record Information

Thesis Name	: Pozantı Terms of Functional Features
Author	: Şeyda Gürer
Advisor	: Doç. Dr. Ünal Özdemir
Thesis Type	: Master Thesis
Date of Thesis	: 15.06.2015
Place of Thesis	: Department of Geography
Keywords	: Pozantı, Geography, Function, City.

ÖZGEÇMİŞ

1989 yılında Adana'nın Pozantı İlçesi'nde doğdu. İlköğretimini Pozantı'da, ortaöğretimini Çiftehan'da, lisans eğitimini 2012 yılında Elazığ Fırat Üniversitesi İnsani ve Sosyal Bilimler Fakültesi Coğrafya Bölümü'nde tamamladı. 2013 yılında Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilim Dalı, Beşeri ve İktisadi Coğrafya Programı'nda yüksek lisans eğitimine başladı ve 2015 yılında yüksek lisansını tamamladı.